

T.C
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR BÖLÜMÜ
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİMDALI

MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRALARI'NDA ORTAÖĞRETİM MÜZİK
ÖĞRETİMİ ÜZERİNE ALINAN KARARLARIN ORTAÖĞRETİM MÜZİK
ÖĞRETİM PROGRAMLARINA ETKİLERİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Ebru GÜNDOĞDU

Danışman:
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Serkan ECE

Bolu-2007

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ebru GÜNDOĞDU'ya ait “Millî Eğitim Şûraları'nda Ortaöğretim Müzik Öğretimi Üzerine Alınan Kararların Ortaöğretim Müzik Öğretim Programlarına Etkileri” adlı çalışma, jürimiz tarafından Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Üye (Tez Danışmanı): Yrd. Doç. Dr. A. Serkan ECE

Üye : Yrd. Doç. Dr. Zeki ARSAL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Dolunay A. BARIŞ

Prof. Dr. Uğur ESER
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ABSTRACT**AFFECTS OF DECISIONS TAKEN ABOUT SECONDARY EDUCATION
MUSIC TRAINING TO SECONDARY EDUCATION MUSIC TRAINING
PROGRAMMES AT NATIONAL EDUCATION COUNCILS****Ebru GÜNDOĞDU****Thesis for Post Graduate****Abant İzzet Baysal Üniversitesi****Social Sciences Institute****Thesis Advisor: Assistant Professor Dr. A. Serkan ECE****July 2007, X + 100 pages**

The purpose of this research is to determine the affects rate of decisions taken by National Education Councils, which are the highest scientific counseling and decision making body in Ministry of National Education, related to secondary education music training to music training programmes, to resolve this problem it is established that at which commissions constituted according to agenda articles of National Education Councils are taken decisions about secondary education music training, composition of participant members concerning music and art education of National Education Councils, the exchange of member figures as per years, representation rate of music training in terms of participant member numbers in the National Education Councils, decisions taken relating with music training in the National Education Councils and affects of taken decisions to music training

programmes, changing of decision numbers as per years concerned music training in the National Education Councils.

The data of the study was collected by using documentary scanning techniques due to carrying out of research retrospectively to reach the purpose. Commissions forming under agenda articles, participant members, taken decisions, performed negotiations and proposals are established by means of examining the commission reports prepared by total 16 National Education Councils. Taken decisions are evaluated comparing to training programmes.

The results indicated that studies towards secondary education music training are little, numbers of trainers of music and art are insufficient, representation rate is low, affects of decisions taken indirect to secondary education music training programmes to training programmes is fairly late but affects of decision taken indirect to secondary education music training programmes to training programmes is completely close as per achieved finds in National Education Councils.

In this context it is proposed National Education Councils, having a great importance due to being making decision body of Ministry of National Education, to establish a Council to study music training.

Key Words: Training Programmes, National Education Councils, Secondary Education Music Training.

ÖZET

MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRALARI'NDA ORTAÖĞRETİM MÜZİK ÖĞRETİMİ ÜZERİNE ALINAN KARARLARIN ORTAÖĞRETİM MÜZİK ÖĞRETİM PROGRAMLARINA ETKİLERİ

Ebru GÜNDODĞDU

Yüksek Lisans Tezi

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. A. Serkan ECE

Temmuz 2007, X + 100 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığı'na ait en yüksek bilimsel danışma ve karar organı olan Millî Eğitim Şûraları'nın ortaöğretim müzik öğretimi üzerine aldığı kararların, müzik öğretimi programlarına ne oranda yansıdığını belirlemek olmuştur. Bu amaçla, Millî Eğitim Şûraları'nın gündem maddelerine göre oluşturulan komisyonların hangilerinde ortaöğretim müzik öğretimine ilişkin kararlar alındığı, Millî Eğitim Şûraları'nın müzik ve sanat eğitimi ile ilgili katılımcı üyelerinin kimlerden oluştuğu, üye sayılarının yıllara göre nasıl bir değişim gösterdiği, Millî Eğitim Şûraları'nda, müzik eğitiminin, katılımcı üye sayıları açısından temsil edilme oranları, Millî Eğitim Şûraları'nda müzik öğretimine ilişkin alınan kararlar ve alınan kararların müzik öğretim programlarına ne şekilde yansıdığı, Millî Eğitim Şûraları'nda müzik öğretimine ilişkin alınan karar sayılarının yıllara göre nasıl bir değişim gösterdiği tespit edilmiştir.

Amacı gerçekleştirmek için, araştırmanın geçmişe dönük olması nedeniyle toplanan veriler belgesel tarama teknikleri ile elde edilmiştir. Toplam 16 Milli Eğitim Şûrası'nın komisyon raporları incelenerek, gündem maddelerine göre oluşturulan komisyonlar, katılımcı üyeler, alınan kararlar, yapılan görüşmeler ve öneriler saptanmıştır. Alınan kararlar öğretim programlarıyla karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgularda, Millî Eğitim Şûraları'nda ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik çalışmaların oldukça az olduğu, müzik ve sanat eğitimcilerinin az sayıda yer aldığı, temsil edilme oranının düşük olduğu, ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik alınan kararların, öğretim programlarına etkilerinin oldukça geç olduğu ancak ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik alınan kararların öğretim programlarına etkisinin tamamına yakın olduğu tespit edilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın "ilmî danışma ve karar" organı olması bakımından büyük önem taşıyan Millî Eğitim Şûraları'nın, müzik eğitimi inceleyen bir Şûra yapması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Programları, Millî Eğitim Şûraları, Ortaöğretim Müzik Eğitimi.

Danışmanım ve Eşime,

TEŞEKKÜR

Araştırmam süresince anlayış ve rehberliği için sevgili hocam Yrd. Doç. Dr. A. Serkan ECE'ye ve her zaman yanımda olan değerli eşim Önder GÜNDOĞDU'ya teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT.....	iii
ÖZET.....	v
TEŞEKKÜR.....	vii
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	viii

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
1.1.Problem İfadesi.....	8
1.2.Alt Problemler.....	8
1.3. Amacı.....	8
1.4.Önemi.....	9
1.5.Sayıtlılar.....	9
1.6. Sınırlılıklar.....	10
1.7.Tanımlar.....	10

BÖLÜM II

KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR.....	11
--	----

BÖLÜM III

YÖNTEM VE TEKNİKLER.....	14
3.1. Araştırmanın Modeli.....	14
3.2. Evren ve Örneklem.....	14
3.3. Verilerin Toplama Süreci.....	15
3.4. Veri Çözümleme Yöntemleri.....	16

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM.....	17
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	17
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	22
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	25
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	27
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	31

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE TARTIŞMA.....	84
5.1. Sonuçlar.....	84
5.2. Tartışma.....	88

BÖLÜM VI

ÖNERİLER.....	92
KAYNAKÇA.....	94
Özgeçmiş.....	99

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 4.1.1 Gündem Maddelerine Göre Oluşturulan Komisyonlarda Orta Öğretim Müzik Müfredatının Görüşülme Oranının Yıllara Göre Dağılımı.....	20
Çizelge 4.1.2 Ortaöğretim Müzik Öğretim Programının Görüşüldüğü Komisyon Sayısının Toplam Komisyon Sayısına Oranı ve Yıllara Göre Dağılımı.....	21
Çizelge 4.3.1 Millî Eğitim Şûraları'na Katılan Üyeler ve Bu Üyelerin Genel Üye Sayısına Oranı.....	26
Çizelge 4.3.2 Müzik ve Sanat Eğitimcisi Üyelerinin Genel Üye Sayısına Oranı ve Yıllara Göre Dağılımı.....	27
Çizelge 4.4.1 Ortaöğretim Müzik Müfredatına Yönelik Alınan Karar Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı	28
Çizelge 4.4.2 Ortaöğretim Müzik Müfredatına Yönelik Alınan Karar Sayıları ve Alınan Karar Sayısının Programa Etki Oranı	29
Çizelge 4.4.3 Ortaöğretim Müzik Müfredatına Yönelik Karar Alınan Yıllar Bakımından Alınan Kararların Programa Etki Oranı Ve Yıllara Göre Dağılımı	30
Çizelge 4.5.4.1. Lise Ders Dağıtım Cetveli	51
Çizelge 4.5.8.1. Ortaokul Müzik Dersi Haftalık Ders Saatleri	71

BÖLÜM I

GİRİŞ

Millî Eğitim Şûrası Tarihçesi

Cumhuriyetten günümüze eğitim alanında yapılan çalışmaların incelemesi yapıldığında; Kurtuluş Savaşı döneminde 1921 yılında oluşturulan kurumlardan birisi olan Telif ve Tercüme Heyeti'nin çalışmalarını 1926 yılına kadar sürdürdüğü görülmektedir. Telif ve Tercüme Heyeti'nin görev alanının her kademedeki hazırlanan ders kitaplarının öğretim programlarına uygun olup olmadığının kurullarca incelenmesi, ülke içerisindeki okul sayılarının artırılmasına ilişkin çalışmalar, müfredat programlarında bulunmayan ancak okutulmasında fayda görülen eserlerin okul kütüphanelerinde bulundurulmasına karar vermek, bilimsel çalışmaları desteklemek ve yaygınlaştırılmasını sağlamak olduğu saptanmıştır.

1921 yılında eğitim alanında Millî Eğitim Sistemi'nin geliştirilmesine ilişkin çalışmalardan bir tanesi de I. Maarif Kongresi'dir. Kongrede; “ilköğretim ve ortaöğretimdeki okul ve öğrencilerle ilgili sayısal veriler, öğretim programları, eğitim sisteminin ihtiyaçları, üretimin artırılması için eğitim katkısı gibi konular üzerinde durulmuştur” (Deniz, 2001: 11).

Eğitim alanında yapılan ilk teşkilatlanmanın 1923 yılında I. Heyet-i İlmiye ile başladığı görülmektedir. I. Heyet-i İlmiye çalışmaları sonucunda eğitim teşkilatının ilmi ve idari olmak üzere iki bölüme ayrıldığı görülmektedir. 1924 yılında II. Heyet-i İlmiye'nin eğitim ve kültür sorunlarını görüşme ve çözümlemek üzere toplandığı görülmektedir. 27 Aralık 1925 yılında toplanan III. Heyet-i İlmiye çalışmaları ile genel eğitim sorunlarından özel sorunlar üzerinde ayrıntılı çalışmalar yapıldığı görülmektedir.

Millî Eğitim Şûrası'nın, Millî Eğitim Bakanı'na bağlı olarak görev yapan, Millî Eğitim Sistemi'ni geliştirmek, eğitimin niteliğini yükseltmek, Millî Eğitim Teşkilatı içerisinde yer alan en yüksek danışma kurulu olarak görev yapmasının sağlanması için 1926 yılında bir yönetmelik hazırlanarak çalışmalarına başladığı görülmektedir.

Millî Eğitim Şûrası'nın İşleyişi

Millî Eğitim Şûraları gerekli görülen eğitim ve öğretim ile ilgili konuları tetkik etmek ve teklif niteliğinde kararlar almakla görevlidir. Millî Eğitim Şûrası için hazırlanan son yönetmelik 8 Eylül 1995 yılında 22398 sayı ile yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmeliğin amacı; Millî Eğitim Şûrası'nın teşkili, işleyişiyle ilgili çalışma esas ve usullerini düzenlemektir. Millî Eğitim Bakanı, Şûra'nın tabîî üyesi ve başkanıdır. Şûra; tabîî üyeler, seçimle gelen üyeler, davetli üyeler ve müşahitlerden oluşmaktadır (meb.gov.tr).

Millî Eğitim Şûrası'nda yer alan tabîî üyeler; Türkiye Büyük Millet Meclisi, Millî Eğitim Komisyonu Başkanı ve Üyeleri, Millî Eğitim Bakanlığından Müsteşar, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı, Müsteşar Yardımcıları, Teftiş Kurulu Başkanı, Strateji Geliştirme Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, Genel Müdürler ve bağlı kuruluşların birim amirleri, Talim ve Terbiye Kurulu Üyeleri, bağımsız daire başkanları, Millî Eğitim Vakfı Merkez Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü, Ankara, İstanbul, İzmir İl Millî Eğitim Müdürleri, Yükseköğretim Kurulu'ndan katılan tabîî üyeler; Kurul Başkanı, Başkan Vekilleri'dir. Ayrıca Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı, Türk Dil Kurumu Başkanı, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı, Türk Tarih Kurumu Başkanı, Atatürk Kültür Merkezi Başkanı, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürü, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı ve Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürü, Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürü tabîî üyeler içerisinde yer almaktadır (meb.gov.tr).

Millî Eğitim Şûrası'na seçimle gelen üyeleri, Millî Eğitim Bakanlığı'ndan; Bakanlık Makamınca seçilecek beş bakan müşaviri, Bakanlık Makamınca her coğrafi bölgeden seçilecek dörder İİ Millî Eğitim Müdürü ve birer ilçe Millî Eğitim Müdürü, Teftiş Kurulu Başkanlığınca seçilecek on Bakanlık müfettişi, İlköğretim Genel Müdürlüğü'nce her coğrafi bölgeden seçilecek birer ilköğretim müfettişi, birer yönetici veya branş öğretmeniyle birer bağımsız sınıf Öğretmeni veya birer birleştirilmiş sınıf okutan öğretmen, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nce her coğrafi bölgeden seçilecek birer yönetici, branşları ve Şûra gündemi de dikkate alınarak seçilecek birer öğretmen, Erkek Teknik Öğretim, Kız Teknik Öğretim. Din Öğretimi ile Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlükleri'nce her coğrafi bölgeden seçilecek birer yönetici veya öğretmen, Okulu bulunan diğer genel müdürlükler ile daire başkanlıklarınca seçilecek ikişer yönetici ve birer öğretmen, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nce özel okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinin her birinden seçilecek ikişer yönetici ve ikişer öğretmen, Çıraklık ve Yaygın Eğilim Genel Müdürlüğü'nce seçilecek; halk eğitimine bakan, iki Millî eğitim müdür yardımcısı, iki halk eğitimi merkezi müdürü, iki çıraklık eğitimi merkezi müdürü ve iki öğretmen oluşturmaktadır. Ayrıca Şûra yönetmeliği gereğince Şûra gündemi dikkate alınmak suretiyle, Bakanlık birimlerinden seçimle gelen üyelerin ve Şûra konularıyla doğrudan ilgili birimlerin üye sayısı Şûra Genel Sekreterliğince iki katına kadar çıkarılabilmektedir. Yükseköğretim Kurulu'nca Yükseköğretim Kurum ve Kuruluşlarından; İki Yükseköğretim Kurulu Üyesi, Beşi özel üniversiteden olmak üzere yirmi üniversite rektörü, Eğitim, eğitim bilimleri, teknik eğitim ve mesleki eğitim fakültelerinden on dekan, yirmi öğretim üyesi veya görevlisi, Eğitim fakülteleri dışındaki fakültelerden seçilecek on öğretim üyesi veya görevlisi, Diğer Kurum ve Kuruluşlardan; Bakanlık Makamınca: Şûra'nın gündemine göre belirlenecek, ilgili Bakanlıkların Müsteşarları ya da kurumların başkanlarından en çok on üye, Devlet Plânlama Teşkilâtı Sosyal Plânlama Genel Müdürlüğüne bağlı bir Daire Başkanı ile beş Eğitim Uzmanı, Okulu bulunan Bakanlıklarca görevlendirilecek eğitimle ilgili ikişer temsilci, Dördü kuvvet komutanlıkları, biri Harp Akademileri Komutanlığı'ndan olmak üzere Genelkurmay Başkanlığınca görevlendirilecek beş temsilci, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğince görevlendirilecek bir temsilci, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel

Müdürlüğü, Basın - Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü ve Anadolu Ajansı Genel Müdürlüklerinden birer temsilci, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Türkiye Bilimler Akademisi, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı, Türk Standardları Enstitüsü, Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Genel Müdürlüğü, Millî Prodüktivite Merkezi, Türk Patent Enstitüsü ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nden en üst kademe yöneticileri veya görevlendirecekleri birer temsilci, Basın Konseyi Başkanı, Ankara, İstanbul, İzmir Gazeteciler Cemiyeti Başkanları ve Anadolu Basın Birliği Genel Başkanı veya görevlendirecekleri birer temsilcileri, Daha önceden asaleten kurul üyeliği yapanlardan Kurulca belirlenecek en çok yirmi üye, Genel Sekreterlikçe belirlenen illerin Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından seçilecek her coğrafi bölgeden ikişer okul aile birliği başkanı, Genel Sekreterlikçe, Şûra konularına göre ilköğretim, ortaöğretim ve Yükseköğretim kademelerinden seçilecek en çok on öğrenci, Bakanlıkça belirlenmek üzere her coğrafi bölgeden: bir vali, bir kaymakam, il, ilçe ve beldelerden iki belediye başkanı, bir il genel meclisi üyesi, bir il özel idaresi genel sekreteri; il, ilçe ve beldelerden bir belediye meclisi üyesi ve bir muhtar, Şûra gündemi dikkate alınarak Genel Sekreterlikçe belirlenecek en çok elli üye seçimle gelen üyeleri oluşturmaktadır (meb.gov.tr).

Şûra'nın Millî Eğitim Bakanı tarafından davet edilecek davetli üyelerini ise; Millî Eğitim eski bakanları, Diyanet İşleri Başkanı, Devlet Personel Başkanı, daha önce asaleten Bakanlık Müsteşarlığı ve Kurul Başkanlığı görevlerinde bulunanlar, kamu kurum ve kuruluşu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar ve diğer kamu, özel kurum ve kuruluşlarından en çok yirmi üye, Eğitim Sendikaları Başkanları, Türkiye Eğitim Vakıfları Dayanışma Konseyi Başkanı, ön hazırlık komisyonları ile il ve bölge çalışmalarında görev alanlardan otuz üye, gündemdeki konularla ilgili alan uzmanlarından en çok yirmi üye oluşturmaktadır (meb.gov.tr)

Millî Eğitim Şûrası'na yurt içinden veya yurt dışından müşahitler davet edilebilmekle birlikte müşahitler görüş bildirebilir ancak kararlar üzerinde oy kullanamamaktadırlar (meb.gov.tr).

Millî Eğitim Şûrası Millî Eğitim Bakanı'nın daveti üzerine 4 yılda bir toplanır. Millî Eğitim Bakanı gerekli gördüğü zaman Şûra'yı olağanüstü toplantıya çağırabilmektedir. Şûra, üye tam sayısının üçte ikisiyle toplanır. Şûra'nın gündemi, Kurulca tespit edilir. Gerekirse gündemin belirlenmesinde merkez ve taşra birimleriyle diğer kurum ve kuruluşların görüşleri alınır. Şûra üyelerinin gündem dışı teklifleri, Genel Kurul tarafından kabul edildiği takdirde, gelecek Şûra gündemlerinde değerlendirilmek üzere Bakanlığa sunulur. Şûra Genel Sekreterliğince ön komisyon çalışmaları yaptırılarak belirlenen tespit ve görüşler doküman hâline getirilir. Uygun görülecek merkezlerde veya illerde şûra hazırlık çalışmaları düzenlenebilir. Bu çalışmaların esas ve usulleri Genel Sekreterlikçe belirlenir. Genel Sekreterlik, Şûra gündemiyle ilgili olarak; gerektiğinde diğer Bakanlık, üniversite, şahıslar ile kurum ve kuruluşların da görüşlerini alarak ön hazırlık çalışmalarının boyutlarını genişletebilir. Şûra gündemiyle ilgili ön komisyon raporları ve gerekli diğer dokümanlar toplantıdan en geç 30 gün önce üyelere gönderilir (meb.gov.tr).

Millî Eğitim Şûra çalışmalarında aşağıdaki esas ve usuller uygulanır:

Genel Kurul; ilk oturumunda, biri Bakanlık mensubu üyeler arasından olmak üzere, iki başkan vekili ve dört raportör seçer, gündemdeki konularla ilgili olarak komisyonlar kurulur. Gerektiğinde üyeler de bilgilendirilecek komisyonlar arasında üye değişikliği yapılabilir. Bu değişiklik Genel Sekreterlikçe komisyon çalışmaları başlamadan önce sonuçlandırılır. Hazırlanan raporlar komisyon başkanlarınca veya seçilen bir sözcü tarafından Şûra Genel Kurulu'na sunulur Şûra Genel Kurulu bu raporları inceler, görüşür ve karara bağlar (meb.gov.tr).

Şûra Komisyonları, çalışmalarını aşağıdaki esaslara göre yapar:

Her komisyon, ilk toplantısında kendi üyeleri arasından açık oyla bir başkan, bir başkan yardımcısı ve üç raportör seçer ve Şûra gündemi doğrultusunda bir çalışma plânı hazırlar, Komisyonlar çalışmalarını gerekirse alt komisyonlar da kurarak hazırlanan plan dahilinde yürütür, Kararlar oy çokluğu ile alınır ve alınan kararlar birer tutanağa bağlanır, her komisyon, kendi konusu ile ilgili çalışmalar yapar ve raporunu hazırlar. Bu raporlar, komisyon üyeleri tarafından imzalanır, komisyon başkanları, raporlarını zamanında Şûra Genel Sekreterliği'ne teslim eder, Genel Kurul'da görüşülen raporlar, alınan kararlar doğrultusunda varsa ilâve veya çıkarmayı gerektiren düzenlemelerin yapılabilmesi için komisyon başkanlarına verilir, Komisyon başkanları ve raportörleri tarafından yeniden düzenlenen raporlar, toplantı tutanaklarıyla birlikte Genel Sekreterliğe teslim edilir (meb.gov.tr).

Kararlar, toplantıya katılan üyelerin oy çokluğu ile alınır. Oyların eşit olması halinde Başkanın uygun bulduğu görüş kabul edilir. Şûra Genel Kurulunda alınan kararlar 4 ay içinde Tebliğler Dergisi'nde yayımlanır. Kararlardan hangilerinin yürürlüğe gireceği Bakan Onayı ile kesinleşir. Şûra Kararları önem ve önceliğine göre Bakanlık icra plânlarında yer alır (meb.gov.tr).

Millî Eğitim Şûraları, Türk Millî Eğitim Sistemimiz içerisinde Müzik Eğitimine ilişkin yapılan görüşmeler, teklifler ve alınan kararlar açısından en yüksek danışma organı olması ve Millî Eğitim Bakanlığı İcra planları içerisinde yürürlüğe konulabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır (meb.gov.tr).

Millî Eğitim Sistemi ve Ortaöğretim

1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu gereğince Türkiye'de eğitim sistemi, örgün ve yaygın eğitim olarak iki bölüme ayrılır. Örgün eğitim; okul öncesi eğitimi, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretim kurumlarını kapsamaktadır. Yaygın eğitim ise örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsamaktadır. Örgün eğitimin içerisinde yer alan orta öğretim; ilköğretimini bitiren, en az 3 yıllık öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarını kapsamaktadır (meb.gov.tr).

Türk Millî Eğitim Sistemi içerisinde müzik eğitimi genel, özengen, mesleki olmak üzere üç ana bölüm altında gerçekleştirilmektedir. Ortaöğretim kurumlarında müzik eğitimi genel müzik eğitimi içerisinde yer almaktadır.

Genel müzik eğitimi alanında; cumhuriyetten günümüze gerçekleştirilmiş olan atılımlar : “(1) 1924 yılında yasallaşıp yürürlüğe giren Tevhid-i Tedrisat Kanunu’yla (Öğretimi Birleştirme Yasası’yla) birlikte oluşan çağdaş Türk eğitim düzeninin bir gereği olarak genel müzik öğretim programlarını çağdaş anlayışla yeniden düzenleme çalışmalarına başlanması ve bunu 1930’lu, 40’lı, 50’li, 60’lı, 70’li ve 80’li yıllarda yapılan program geliştirme çabalarının izlemesi, (2) 1929 yılından itibaren “Kız Enstitüsü” programlarına müzik dersinin konulması, ... (4) 1952 yılından itibaren “genel lise” programlarında müzik dersine yer verilmesi” (Uçan, 1989:12), 1990 yılında müzik dersinin seçmeli hale getirilmesi ve 1998 yılında yürürlüğe giren “Lise Müzik Dersi Programı” ile de Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi dışındaki bütün liselerde müzik dersinin seçmeli ders haline getirilmesi olarak sıralanmıştır.

Bu bağlamda Millî Eğitim Şûraları’nın, Türk Millî Eğitim Sistemi içerisinde yer alan genel müzik eğitimini, tarihsel süreç içerisinde; yapılan görüşmeler, alınan kararlar, sunulan raporlar ve getirilen önerilerle etkilediği görülmektedir. İlki 1939’da yapılmış olan ve daha sonra sırasıyla 1943, 1946, 1949, 1953, 1957, 1962, 1970, 1974, 1981, 1982, 1988, 1990, 1993, 1996, 1999 ve 2006 yıllarında toplanmış olan Millî Eğitim Şûraları, Türk Millî Eğitim sisteminde geleneksel bir yapıya kavuşmuş olup bu gelenek içinde müzik eğitimine verdiği yön bakımından da önemli olduğu görülmektedir.

1.1. Problem İfadesi

Millî Eğitim Şûraları'nda ortaöğretim müzik öğretimi üzerine alınan kararlar müzik öğretim programlarında ne oranda yer almaktadır?

Bu problemin çözümünde aşağıda belirtilen araştırma sorularına yanıt aranmıştır.

1.2. Alt Problemler

1. Millî Eğitim Şûraları'nın gündem maddelerine göre oluşturulan komisyonların hangilerinde ortaöğretim müzik öğretimine ilişkin kararlar alınmıştır?

2. Millî Eğitim Şûraları'nın müzik ve sanat eğitimi ile ilgili katılımcılarının üyeleri kimlerden oluşmaktadır?

3. Millî Eğitim Şûraları'nda, müzik eğitiminin, katılımcı üye sayıları açısından temsil edilme oranları nelerdir? Üye sayıları, yıllara göre nasıl bir değişim göstermektedir?

4. Millî Eğitim Şûraları'nda müzik öğretimine ilişkin alınan karar sayıları yıllara göre nasıl bir değişim göstermektedir?

5. Millî Eğitim Şûraları'nda müzik öğretimine ilişkin alınan kararlar nelerdir? Alınan kararlar müzik öğretim programlarında ne şekilde yer almaktadır?

1.3. Amacı

Bu araştırmanın amacı; 1939 yılında birincisi gerçekleştirilen ve son olarak 2006 yılında toplanan, Millî Eğitim Bakanlığı'nın en üst danışma organı olarak görev yapan Millî Eğitim Şûrası'nın, kuruluşundan günümüze kadar, ortaöğretim müzik

eğitimine ilişkin aldığı kararların, getirilen önerilerin öğretim programlarına etkilerini belirlemeye çalışmak olmuştur.

1.4. Önemi

Millî Eğitim Şûraları, 1939 yılından 1999 yılına kadar eğitim sorunlarına ilişkin önemli saptamalar yaparak kararlar almış, yapılan görüşmeler, getirilen önerilerle eğitime katkıda bulunmuştur. Millî Eğitim Şûrası; Bakanlığın “ilmî danışma ve karar” organı olan, her derecedeki eğitim kurumlarının öğretim programlarını ve Bakanlıkça gerekli görülen yönetmelik, tüzük ve kanun tasarılarını inceleyen, Bakanın onayına sunulacak kararları almak üzere toplanan bir organ olması bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu araştırma, Millî Eğitim Şûraları’nın almış olduğu kararların, yapılan görüşmelerin ve tekliflerin Türkiye’de müzik eğitimini etkilemesi bakımından büyük önem taşımaktadır.

Araştırmanın getirdiği en önemli katkı, Millî Eğitim Bakanlığı’nın en yüksek danışma organı olan Millî Eğitim Şûraları’ndaki müzik eğitiminin temsil edilme gücü ve ortaöğretim müzik öğretimine, öğretim programları bakımından ne derece katkıda bulunduğunu ilk kez saptamak olmuştur.

1.5. Sayıtlılar

1. Bu araştırmada kullanılan kaynakların, geçerli ve güvenilir olduğu,
2. Bu araştırmada kullanılan çözümleme yöntemlerinin, verilerin yapısına ve araştırmanın amaçlarına uygun olduğu temel sayıtlılarının uygun olduğu kabul edilmiştir.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 1939 yılında ilki gerçekleştirilen ve 1999 yılında 16.sı gerçekleştirilen Millî Eğitim Şûraları'nın tamamını kapsamaktadır.

2. Millî Eğitim Şûraları'nda alınan kararlar, ortaöğretim müzik öğretimi ile sınırlıdır.

3. Elde edilen veriler, Millî Eğitim Şûraları'nın yapılmış olduğu yılların sonrasında hazırlanan ortaöğretim programlarının tamamına ulaşarak değerlendirilmiştir.

1.7. Tanımlar

Heyet-i İlmiye: Bilim Kurulu

Şûra : Bir alanla ilgili oluşturulan danışma kurulu (Türkçe Sözlük, 2005: 1874).

Gündem: Toplantılarda görüşülecek konuların bütünü, ruzname (Türkçe Sözlük, 2005: 811).

Kurul: Talim ve Terbiye Kurulu (meb.gov.tr).

Genel Kurul: Tabiî üyeler, seçimle gelen üyeler ile davetli üyelerden oluşan kurul (meb.gov.tr).

Genel Sekreterlik: Millî Eğitim Şûrası Genel Sekreterliği (meb.gov.tr).

Maarif: Öğretim ve eğitim sistemi (Türkçe Sözlük, 2005:1319).

Program: Ortaöğretim müzik programı.

BÖLÜM II

KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde, kronolojik olarak Millî Eğitim Şûra'ları, ortaöğretim müzik müfredat programları konularında ilgili yayın ve araştırmalara yer verilmiştir.

DOĞAN tarafından 1986 yılında Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde yapılmış olan “Cumhuriyet Döneminde Yapılan Millî Eğitim Şûralarının Müzik Eğitimi ile İlgili Aldığı Kararlar” adlı Yüksek Lisans tezidir.

Doğan (1986) bu araştırmasında, Cumhuriyet dönemindeki Millî Eğitim Şûraları'nda müzik eğitimi ile ilgili yapılan öneriler, görüşmeler, alınan kararları inceleyerek, Millî Eğitim Şûraları'nın, Türk Millî Eğitimi içerisinde yer alan müzik eğitimine getirdiği yenilik önerileri, aldığı kararlar, olumlu ve olumsuz yönleri, katkıları incelenerek saptamalar yapıldığı görülmektedir.

GÜNDOĞDU tarafından 2006 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapılmış olan “Cumhuriyetten Günümüze Millî Eğitim Şûraları'nın Müzik Eğitimine Yansımaları ” adlı Yüksek Lisans tezidir.

GÜNDOĞDU (2006) bu araştırmasında, Cumhuriyetten günümüze Millî Eğitim Şûraları'nın müzik eğitimi üzerine aldığı kararlar, yapılan görüşmeler ve önerileri ilköğretim müzik eğitim programlarını ve ilgili yasal düzenlemeleri içeren yönetmelikleri inceleyerek, elde edilen verilerin uygulamaya konulup konulmadığı araştırılmış, ilköğretim müzik eğitimi üzerine genel bir değerlendirmeye varılmıştır.

DENİZ tarafından 2001 yılında Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde yapılmış olan “Millî Eğitim Şûraları’nın Tarihçesi ve Eğitim Politikalarına Etkileri” adlı Yüksek Lisans tezidir.

DENİZ (2001) bu çalışmasında, Millî Eğitim Şûraları’nın, eğitim politikalarına etkilerini incelenmiş, Şûralar’da alınan kararların uygulamaya geçirilip geçirilmediği saptanmış, Türk Millî Eğitim Sistemi’ne getirdiği faydaları değerlendirilmiştir.

EKİNCİ tarafından 2000 yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde yapılmış olan “XVI. Millî Eğitim Şûrası’nda Program Geliştirmeye Yönelik Alınan Kararların Yürürlüğe Konma Oranı” adlı Yüksek Lisans tezidir.

EKİNCİ (2000) bu araştırmasında XVI. Millî Eğitim Şûrası’nda program geliştirmeye yönelik alınan kararları; coğrafi bölgeleri esas alarak incelemiş, elde edilen verilerle yürürlüğe konma oranını saptadığı görülmektedir.

NALÇACI tarafından 2001 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde yapılmış olan “Cumhuriyetten Günümüze İlköğretim Sosyal Bilgiler Programındaki Değişmelerin Değerlendirilmesi” adlı Yüksek Lisans tezidir.

NALÇACI (2001) bu araştırmasında Sosyal Bilgiler Dersi ile ulaşılması düşünülen amaçlardaki değişmeler, programın konularındaki değişmeler, uygulama sürecindeki öğretme-öğrenme yaşantıları ile ilgili değişmeler, değerlendirmeye yönelik düzenlemeler incelenmiştir.

TARKUM tarafından 1989 yılında, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü’nde yapılmış olan “Orta Dereceli Okullar 1971 Müzik Öğretim Programının Amaç ve İlkeleri Açısından Ortaokul Müzik Ders Kitapları” adlı Yüksek Lisans tezidir.

TARKUM (1989) bu araştırmasında; 1949 Orta Okul Programı döneminde okutulan kitaplar, Orta Dereceli Okullar 1971 Müzik Öğretim Programı'nın, amaç ve ilkeleri açısından incelenerek, program amaçlarını gerçekleştirmede yeterli olmadığı ve kitapların geliştirilmesinin gerektiği sonucuna varıldığı görülmektedir.

OĞUZKAN tarafından 1990 yılında yazılan “Köy Enstitüleri Öğretim Programları” adlı makaledir.

OĞUZKAN'ın (1990) bu araştırmasının; Köy Enstitüleri'nde uygulanan öğretim programlarının genel nitelikleriyle tanıtılması ve değerlendirilmesine yönelik olduğu görülmektedir. Makalede Köy Enstitüleri'nde uygulanan 1943 öğretim Programı, 1947 Öğretim Programı, 1953 öğretim Programı içerisinde yer alan ders dağıtım cetvelleri ve genel olarak programda genel ilkelerin ve derslerin amaçlarının yer aldığı görülmektedir.

GÖZÜTOK tarafından 2003 yılında hazırlanan “Türkiye'de Program Geliştirme Çalışmaları” isimli makaledir.

GÖZÜTOK (2003) tarafından hazırlanan bu makalenin, Türkiye'de program geliştirme çalışmalarının Cumhuriyetin ilânıyla başladığının tespit edildiği, program geliştirme çalışmalarında etkili olduğu görülen, Millî Eğitim Şûraları'nda öğretim programlarına yönelik alınan kararların yer aldığı görülmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM VE TEKNİKLER

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme, veri toplama yöntemleri ve araştırma verilerinin çözümlenmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma; durum tespitine yönelik tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Karasar (2005: 77)’a göre “Tarama Modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır”.

Bu araştırma, geçmişe dönük bir araştırma olması nedeniyle toplanan veriler belgesel tarama teknikleri ile elde edilmiştir. “Var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamaya belgesel tarama denir” (Karasar, 2005: 183).

Belgesel tarama ile elde edilen veriler birincil (orijinal) veri kaynaklarıdır. “Birincil veri kaynakları, araştırılan konuya, fiziki olarak, en yakın olan veri kaynaklarıdır” (Karasar, 2005: 135)

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 1939 yılından 1999 yılına kadar yapılmış olan 16 Millî Eğitim Şûrası oluşturmaktadır.

Araştırmada evrenin tamamına ulaşıldığından, örneklem alma yoluna gidilmemiştir.

3.3. Verilerin Toplama Süreci

Araştırmada kullanılan birincil veri kaynaklarına, Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü kütüphanesinden, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı kütüphanesinden, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı kütüphanesinden ve Milli Kütüphane'den ulaşılmıştır. Bu araştırmada toplam 16 Şûra incelenmiştir. 17. Millî Eğitim Şûrası, araştırmanın başladığı tarihte komisyon çalışmalarına başlamıştır. Araştırma sürecinde sonuçlanan 17. Millî Eğitim Şûrası dokümanlarının, araştırma sonuna kadar basımı yapılmadığı için araştırmaya dahil edilmemiştir.

Araştırmada Millî Eğitim Şûraları'nda alınan kararlar, Millî Eğitim Şûralarında hazırlanan komisyon raporları incelenerek saptanmıştır. Alınan kararların, Şûraların toplanma yıllarından sonra hazırlanan öğretim programlarında yer alıp almadığı, programların genel amaçları, müzik dersinin özel amaçları, içerik, eğitim durumları incelenerek saptanmıştır.

Millî Eğitim Şûra'larının öğretim programları ile karşılaştırılması için, 1949 Orta Okul Programı, 1959 Erkek Sanat Orta Okulları ile Yapı Orta Okulları Programı, 1947 Kız Enstitüsü Programı, 1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüsü Programı, 1952 Lise Müfredat Programı, 1956 Ticaret Lisesi Programı, 1963 Kız Enstitüsü Programı, 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı, 1970 İlk Öğretmen Okulları Programı, 1987 Lise Müfredat Programı, 1987 Orta Okul Programı, 1991 Lise Ders Programları, 2006 Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğretim Programı'nın incelemesi yapılmıştır.

İlgili araştırmalar taranmış, Millî Eğitim Şûra'larına yönelik yapılan çalışmalar saptanmıştır.

3.4. Veri Çözümleme Yöntemleri

Araştırmanın birinci alt probleminde, Millî Eğitim Şûraları'nın gündem maddelerine göre oluşturulan komisyonların hangilerinde ortaöğretim müzik öğretimine ilişkin kararlar alındığı incelenirken, Millî Eğitim Şûraları'nın gündem maddelerinin belirlenmesinden sonra komisyonlar oluşturulduğu ve bu komisyonlar tarafından hazırlanan raporlar içerisinde yer alan karar ve öneriler tespit edilmiştir. Ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik alınan kararlar, kararların öğretim programlarına etki oranı Millî Eğitim Şûraları'nın komisyon raporları incelenerek saptanmıştır. Ortaöğretim müzik öğretimine yönelik alınan kararların görüşüldüğü komisyon sayısı, Şûra komisyon sayısına oranlanarak, elde edilen verilerin netliğe ulaşması için çıkan sonuç yüzdelik tablolarla ve grafiklerle verilmiştir.

Araştırmanın ikinci ve üçüncü alt soruları yanıtlanırken, Millî Eğitim Şûralarında görevli olan seçimle gelen üyeler içerisinde yer alan sanat ve müzik eğitimcisi üyelerin sayıları Şûraların toplanma yıllarına göre belirlenmiş, çıkan sonuç sayısal olarak her Şûrada yer alan müzik ve sanat eğitimcisi sayısının, toplam üye sayısına oranı belirlenerek tespit edilmiştir. Çıkan sonuç yüzdelik değer olarak müzik ve sanat eğitimcisi üyelerinin genel üye sayısına oranı ve yıllara göre dağılımı belirlenerek verilmiştir.

Araştırmanın dördüncü alt sorusu yanıtlanırken, Millî Eğitim Şûraları'nda müzik öğretimine ilişkin alınan karar sayıları, Şûraların komisyon raporları incelenerek belirlenmiş, alınan kararların sayıları Şûra toplanma yıllarına göre yansıdığı ortaöğretim programları ile değerlendirilmiş, alınan karar sayısının programa etki oranı saptanarak çıkan sonuç yüzdelik değer olarak verilmiştir.

Araştırmanın beşinci alt sorusu yanıtlanırken, kararlar Millî Eğitim Şûraları komisyon raporları incelenerek ortaya çıkarılmış, ortaöğretim müzik programlarının hedef, içerik, eğitim durumu karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde literatür taraması sonucunda elde edilen verilerin alt problemlere dağılımı yapılarak, yanıtlanmaya çalışılmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Millî Eğitim Şûraları'nın gündem maddelerine göre oluşturulan komisyonların hangilerinde ortaöğretim müzik öğretimine ilişkin kararlar alınmıştır?

Birinci Maarif Şûrası'nın Ortaöğretim Komisyonu, Beden Eğitimi Komisyonu'nda ortaöğretim müzik öğretim programları ile ilgili görüşme ve kararların bulunduğu tespit edilmiştir.

İkinci Maarif Şûrası'nın Ana Dili Komisyonu, Ahlâk Eğitimi Komisyonu, Tarih Öğretimi Komisyonu'nda ortaöğretim müzik öğretim programları ile ilgili görüşme ve kararların bulunduğu tespit edilmiştir.

Üçüncü Millî Eğitim Şûrası'nın Erkek Orta Sanat Okulları ve Enstitüleri ve Teknik Okulu Komisyonu, Kız Enstitüleri Komisyonu'nda ortaöğretim müzik öğretim programları ile ilgili görüşme ve kararların bulunduğu tespit edilmiştir.

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası'nın Eğitim ve Öğretimde Dayanılan Demokratik Esasları Gözden Geçirilmesi ile İlgili Komisyon, İlkokul Programını İnceleme Komisyonu, Ortaokul Programı Projesini İnceleyecek Komisyon, Lise Ders Konularının Dört Yıllık Teşkilâta Göre Tespiti Komisyonu'nda ortaöğretim müzik öğretim programları ile ilgili görüşme ve kararların bulunduğu tespit edilmiştir.

Beşinci Millî Eğitim Şûrası'nın İlkokullara öğretmen yetiştirilmesi, öğretmen okulları ile köy enstitüleri yeni öğretim programı ve meslekte olgunlaşma konularının incelenmesi Komisyonu'nda ortaöğretim müzik öğretim programları ile ilgili görüşme ve kararların bulunduğu tespit edilmiştir.

Altıncı Millî Eğitim Şûrası'nın Erkek Teknik Öğretimi Komisyonu, Kız Teknik Öğretimi Komisyonu, Ticaret Öğretimi Komisyonları'nda ortaöğretim müzik öğretim programları ile ilgili görüşme ve kararların bulunduğu tespit edilmiştir.

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nın Genel ve Meslekî ve Teknik Öğretim Komisyonu, Öğretmen Yetiştirme ve Mesleğin Cazip Hale Getirilmesi Komisyonu, Kültür İşleri ve Güzel Sanatlar Komisyonları'nda ortaöğretim müzik öğretim programları ile ilgili görüşme ve kararların bulunduğu tespit edilmiştir.

Sekizinci Millî Eğitim Şûrası'nın İkinci Devre Orta Öğretim Komisyonu'nun alt komisyonu olan Yüksek Öğretime Hazırlayan Programlar Komisyonunda ortaöğretim müzik öğretim programları ile ilgili görüşme ve kararların bulunduğu tespit edilmiştir.

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nın Programlar Komisyonu'nun alt Komisyonu olan Orta Öğretim Komisyonunda ortaöğretim müzik öğretim programları ile ilgili kararların bulunduğu tespit edilmiştir.

Onuncu Millî Eğitim Şûrası'nın Sistem Komisyonunda ve Eğitim Programları Komisyonunda ortaöğretim müzik öğretim programları ile ilgili kararların bulunduğu tespit edilmiştir.

Onbirinci Millî Eğitim Şûrası'nın ayrıldığı komisyonlarda ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik bir bulguya rastlanmamaktadır.

Onikinci Millî Eğitim Şûrası'nın Türk Eğitim Sistemi Komisyonu, Öğretim Programları Komisyonunda ortaöğretim müzik öğretim programları ile ilgili kararların bulunduğu tespit edilmiştir.

Onüçüncü Millî Eğitim Şûrası'nın ayrıldığı komisyonlarda ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik bir bulguya rastlanmamaktadır.

Ondördüncü Millî Eğitim Şûrası'nın ayrıldığı komisyonlarda ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik bir bulguya rastlanmamaktadır.

Onbeşinci Millî Eğitim Şûrası'nın ayrıldığı Orta Öğretimde Yeniden Yapılanma Komisyonu'nun alt komisyonu olan Orta Öğretimde Yapılanma Komisyonunda ortaöğretim müzik öğretim programları ile ilgili kararların bulunduğu tespit edilmiştir.

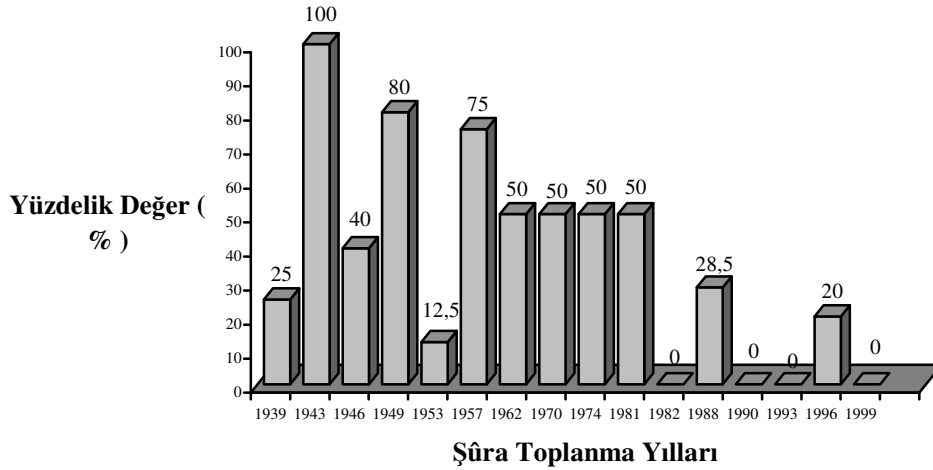
Onaltıncı Millî Eğitim Şûrası'nın ayrıldığı komisyonlarda ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik bir bulguya rastlanmamaktadır.

Tablo 4.1.1. Gündem Maddelerine Göre Oluşturulan Komisyonlarda Orta Öğretim Müzik Müfredatının Görüşülme Oranının Yıllara Göre Dağılımı.

Şûralar	Şûra Toplantı Yılları	Komisyon Sayısı	Ortaöğretim Müzik Öğretim Programının Görüşüldüğü Komisyon Sayısı
1	1939	8	2
2	1943	3	3
3	1946	5	2
4	1949	5	4
5	1953	8	1
6	1957	4	3
7	1962	6	3
8	1970	2	1
9	1974	2	1
10	1981	4	2
11	1982	5	0
12	1988	7	2
13	1990	4	0
14	1993	2	0
15	1996	5	1
16	1999	4	0
Toplam		74	25

Tablo 4.1.1.'e bakıldığında Millî Eğitim Şûraları'nda oluşturulan komisyon sayılarının ve ortaöğretim müzik öğretim programlarının görüşüldüğü komisyon sayılarının yıllara göre farklılık gösterdiği gözlemlenmektedir. Tablo 4.1.1.'de yer alan 1943, 1949 ve 1957 yıllarında yapılan Şûraların ortaöğretim müzik öğretim programlarının komisyonlarında görüşülen sayılarının en yüksek olduğu yıllar

olduğu görülmektedir. 1982, 1990, 1993 ve 1999 yıllarında yapılan Şûralar'da ise ortaöğretim müzik öğretim programlarının hiçbir komisyonda görüşülmediği görülmektedir. Genel olarak bakıldığında ise yapılmış olan 16 Millî Eğitim Şûrası'nda oluşturulan toplam komisyon sayısının 74 olduğu; bu komisyonlar içinde ortaöğretim müzik öğretim programının görüşüldüğü toplam komisyon sayısının ise 25 olduğu göze çarpmaktadır.

Grafik 4.1.2 Ortaöğretim Müzik Öğretim Programının Görüşüldüğü Komisyon Sayısının Toplam Komisyon Sayısına Oranı ve Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 4.1.2.'e bakıldığında, 1962 yılına kadar yapılmış olan 6 Millî Eğitim Şûrası'nın, ortaöğretim müzik öğretim programının görüşüldüğü komisyon sayısının toplam komisyon sayısına oranı bakımından en yüksek süreç olduğu görülmektedir. 1962 yılından 1982 yılına kadar olan 4 Millî Eğitim Şûrası'nda ise ortalama sayılabilecek bir oranla istikrarlı bir süreç gözlemlenmektedir. 1982 yılından 2000 yılına kadar olan süreç içindeki 6 Millî Eğitim Şûrası'nda; 1988 ve 1996 yıllarındaki düşük sayılabilecek oranlar dışında ortaöğretim müzik öğretim programının hiçbir

komisyonda görüşülmediği saptanmaktadır. Yapılmış olan 16 Millî Eğitim Şûrası'nda, oluşturulan komisyonlar bakımından ortaöğretim müzik öğretim programının görüşülme oranının % 33,7 olduğu görülmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Millî Eğitim Şûraları'nın müzik ve sanat eğitimi ile ilgili katılımcılarının üyeleri kimlerden oluşmaktadır?

Birinci Maarif Şûrası 17-29 Temmuz 1939 yılında toplanmıştır. Birinci Maarif Şûrası'nın toplam katılımcı üye sayısının 138 kişiden oluştuğu saptanmaktadır. Bu toplam sayı içerisinde 10/06/1933 tarih ve 2287 sayılı kanun gereğince belirlenen asil üye sayısı 52'dir. Ancak üye sayısı dışında 86 danışmanın daha davet edildiği görülmektedir. Birinci Maarif Şûrası müzik ve sanat eğitimi katılımcı üyeleri arasında; Güzel Sanatlar Umum Müdürü, Güzel Sanatlar Akademisi Müdürü, Güzel Sanatlar Şube Müdürü'nün bulunduğu görülmektedir.

İkinci Maarif Şûrası 15-21 Şubat 1943 yılında toplanmıştır. İkinci Maarif Şûrası'nın toplam katılımcı üye sayısının 141 kişi olduğu saptanmaktadır. Bu sayı içerisinde yer alan müzik ve sanat eğitimcileri arasında Güzel Sanatlar Umum Müdürlüğü Şube Müdürü, Güzel Sanatlar Umum Müdürü, Ankara Devlet Konservatuvarı Müdürü, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Müdürü, Ankara Devlet Konservatuvarı Kulak Eğitimi Öğretmeni'nin bulunduğu görülmektedir.

Üçüncü Millî Eğitim Şûrası 2-10 Aralık 1946 yılında toplanmıştır. Şûra'nın toplam katılımcı üye sayısı 290 kişiden oluştuğu saptanmaktadır. Bu sayı içerisinde yer alan müzik ve sanat eğitimcileri arasında Devlet Konservatuvarı Müdürü, Güzel Sanatlar Genel Müdürü, Güzel Sanatlar Akademisi Temsilcisi, Devlet Konservatuvarı Temsilcisi, İstanbul Güzel Sanatlar Ak. Öğretmeni, Güzel Sanatlar Akademisi Müdürü, Gazi Eğitim Enstitüsü Öğretmeni, Gazi Eğitim Enstitüsü Öğretmeni'nin bulunduğu görülmektedir.

Dördüncü Milli Eğitim Şûrası'nın 22-31 Ağustos 1949 yılında toplandığı, toplam katılımcı üye sayısının 277 kişi olduğu saptanmaktadır. Bu sayı içerisinde yer alan müzik ve sanat eğitimcileri arasında Devlet Konservatuvarı Müdürü, Bakanlık Müfettişi, Güzel Sanatlar Genel Müdürü, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Müdürü, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Öğretmeni, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Öğretmeni, Ankara Devlet Konservatuvarı Öğretmeni'nin bulunduğu görülmektedir.

Beşinci Millî Eğitim Şûrası'nın 05-14 Şubat 1953 yılında toplandığı, toplam katılımcı üye sayısının 326 kişi olduğu görülmektedir. Toplam üye sayısı içerisinde bulunan müzik ve sanat eğitimcileri arasında Ankara Devlet Konservatuvarı Müdürü, Pulur Köy Enstitüsü Müzik Öğretmeni, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Müdürü, Ankara Devlet Konservatuvarı Kulak Terbiyesi Öğretmeni, Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Öğretmeni'in bulunduğu görülmektedir.

Altıncı Millî Eğitim Şûrası'nın 18-23 Mart 1957 yılında toplandığı, toplam katılımcı üye sayısının 336 kişi olduğu görülmektedir. Toplam üye sayısı içerisinde bulunan müzik ve sanat eğitimcileri arasında İstanbul Tatbikî Güzel Sanatlar Okulu Müdürü, Ankara Devlet Konservatuvarı Öğretmeni, Ankara Devlet Konservatuvarı Müdürü'nün bulunduğu görülmektedir.

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nın 5-15 Şubat 1962 yılında toplandığı, toplam katılımcı üye sayısının 527 kişi olduğu görülmektedir. Toplam üye sayısı içerisinde bulunan müzik ve sanat eğitimcileri arasında Devlet Konservatuvarı Kompozisyon Öğretmeni, İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu Öğretmeni, İzmir Devlet Konservatuvarı Müdürü, Güzel Sanatlar Genel Müdürü, Ankara Devlet Konservatuvarı Piyano Öğretmeni, İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu Müdürü, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Müdürü, Talim Terbiye Kurulu Üyesi, Ankara Devlet Konservatuvarı Fonetik ve Diksiyon Öğretmeni, Ankara Devlet Konservatuvarı Müdürü, İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu, Eğitim Enstitüsü ve İlköğretmen Okulu Müzik Öğretmeni, Gazi Eğitim Ens. Müzik Bölümü Şefi'nin bulunduğu görülmektedir.

Sekizinci Millî Eğitim Şûrası'nın 28 Eylül-3 Ekim 1970 tarihleri arasında toplandığı, toplam katılımcı üye sayısının 153 kişi olduğu görülmektedir. Toplam üye sayısı içerisinde bulunan müzik ve sanat eğitimcileri arasında Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Öğretmeni, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Başkanı, Devlet Konservatuvarı Müdürü, Devlet Konservatuvarı Öğretmeni ve Nefesli Saz Bölümü Şefi'nin bulunduğu görülmektedir.

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nın 24 Haziran-4 Temmuz 1974 tarihleri arasında toplandığı, toplam katılımcı üye sayısının 131 kişi olduğu görülmektedir. Toplam üye sayısı içerisinde bulunan müzik ve sanat eğitimcileri arasında Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Başkanı, Ankara-Devlet Konservatuvarı Armoni ve Kontrapunt Esas Ders Sanatkârı, A. D. Konservatuvarı Öğretmeni'nin olduğu görülmektedir.

Onuncu Millî Eğitim Şûrası'nın 23-26 Haziran 1981 tarihleri arasında toplandığı, toplam katılımcı üye sayısının 136 kişi olduğu görülmektedir. Toplam üye sayısı içerisinde bulunan müzik ve sanat eğitimcileri arasında Çanakkale Meslek Ortaokulu Öğretmeni, Afyon Merkez Ortaokulu Öğretmeni, Ankara Devlet Konservatuvarı Üyesi, Ankara Devlet Konservatuvarı Üyesi, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Heykel Fakültesi Dekanı'nın bulunduğu görülmektedir.

Onbirinci Millî Eğitim Şûrası'nın 8-11 Haziran 1982 tarihleri arasında toplandığı, toplam katılımcı üye sayısının 155 kişi olduğu görülmektedir. Toplam üye sayısı içerisinde bulunan müzik ve sanat eğitimcileri arasında Çanakkale Meslek Orta Okulu Öğretmeni, Afyon Merkez Orta Okulu Müzik Öğretmeni, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Heykel Fakültesi Dekanı, Ankara Devlet Konservatuvarı Üyesi, Ankara Devlet Konservatuvarı Üyesi'nin bulunduğu görülmektedir.

Onikinci Millî Eğitim Şûrası'nın 18-22 Temmuz 1988 tarihleri arasında toplandığı, toplam katılımcı üye sayısının 363 kişi olduğu görülmektedir. Toplam üye sayısı içerisinde bulunan müzik ve sanat eğitimcileri arasında Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Öğretim Görevlisi'nin bulunduğu görülmektedir.

Onüçüncü Millî Eğitim Şûrası'nın 15-19 Ocak 1990 tarihinde toplandığı, toplam katılımcı üye sayısının 490 kişi olduğu görülmektedir. Toplam üye sayısı içerisinde müzik ve sanat eğitimcisinin bulunmadığı görülmektedir.

Ondördüncü Millî Eğitim Şûrası'nın 27-29 Eylül 1993 tarihinde toplandığı, toplam katılımcı üye sayısının 521 kişi olduğu görülmektedir. Toplam üye sayısı içerisinde bulunan müzik ve sanat eğitimcileri arasında Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müdürü'nün bulunduğu görülmektedir.

Onbeşinci Millî Eğitim Şûrası'nın 13-17 Mayıs 1996 tarihleri arasında toplandığı, toplam katılımcı üye sayısının 608 kişi olduğu görülmektedir. Toplam üye sayısı içerisinde bulunan müzik ve sanat eğitimcileri arasında Gazi Üniversitesi G. E. F. Müzik Eğitim Bölümü 2. Sınıf Öğrencisi'nin bulunduğu görülmektedir.

Onaltıncı Millî Eğitim Şûrası'nın 22-26 Şubat 1999 tarihleri arasında toplandığı, toplam katılımcı üye sayısının 683 kişi olduğu görülmektedir. Genel toplam içerisinde müzik ve sanat eğitimcisinin bulunmadığı görülmektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

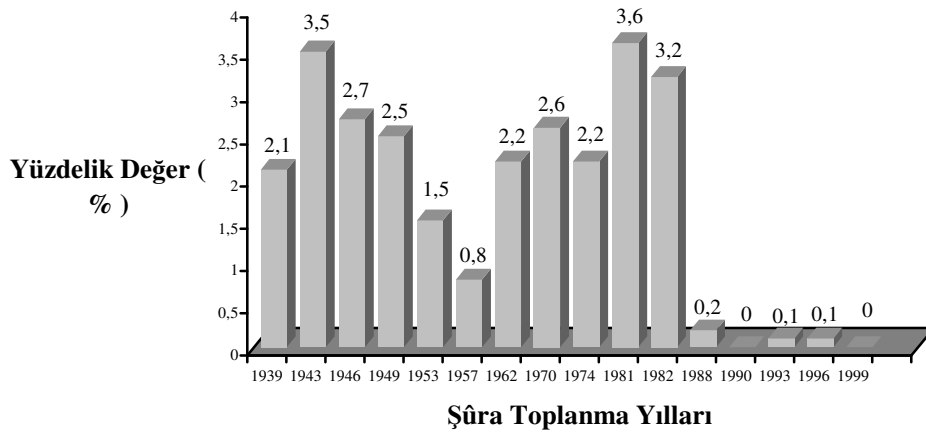
Millî Eğitim Şûraları'nda, müzik eğitiminin, katılımcı üye sayıları açısından temsil edilme oranları nelerdir? Üye sayıları, yıllara göre nasıl bir değişim göstermektedir?

Tablo 4.3.1. Millî Eğitim Şûraları'na Katılan Üyeler ve Bu Üyelerin Genel Üye Sayısına Oranı.

Şûralar	Şûra Toplantı Yılları	Toplam Üye Sayısı	Üye Müzik ve Sanat Eğitimcisi Sayısı
1	1939	138	3
2	1943	141	5
3	1946	290	8
4	1949	277	7
5	1953	326	5
6	1957	336	3
7	1962	527	12
8	1970	153	4
9	1974	131	3
10	1981	136	5
11	1982	155	5
12	1988	363	1
13	1990	490	0
14	1993	521	1
15	1996	608	1
16	1999	683	0
Toplam		5275	63

Tablo 4.3.1.'e genel olarak bakıldığında Millî Eğitim Şûraları'nda gerek toplam üye sayısı, gerekse toplam üye içerisindeki müzik ve sanat eğitimcisi sayılarının farklılık gösterdiği görülmektedir. 1962, 1946, 1949'da yapılan Şûralar'ın içerisinde yer alan müzik ve sanat eğitimcisi üye sayılarının en yüksek yıllar olduğu görülmektedir. 1990 ve 1999 yıllarında yapılan Şûralar'da ise müzik ve sanat eğitimcisi üye sayılarının ise en düşük yıllar olarak belirlendiği görülmektedir. Yine genel toplama bakıldığında Millî Eğitim Şûraları'ndaki 5275 üye sayısının içinde yer

alan müzik ve sanat eğitimcisi üye sayısının % 1,1 olan 63 kişi ile temsil edildiği dikkat çekicidir.

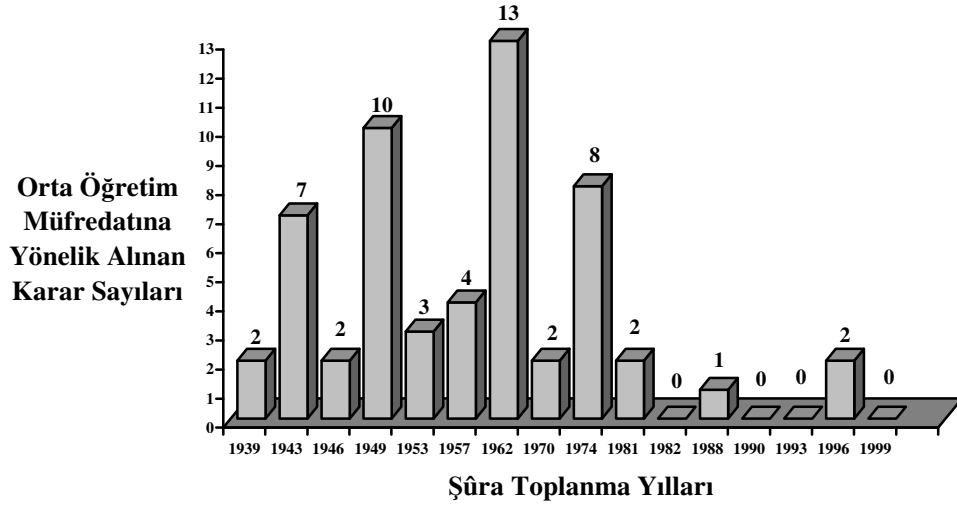

Grafik 4.3.2. Müzik ve Sanat Eğitimcisi Üyelerinin Genel Üye Sayısına Oranı ve Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 4.3.2.'ye bakıldığında, 1939 yılından 1962 yılına kadar olan 6 Millî Eğitim Şûrası'nda azalan bir oran gözlenmektedir. 1957 yılından 1988 yılına kadar olan 6 Millî Eğitim Şûrası'nda ise artan bir oran gözlenmektedir. 1988 yılından 2000 yılına kadar olan süreç içindeki 5 Millî Eğitim Şûrası'nda da 3 kişi ile birlikte müzik ve sanat eğitimcisi adına hemen hemen hiç üye bulunmadığı görülmektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Millî Eğitim Şûraları'nda müzik öğretimine ilişkin alınan karar sayıları yıllara göre nasıl bir değişim göstermektedir?

Grafik 4.4.1. Ortaöğretim Müzik Müfredatına Yönelik Alınan Karar Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 4.4.1.'e bakıldığında, 1962, 1949, 1974, 1943 yıllarında yapılmış olan 4 Millî Eğitim Şûrası'nın, Ortaöğretim müzik müfredatına yönelik alınan karar sayısı bakımından en yüksek süreç olduğu görülmektedir. 1982 yılından 2000 yılına kadar olan süreç içindeki 6 Millî Eğitim Şûrası'nda; 1988 ve 1996 yıllarında alınan 3 karar dışında ortaöğretim müzik müfredatına yönelik hiçbir karar alınmadığı saptanmaktadır.

Tablo 4.4.2. Ortaöğretim Müzik Müfredatına Yönelik Alınan Karar Sayıları ve Alınan Karar Sayısının Programa Etki Oranı

	Şûra Toplantı Yılları	Orta Öğretim Müzik Müfredatına Yönelik Alınan Karar Sayısı	Alınan Kararın Yansıdığı Orta Öğretim Programı		Programa Yansıyan Karar Sayısı	Alınan Karar Sayısının Programa Etki Oranı (%)
			Ortaokul	Lise		
1	1939	2	1949	-	2	100
2	1943	7	1949	-	7	100
3	1946	2	1959 E.S.O.O	1947 K.E	2	100
4	1949	10	1949	1953 Ö.O.K.E 1952 G.L	10	100
5	1953	3	-	1953 Ö.O.K.E	3	100
6	1957	4	-	1956 T.L 1959 E.S.O.O. 1963 K.E	4	100
7	1962	13	1971	1970 İ.Ö.O	12	92,3
8	1970	2	1971	1990 A.G.S.L	2	100
9	1974	8	1987	1987 G.L	8	100
10	1981	2	-	1987 G.L	2	100
11	1982	0	-	-	-	-
12	1988	1	-	1991 G.L	1	100
13	1990	0	-	-	-	-
14	1993	0	-	-	-	-
15	1996	2	-	2006 A.G.S.L	2	100
16	1999	0	-	-	-	-
Toplam		56	-		55	98,2

* E.S.O.O.: Erkek Sanat Orta Okulları ile Yapı Orta Okulları

* K.E.: Kız Enstitüsü

* G.L.: Genel Lise

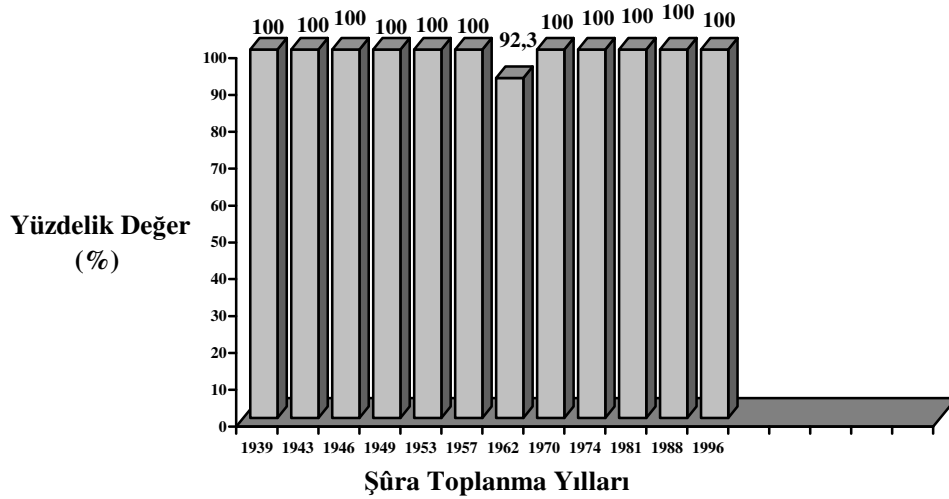
* İ.Ö.O.: İlk Öğretmen Okulları

* Ö.O.K.E.: Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri

* T.L.: Ticaret Lisesi

* A.G.S.L.: Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

Tablo 4.4.2.'e bakıldığında, Millî Eğitim Şûraları'nda Ortaöğretim müzik müfredatına yönelik alınan karar sayılarının ve bu kararlar içinde programa yansıyan karar sayılarının Genel olarak bakıldığında ise yapılmış olan 16 Millî Eğitim Şûrası'nda, orta öğretim müzik müfredatına yönelik alınan karar sayısının 57 olduğu; bu kararlar içinde programa yansıyan karar sayısının ise 56 olduğu göze çarpmaktadır. Yapılmış olan 16 Millî Eğitim Şûrası'nda alınan kararların, orta öğretim müzik müfredatı bakımından programa etki oranının % 98,2 olduğu görülmektedir.

Grafik 4.4.3. Ortaöğretim Müzik Müfredatına Yönelik Karar Alınan Yıllar Bakımından Alınan Kararların Programa Etki Oranı Ve Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 4.4.3.'e bakıldığında, 1962 yılında yapılan 7. Millî Eğitim Şûrası dışında bütün yıllarda alınan kararların tümünün müzik öğretim programlarına yansıtıldığı görülmektedir. 1962 yılında yapılan 7. Millî Eğitim Şûrası'nda ise alınan kararların 92,3 oranında müzik öğretim programlarına yansıtıldığı saptanmaktadır.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Millî Eğitim Şûraları'nda müzik öğretimine ilişkin alınan kararlar nelerdir?
Alınan kararlar müzik öğretim programlarında ne şekilde yer almaktadır?

4.5.1. Birinci Maarif Şûrası

Birinci Maarif Şûrası'nda alınan karar:

Ortaöğretim Komisyonu'nca; “okullarda derslerin öğleden önceye alınması ve öğle sonralarının ortaokullarda isteğe bağlı, liselerde mecburî olarak öğretmenlerin yönetiminde serbest ve ortak faaliyetlere ayrılması konusunda yapılan öneriler Şûraca karara bağlanmış ve karar Bakanlıkça uygulamaya konulmuştur” (Özalp, Ataüinal, 1977: 127).

Alınan kararın 1949 Orta Okul Programı'na etkisi:

Birinci Maarif Şûrası'nın yapılmış olduğu yıl olan 1939'da “1938 Ortaokul Programı”nın uygulamada olduğu ve program içerisinde “Okul musiki öğretmeni, okul idaresinin uygun göreceği serbest zamanlarda, arzu eden talebeye, bir taraftan saz ile diğer taraftan muhitinde bulunabileceği radyo ve iyi plâklar gibi vasıtalarla, kıymetli san'at eserlerinden örnekler dinletecek ve bunlar hakkında talebenin anlayabileceği şekilde kısa izahat verecektir” (Ortaokul Programı, 1938: 10) şeklinde serbest zamanların değerlendirilmesiyle ilgili bir düzenleme olduğu ancak bu düzenlemenin “Haftalık Ders Cetveli”nde bulunmadığı, Programın “Müzik” dersine ait bölümün sonunda “ihtar” olarak verildiği görülmektedir.

Şûra kararının alınmasından sonra uygulamaya konulan “1949 Orta Okul Programı”nda bu kararın; “Kız ve Erkek Orta Okullarıyla Karma Orta Okulların Ders Dağıtma Cetveli”nin “Serbest Çalışmalar” kısmında 1., 2., 3. sınıflara haftada 3'er saat yer verildiği ve “Serbest Çalışmalar”da öğrencilerin ihtiyaçlarına göre yetiştirici ve tamamlayıcı çalışmalar yapılacağı (Orta Okul Programı, 1949: 38) görülmektedir.

Bu bağlamda alınan Şûra kararının “1949 Orta Okul Programı”na yansıdığı görülmektedir. 1949 Orta Okul Programı’nda “Orta Okulun Eğitim ve Öğretim İlkeleri” kısmının, 12.maddesinin: “Okul öğrenciye boş zamanlarını iyi bir şekilde kullanma alışkanlığı kazandırmalıdır. Her vatandaşın çalıştığı mesleğe ve dinlenmeye ayırdığı zamanlar dışında boş zamanı kalır. Bu boş zamanları yurt ve toplulukla ilgili faaliyetlere ve münasebetlere, okumaya, müzik ve tabiatın güzelliğinden istifadeye, spor, temsil, sinema, radyo gibi meşguliyetlere ve birtakım faydalı meraklara ayırmak lâzımdır. Okul bu temiz zevklerin tadını öğrenciye tattırmalı ve öğrencinin boş zamanlarını iyi bir şekilde geçirmekten zevk almasını sağlamalıdır” (1949 Orta Okul Programı, 1949: 23) olarak düzenlendiği, bu bağlamda; alınan Şûra kararının, 1949 Orta Okul Programı’nın “Orta Okulun Eğitim ve Öğretim İlkeleri” kısmına da yansıdığı görülmektedir.

Birinci Maarif Şûrası’nda alınan karar:

Beden Eğitimi Komisyonunca hazırlanan ve Genel Kurul’da karara bağlanan “Cimnastik Şenlikleri Talimatnamesi”nin 14. maddesi şu şekildedir: “Cimnastik alanına gidip gelirken talebe muzika olmıyan şehir ve kasabalarda boru ve trampetler çalarlar ve Millî marşlar söylerler” (Birinci Maarif Şûrası, 1991: 623).

Alınan kararın 1949 Orta Okul Programı’na etkisi:

1949 Orta Okul Programı’nın “Müzik” dersine ait “Açıklamalar” kısmının 8. maddesi müzik dersinin diğer derslerle olan ilişkisinden bahsetmekte olup “f” şikkının; “Beden Eğitimi: Ölçü ve tempoya göre yürüyüş alıştırmaları ve kol hareketleri (ritmik jimnastik), solunum alıştırmaları yaptırılmalı; vücudun bu alıştırmalarda serbest ve gevşek duruşuna dikkat edilmeli; 19 Mayıs, Cumhuriyet Bayramına hazırlanırken marş formları ve tipleri üzerinde açıklamalar yapılmalı ve marşlar öğretilmelidir” (1949 Orta Okul Programı, 1949: 280) şeklinde düzenlendiği ve alınan Şûra kararı doğrultusunda “1949 Orta Okul Programı”na yansıdığı görülmektedir.

4.5.2. İkinci Maarif Şûrası

İkinci Maarif Şûrası'nda alınan karar:

Ana Dili Komisyonunca hazırlanan “Ana Dilinin Öğretimi” raporunun 3. Maddesinde “Öğretmenler İçin Yardımcı Kitaplar ve Neşriyat (Yayın)” bölümünde “... Yurdun her tarafındaki okullarda (şimdilik yalnız ortaokullarda) talebeye örnek şive ve telâffuz öğretmek maksadiyle hususi gramofon plâkları yaptırılması da Türkçe öğretiminin verimini artıracak tedbirler arasına girebilir. Bu plâklara en iyi bir “diksiyon” ile şiirler, şarkılar, nutuklar, hitabet nümuneleri ... doldurulur. Bu hususta radyodan istifade edilmesi de düşünülebilir”(İkinci Maarif Şûrası, 1991: 42)

Alınan kararın 1949 Orta Okul Programı'na etkisi:

İkinci Maarif Şûrası'nın toplandığı 1943 yılında uygulamada olan ortaokul programı “1938 Ortaokul Programı”dır. Bu programdan sonra uygulamaya konulan program ise; “1949 Orta Okul Programı”dır. İkinci Maarif Şûrası'nın almış olduğu bu kararın, 1949 Orta Okul Programı'nın Müzik dersine ait “Açıklamalar” kısmının 3. maddesine şu şekilde yansıdığı görülmektedir: “ç) Zevk eğitiminde kullanılacak çok faydalı bir araç da gramofon ve plâktır. Müzik öğretmeni, okulunda çocukların seviyelerine uygun plâklardan mürekkep bir diskotek kurmakla ödevlidir. Gramofon sağlam, bilhassa sürati bakımından muntazam olmalıdır ki eserler gerçek tempo ve tonlarından dinlenebilsin. Gramofon pratikliği bakımından daima radyoya üstün bir durumda kalacaktır. (Bakanlık 279 sayılı Tebliğler Dergisinde okullarımız için münasip görülen bir plâk listesini neşretmiş, hatta 1948 de bir de “Diskotek Kılavuzu” yayımlamıştır. Müzik öğretmenleri bu tebliğde adı geçen eserler arasından seçme yaparak plâk alır ve kılavuzdan faydalanabilirler.)” (1949 Orta Okul Programı, 1949: 276, 277).

İkinci Maarif Şûrası'nda alınan karar:

Ana Dili Komisyonunca hazırlanan “Ana Dilinin Öğretimi” raporunun 5. Maddesi olan “Diğer Derslerin Türkçe’ye Yardımı” bölümünde “Program ve tamimlerle de bildirilmiş olduğu gibi talebenin daima doğru söyleyip yazması, yalnız Türkçe derslerinde değil, diğer bütün derslerde de birinci derecede önem verilmesi gereken bir noktadır. Her ders öğretmenin bu hususta gereği gibi hareket edip etmediği Vekillikçe ciddi ve devamlı bir takip ve teftişe tâbi tutulmalıdır. Türkçeden başka dersler arasında musikin bu hususta önemli bir yeri olduğunu kaydetmek istiyoruz. Musiki öğretmenleri öğrettikleri şarkıların güftelerini yazdırıp söyletirken imlâ, telâffuz, “diksiyon” hususlarında bir Türkçe öğretmeni gibi dikkatli olmaları lâzım geldiğini hiçbir zaman unutmamalıdır” (İkinci Maarif Şûrası, 1991: 47) şeklinde hazırlanan maddenin de genel kurul görüşmelerinde oylamaya sunulduğu ve kabul edilerek karara bağlandığı saptanmaktadır.

Alınan kararın 1949 Orta Okul Programı’na etkisi:

İkinci Maarif Şûrası’nın toplandığı 1943 yılında uygulamada olan Ortaokul Programı “1938 Ortaokul Programı”dır. Bu Programdan sonra uygulamaya konulan Program ise; “1949 Orta Okul Programı”dır. 1949 Orta Okul Programı’nın “Müzik” dersine ait “Açıklamalar” kısmının 8. maddesinin; “Müzik derslerinin bütün diğer derslerle ilgisi göz önünde bulundurulmalı ve bu bakımdan ilgili öğretmenlerle işbirliği yapılmalıdır.

a) Türkçe: Şarkıların sözleri ve içindeki mânâ ve duygu ifadesi ihmal edilmemeli; sentaks, gramer ve imlâ bakımından karşılaşılan özelliklere öğrencinin dikkati çekilmeli; iyi telâffuza doğru yerde nefes alınmasına kıymet verilmeli; ölçü, motif, cümle ve küçük müzik formları ile dildeki prozodiye şiirdeki manzum ve kafiye şekiller arasındaki yakınlığa, edebiyat ve folklor konularına temas edilmelidir” (1949 Orta Okul Programı, 1949: 279) şeklinde düzenlendiği ve Şûra kararının 1949 Orta Okul Programı’na yansıdığı görülmektedir.

İkinci Maarif Şûrası’nda alınan karar:

Ana Dili Komisyonunca hazırlanan “Ana Dilinin Öğretimi” raporunun “orta okul talebesi için bestelenmiş seçme okul şarkıları, seçme halk türküleriyle talebenin estetik ve ahlâk eğitimlerine yararlı olmak” (İkinci Maarif Şûrası, 1991: 109) şeklinde düzenlenen 9. maddesinin de genel kurulda oylamaya sunulduğu ve kabul edildiği görülmektedir.

Alınan kararın 1949 Orta Okul Programı’na etkisi:

İkinci Maarif Şûrası’nın aldığı 9. maddeye ait kararın, 1949 Orta Okul Programı’nın “Orta Okulun Eğitim ve Öğretim İlkeleri”nin 11. maddesine şu şekilde yansıdığı görülmektedir: “Okul, öğrencilerde güzel şeylere karşı sevgi ve bağlılık uyandırmalı; onlara kendi yaşlarına göre her şeyde ve her yerde güzeli, iyiyi, doğruyu arayıp bulma ve değerlendirme alışkanlık ve iktidarını kazandırmalıdır. Öğretmen, öğrencileri güzel şeylerle temasa getirmeli, tabiatta ve insan emeğiyle meydana gelmiş eserlerdeki güzellikleri arayıp bulmaya teşvik etmelidir. Tatlı müzik melodileri içinde heyecan duyabilmesi öğrencinin benliğinde önemli değişiklikler meydana getirir. Bu değişiklikler, onun heyecanlarının ahenk ve istikrar kazanmasını sağlar, çevresini daha iyi yorumlamasına yardım eder ve hayatın mânevi güzelliklerini duyarak ona yaşamayı sevdirebilir” (1949 Orta Okul Programı, 1949: 27, 23).

İkinci Maarif Şûrası’nda alınan karar:

Ahlâk Eğitimi Komisyonunca hazırlanan raporun “Talebenin Okul Dışı Durumlarının Murakabesi (Denetleme)” kısmında; “Çocuğun okul içindeki hayatı kadar dışı ile de meşgul olmaya mecbur olduğumuz için bu dış hayatı da teşkilâtlandırmak lâzımdır. Bu arada okul dışında talebe kulüpleri, faal izcilik teşkilâtı, spor kulüpleri, kütüphaneler, okuma odaları, açık ve kapalı havalarda çeşitli oyun yerleri, müzik, konuşma, münakaşa odaları, sanat duygularını yükseltmeye yarıyacak teşkilât, iyi filimli sinemalar, çocukluk ve gençlik psikolojisine uygun bol neşriyat (yayın), bu alanda çok esaslı rol oynayacaktır” (İkinci Maarif Şûrası, 1991:

112) şeklinde düzenlenen teklifin genel kurulda oylamaya sunulduğu ve kabul edildiği görülmektedir.

Alınan kararın 1949 Orta Okul Programı'na etkisi:

İkinci Maarif Şûrası'nın aldığı bu kararın, 1949 Orta Okul Programı'nın "Orta Okulun Eğitim ve Öğretim İlkeleri"nin "Okul, öğrenciye boş zamanlarını iyi bir şekilde kullanma alışkanlığını kazandırmalıdır." başlıklı 12. maddesinin "b" şikkına şu şekilde yansıdığı görülmektedir: "Müzik dinlemek, bir müzik aleti çalmak, şarkı söylemek, koro çalışmalarına katılmak" (1949 Orta Okul Programı, 1949: 23).

İkinci Maarif Şûrası'nda alınan karar:

Ahlâk Eğitimi Komisyonunun hazırladığı raporun "Dilekler" kısmının 6. maddesinin; "Büyük bestecilerin plâklara alınmış eserlerini talebeye dinletmek" (İkinci Maarif Şûrası, 1991: 114) şeklinde düzenlenerek genel kurulda oylamaya sunulduğu ve kabul edildiği görülmektedir.

Alınan kararın 1949 Orta Okul Programı'na etkisi:

İkinci Maarif Şûrası'nın aldığı bu kararın, 1949 Orta Okul Programı'nın Müzik dersine ait "Açıklamalar" bölümünün "Zevk Eğitimi" başlıklı 3. maddesinin "ç" şikkına şu şekilde yansıdığı görülmektedir; "Zevk eğitiminde kullanılacak çok faydalı bir araç da gramofon ve plâktır. Müzik öğretmeni, okulunda çocukların seviyelerine uygun plâklardan mürekkep bir diskotek kurmakla da ödevlidir. Gramofon sağlam, bilhassa sürati bakımından muntazam olmalıdır ki eserler gerçek tempo ve tonlarından dinlenebilsin. Gramofon pratikliği bakımından daima radyoya üstün bir durumda kalacaktır. (Bakanlık 279 sayılı Tebliğler Dergisinde okullarımız için münasip görülen bir plâk listesini neşretmiş, hattâ 1948'de bir de "Diskotek Kılavuzu" yayımlamıştır. Müzik öğretmenleri bu tebliğde adı geçen eserler arasından seçme yaparak plâk alır ve kılavuzdan faydalanabilirler.)" (Orta Okul Programı, 1949: 276, 277). Ayrıca alınan Şûra kararının 1949 Orta Okul Programı'nın Müzik

dersinin “Sınıf III” e ait “Apresiyasyon (Değerlendirme) Çalışmaları” bölümüne de şu şekilde yansıdığı görülmektedir; “Müzik şaheserlerinden mahdut bir kısmını adları ve bestecileri ile tanıtmak, büyük bestecilerin biyografileri üzerinde öğrencileri etütlere sevk etme. NOT: Apresiyasyon çalışmaları muntazam bir gramofon ve diskoteğe dayandığından bu çalışmalar ancak bu araçları temin edebilen okullarda yapılabilecektir” (Orta Okul Programı, 1949: 282).

İkinci Maarif Şûrası’nda alınan karar:

Ahlâk Eğitimi Komisyonunun hazırladığı raporun “Dilekler” kısmının 17. maddesinin “Talebe içinde müstesna bir kabiliyet gösterenleri gözden kaybetmiyerek yarınki Türkiye’yi temsil ve inşa edecek güzideler sınıfını kültür ve bilhassa milli ahlâk bakımından iyi yetiştirmek için her fedakarlığı göz önünde tutmak” (İkinci Maarif Şûrası, 1991: 116) şeklinde ifade edilerek genel kurulda oylamaya sunulduğu ve kabul edildiği görülmektedir.

Alınan kararın 1949 Orta Okul Programı’na etkisi:

İkinci Maarif Şûrası’nın aldığı bu kararın, 1949 Orta Okul Programı’nın, Müzik dersine ait “Açıklamalar” kısmının 9. maddesine şu şekilde yansıdığı görülmektedir: “Müziksel kabiliyetleri iyice görünen çocukları teşvik etmek ve yeteneklerine uygun mesleği seçmelerine yardım etmek öğretmenin ödevlerindendir” (Orta Okul Programı, 1949: 282). Alınan bu karar, 1949 Orta Okul Programı’nın “Orta Okulun Eğitim ve Öğretim İlkeleri”ne ait bölümün 15. maddesinde de şu şekilde yer almaktadır: “Okul her öğrenciyi kendi yetenekleri sınırı içinde en yüksek başarıya götürecektir kılavuzluğu yapmalıdır” (Orta Okul Programı, 1949: 32) .

İkinci Maarif Şûrası’nda alınan karar:

Tarih Öğretimi Komisyonunun hazırladığı raporun “Tarih Öğretiminin Yardımcı Vasıtaları” ile ilgili bölümünün “Temenniler” kısmının 3. maddesinde “Konservatuvar için milli kıymetlerimizi de içine alan bir musiki tarihinin yazılması

için tarihi araştırmalar yapılması ve elde edilecek malzeme ile millî musikimizi de ihtiva edecek bir musiki tarihinin tedvini için bir araştırma heyetinin kurulması keyfiyetinin veya mevcut bilim müesseselerinden birine ödev verilmesinin rica olunması” (İkinci Maarif Şûrası, 1991: 205) şeklinde düzenlenen maddenin genel kurulda görüşmeye sunulduğu görülmektedir.

Tarih Öğretimi Komisyon Başkanı, Hamit ONGUNSU rapor üzerine yaptığı açıklama konuşmasında; lise kitaplarının düzenlenmesiyle ilgili açıklaması sırasında “ ...Komisyonumuza gelen, bir hususi müessesenin ihtiyacını belirten bir arkadaşın temennisine iştirak ettiğimizi de arz etmek isterim. Bu arkadaşımız Konservatuvarda vazifesi olan bir arkadaşımızdır. Vazifesini ifa (yerine getirmek) ederken müşkülâta (güçlük) uğradığını söylemiştir. Biliyorsunuz ki, son zamanlarda memleketimizde hakikaten ehemmiyetli bir musiki ve müzik terbiyesi hamlesi vardır. Bu hamlenin yalnız ecnebi eserlerle yapılması mümkün değildir. Her zaman tarih hazinemizden istifade etmek en büyük emelimiz olduğuna göre millî hazinemizde bulunan kıymetleri tebarüz ettirmek ve memleketin bu asırdan evvelki asırlarda sarf ettiği gayretleri belirtmek yerinde olur. Hulâsa millî musiki tarihimizi yeniden tedvin etmek faydalı olur. Gerçi Komisyonumuzun vazifesi daha ziyade tedris (öğretim) kıymetini haiz (taşıyan) olan işlerle uğraşmaktır. Bu arada böyle bir temenni izhar etmeyi de yerinde bulduk. Bu suretle derin bir araştırma yapılarak eski musiki üstatlarını belirtmek çok faydalı olur. Bu araştırmalar elbette mütehasıs bir heyet tarafından yapılacaktır. Bu araştırmalar neticesinde elde edilecek kıymetlerin bazıları belki umumi ve millî tarihimizde tebarüz ettirilecek mahiyette olacaktır. Bunlardan bazıları lise, hattâ orta okul kitaplarına kadar sokulabilir” (İkinci Maarif Şûrası, 1991: 213).

Tarih Öğretimi Komisyonunca hazırlanan raporun görüşülmesi sırasında Suut Kemal YETKİN, tarih kitaplarına sanat tarihinin eklenmesini teklif ettiğini, bu teklifin raporun “Dilekler” kısmında liselerin 11’den 12’ye çıkarıldığı zaman dikkate alınacağı şeklinde düzenlendiğini görünce sanat tarihi okutulması hususunun belirsiz bir tarihe bırakılmasının ve sadece “Dilekler” kısmında yer almasının, sanat tarihine gereken önemin verilmediğini gösterdiğini, “Ben, sanat tarihinin muhakkak surette

tâli değil aslî şekilde yer almasına taraftarım. İkinci mühim bir nokta: Okutulacak olan sanat tarihi, sanatkârların hayatından, veya içinde sanatkârların yetişmiş olduğu çevrelerden bahseden bir tarih olmamalıdır. Çünkü tarih kitaplarından beklediğimiz şey ahlâkı yuğurucu olan bir sanat dersidir. Bu ise talebeye doğrudan doğruya sanat eserlerinin gösterilmesi, onların incelenmesi, formlar arasındaki münasebetin tesbit edilmesi ile mümkündür. Ancak bu şekilde verilecek olan bir sanat öğretimi faydalı olur. Bu maksatla, talebede sanat bilgisini artırmak ve zevkini geliştirmek için orta okul ve lise tarih kitaplarına sanat eserlerinin tahliline ait bir kısmın eklenmesi” (İkinci Maarif Şûrası, 1991: 228) şeklinde ifade ettiği görülmektedir.

Tarih Öğretimi Komisyonunca hazırlanan raporda; Liselerin 12’ye çıkarılması, sanat tarihi, sanat ve ilim tarihi dersi konması veya bu konuların daha geniş ölçüde tarih kitaplarına girmesi, seyyar tarih müzelerinin kurulması, müzik tarihi yazılması ile ilgili konunun sadece Konservatuvar için değil tüm müzik eğitimi veren kurumlar için olması gerektiği Genel Kurul’da kabul edilmiştir (İkinci Maarif Şûrası, 1991: 265).

Alınan kararın 1949 Orta Okul Programı’na etkisi:

İkinci Maarif Şûrası’nda alınan bu kararın, 1949 Orta Okul Programı’nın “Orta Okulun Eğitim ve Öğretim İlkeleri” bölümünün 4. maddesine şu şekilde yansıdığı görülmektedir: “Okulda pratik bilgilere ve becerilere önem verilmelidir. Öğrencilere kazandırılacak pratik bilgi ve becerilerin sağlam ve köklü olabilmesi için onlara çalışma yerleri hazırlanmalı, buraları çalışma araçlarıyla donatılmalıdır” (Orta Okul Programı, 1949: 13). Bu çalışma alanlarından bir tanesi olan kitaplıkların, öğretmen ve öğrencinin çalışmaları sırasında yararlanacakları kitapları bulundurması gerektiği 1949 Orta Okul Programı’nın “Orta Okulun Eğitim ve Öğretim İlkeleri” bölümünün 4. maddesinin “Okul ve Sınıf Kitaplıkları” kısmının “Sınıf Kitaplıkları” başlığının 1. maddesinde (Orta Okul Programı, 1949: 17) anlatıldığı görülmektedir. Aynı Program’ın Müzik dersine ait “Sınıf III” “Apresiyasyon Çalışmaları” bölümünde; “Müzik şaheserlerinden mahdut bir kısmını adları ve bestecileri ile tanıtmak, büyük bestecilerin biyografileri üzerinde öğrencileri kitaplıklarda etütlere

sevk etme”(Orta Okul Programı, 1949: 282) ifadesi de kararın Müzik Programına yansıdığını göstermektedir.

4.5.3. Üçüncü Millî Eğitim Şûrası

Üçüncü Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Erkek Orta Sanat Okulları ve Enstitüleri ile İstanbul Teknik Okulu Komisyonunca hazırlanan raporun Genel Kurul görüşmeleri sırasında söz alan Halil Bedi YÖNETKEN’in; sanat ve müzik eğitiminin tüm dünya tarafından önemsendiğini, müzik dersinin kız enstitülerinde olduğu gibi sanat okullarında da yer alması gerekliliğini ifade ettiği (Özalp, Ataunal, 1977: 198) görülmektedir.

Erkek Orta Sanat Okulları ve Enstitüleri ile İstanbul Teknik Okulu Komisyonunca hazırlanan raporun Genel Kurul görüşmeleri sırasında söz alan Kâmil Necati ÖLÇMEN ise ortaokullarda okutulan yirmi sekiz saat dersin nazariyatla geçtiği ve bir saat beden eğitimi dersi bulunduğunu ancak sanat okullarında ise 28 saat dersin yirmi saatinin atölyelerde bedensel çalışmayla geçmekte olduğunu, bu nedenle ortaokullara kıyasla sanat okullarında okutulan bir saat beden eğitimi dersinin fazla olduğunu, bu dersin yerine müzik dersinin konulmasını ve bu sanattan okul öğrencilerinin de faydalandırılmasını teklif ettiği (Üçüncü Millî Eğitim Şûrası, 1991: 45) görülmektedir.

Üçüncü Millî Eğitim Şûrası’nda Müzik dersinin haftada bir saat Erkek Orta Sanat Okulları’na konulması teklifinin Genel Kurul’da oy birliği ile kabul edildiği ve karara bağlandığı görülmektedir (Üçüncü Millî Eğitim Şûrası, 1991: 46).

Alınan kararın 1959 Erkek Sanat Orta Okulları İle Yapı Orta Okulları Öğretim Programı’na etkisi:

Üçüncü Millî Eğitim Şûrası’nın almış olduğu bu karar doğrultusunda; 1959 Erkek Sanat Orta Okulları ile Yapı Orta Okulları Öğretim Programı’nın Ders

Dağıtım Cetveli’nde, “Müzik” dersinin ilk kez 1., 2. ve 3. sınıflarda haftada 1’er saat (Erkek Sanat Erkek Sanat Orta Okulları İle Yapı Orta Okulları Öğretim Programı, 1959: 3) yer aldığı görülmektedir.

Üçüncü Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Kız Enstitüleri Komisyonu, Kız Enstitüleri’nde kültür dersleri programı olarak ortaokul müfredat programının aynen uygulanması ve buna ek olarak meslek ve atölye derslerine yer verilmesinin kız enstitülerinde öğretimi ağırlaştırdığını, bu nedenle kültür derslerini yeniden düzenleyerek (Üçüncü Millî Eğitim Şûrası, 1991: 246) Şûra’ya teklif etmiştir. Bu düzenleme içerisinde müzik dersinin : “Kız enstitülerinin özellikleri göz önünde bulundurularak öğrenciye tam ve pratik bir müzik öğretimi sağlamak amacıyla müzik müfredat programına ilâve edilen başlıca Türk halk müziği usul ve makamları ve gayet basit armoni ve akor bilgileri dolayısıyla bir miktar artan müfredata yer vermek üzere tasarıda birinci sınıfta 1 saat olarak tesbit edilen müzik dersinin iki saate çıkarılması ve diğer sınıflarda gösterilen 1 er saatin aynen kabul olunması uygun görülmüştür. Müfredat programı öğrencilere müziği sevdirmek, onların sesini ve kulağını terbiye etmek, korolara katılabilecek bir hale getirmek suretiyle müstakbel Türk kadınının aile ocağında ve çocuk eğitiminde müziğin rolünü ve önemini idrâk edebilecek ve onu yuvasında müzik eğitimini yöneltebilecek seviyeye yükseltmek kız enstitüsü öğrencisinin daha öğrenim hayatında iken sosyal ve ruhî bir bağ ve destek sağlamak amaçlarına göre tertiplenmiştir. Kız enstitüleri için yeni müfredata uygun öğrenci müzik kitabı, şarkı ve koro eserlerini ihtiva eden kitabın hazırlanması enstitü müzik öğretmenlerinin bir tatil kursundan geçirilmeleri ve bu okullardaki müzik dersinin ilâve değil asıl öğretmenlere verilmesi temennisiyle müfredat ve ders saatleri ekseriyetle uygun görülmüştür” (Üçüncü Millî Eğitim Şûrası, 1991: 250, 251) olarak düzenlendiği görülmektedir.

Alınan kararın 1947 Kız Enstitüleri Müzik Program Ve Ders Dağıtım Cetveli Yönetmeliği’ne etkisi:

Kız Enstitüleri'nin; Üçüncü Millî Eğitim Şûrası'nın yapıldığı yıl olan 1946' da beş yıl eğitim veren bir eğitim kurumu olarak öğretimine devam ettiği görülmektedir. Üçüncü Millî Eğitim Şûrası'nda Genel Kurul'ca karar olarak alınan; Kız Enstitüleri'nin birinci sınıflarındaki müzik dersinin haftalık ders saatinin bir saatten iki saate çıkarılması konusunun, 1947 Kız Enstitüleri Müzik Programı'nın haftalık ders çizelgesinde iki saat olarak yerini aldığı (Kız Enstitüleri Müzik Program Ve Ders Dağıtma Cetveli Yönetmeliği, 1947: 7) görülmektedir.

4.5.4. Dördüncü Millî Eğitim Şûrası

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Eğitim ve Öğretimde Dayanılan Demokratik Esasların Gözden Geçirilmesi ile İlgili Komisyon,“ demokratik eğitiminin, her şeyden önce ferdin bir insan olarak yaratılmış olmakla, şahsiyet ve haysiyetine saygı gösteren ve cins, ırk ve mezhep farkı gözetmeksizin herkesin kabiliyet ve istidadına göre gelişme imkânları temin etmek maksadını güden bir eğitim sistemi olduğunu belirtmiş” (Özalp, Ataüenal, 1977: 235) ve bu teklif Şûra'ca kabul edilerek benimsenmiştir.

Alınan kararın 1949 Orta Okul Müzik Programı'na etkisi:

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası'nda alınan bu kararın, 1949 Orta Okul Programı'nın “Orta Okulun Eğitim ve Öğretim İlkeleri” kısmının 2. maddesinin ikinci paragrafına şu şekilde yansıdığı: “ Okul gerçek bir topluluktur. Okul, derslerde ve ders dışı faaliyetlerde öğrencilerin her birinin yeteneklerinin gelişmesini ve gerekli bilgi, iyi alışkanlık ve beceriler kazanmalarını sağlayacaktır”, aynı maddenin dördüncü paragrafına ise “Topluluğumuzun dayandığı demokrasi prensiplerini öğrenci, okulda ve dersanede uygulayarak ve yaşayarak benimser. Okulda öğrencilerin kendi aralarındaki ve öğrenci-öğretmen arasındaki karşılıklı münasebetler demokrasi değerlerine uyularak düzenlenmelidir. Okulun bütün faaliyetlerinde okul topluluğunun gelişmesine el birliğiyle çalışırken, öğrencilerin teker teker her birinin kişiliğine değer ve önem verilmelidir” (Orta Okul Programı,

1949: 13) şeklinde yansıdığı, 15. maddede ise “Okul her öğrenciyi kendi yetenekleri sınırı içinde en yüksek başarıya götürecek kılavuzluğu yapmalıdır” (Orta Okul Programı, 1949: 32) şeklinde ifade edilerek 1949 Orta Okul Programı’na yansıdığı görülmektedir.

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Eğitim ve Öğretimde Dayanılan Demokratik Esasları Gözden Geçirecek Komisyon tarafından hazırlanan raporun, üçüncü bölümü olan “Okul İçinde Demokratik Eğitim” ‘in içinde yer alan “Okulun En Geniş Anlamdaki Gayesi” üzerine yapılan açıklamada; “Okulda çocuk, öğrenme ve araştırma hevesini kazanmalı, kendi sağlığına, spora ve güzel sanatlara karşı ilgi duymalı,...” (Dördüncü Milli Eğitim Şûrası, 1991; 64) olarak düzenlendiği ve Genel Kurul’da kabul edildiği görülmektedir.

Eğitim ve Öğretimde Dayanılan Demokratik Esasları Gözden Geçirecek Komisyon tarafından hazırlanan raporun Genel Kurul görüşmeleri sırasında söz alan Halil Vedat FIRATLI; “Bedii (estetik) terbiye de öyle...Okullarımızda bedii terbiye yoktur. Resim ve musiki dersleri, bugünkü durumlarıyla, çocukların estetik gelişmelerini sağlamamaktadır. Çocuk, okulda güzelliği yaşamalıdır. Okulda çocuğun bütün melekelerini (alışkanlık) geliştiren bir güzellik havası olmazsa orada bedii terbiye vardır, denemez” şeklinde rapor üzerindeki tespitlerin doğru ancak çözüm yollarının komisyon tarafından raporda sunulmadığına dair bir eleştiride bulunduğu görülmektedir (Dördüncü Milli Eğitim Şûrası, 1991; 79).

Alınan kararın 1949 Orta Okul Programı’na etkisi:

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası’nda alınan bu kararın, 1949 Orta Okul Programı’nın “Orta Okulun Eğitim ve Öğretim İlkeleri” bölümünün 11. maddesine şu şekilde yansıdığı görülmektedir: “Okul, öğrencilerde güzel şeylere karşı sevgi ve bağlılık uyandırmalı; onlara kendi yaşlarına göre her şeyde ve her yerde güzeli, iyiyi, doğruyu arayıp bulma ve değerlendirme alışkanlık ve iktidarını kazandırmalıdır.

Öğretmen, öğrencileri güzel şeylerle temasa getirmeli, tabiatta ve insan emeğiyle meydana gelmiş eserlerdeki güzellikleri arayıp bulmaya teşvik etmelidir. Güzel bir yazı parçası içindeki kahramanın hayatını yaşayabilmesi, güzel bir manzara karşısında veya tatlı müzik melodileri içinde heyecan duyabilmesi öğrencinin benliğinde önemli değişiklikler meydana getirir. ” (Orta Okul Programı, 1949: 22).

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

İlkokul Programını İnceleme Komisyonu’nun hazırladığı raporun “Bölge Öğretmen Okulları Programları Hakkında” kısmının üçüncü maddesinde: “Son sınıfta konan tarih, coğrafya, tabiat bilgisi, fizik-kimya, resim-iş, matematik, müzik derslerinde ilkokul programının bu derslerle ilgili maddeleri işlenecektir” (Dördüncü Milli Eğitim Şûrası, 1991: 218) ifadesi yer almaktadır. İlkokul Programını İnceleme Komisyonu’nun hazırladığı bu raporun Genel Kurul’da kabul edildiği görülmektedir.

Alınan kararın 1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı’na etkisi:

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası’nın aldığı bu kararın, 1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı’na şu şekilde yansıdığı görülmektedir: 2. devre III. Sınıflarda, “Yılın ilk yarısında müziğin öğretim metodu, ilkokul müfredat ve kitaplarının incelenmesi, koro idaresi ve uygulanması. Okul şarkıları repertuarı hazırlığı. Yılın ikinci yarısında müzik dersi tatbikatı ve tenkidleri” (Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı, 1953: 272).

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

İlkokul Programını İnceleme Komisyonu’nun hazırladığı raporun “Bölge Öğretmen Okullarının Son Üç Sınıflarında Ders Dağıtım Çizelgesi” kısmında, müzik dersinin dördüncü sınıflarda haftada iki saat, beşinci sınıflarda iki saat, altıncı sınıflarda ise bir saat olarak düzenlendiği (Dördüncü Milli Eğitim Şûrası, 1991: 219)

görülmektedir. İlkokul Programını İnceleme Komisyonu'nun hazırladığı bu raporun Genel Kurul'da kabul edildiği görülmektedir.

Alınan kararın 1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı'na etkisi:

“İlköğretmen okulları 1924 ve 1931 yıllarında ilkokula dayalı 5 yıllık öğrenim veren birer meslek okulu iken, 1932, 1938 ve 1953 yıllarına ait programlarda ortaokula dayalı 3 yıllık ve 1970 programında yine ortaokula dayalı 4 yıllık öğrenim veren bir meslek okulu olarak görülmektedir” (Orta Öğretim Programlarındaki Yönelmeler, 1972: 45). 1953 Öğretmen Okulları Programı'nın haftalık ders saatlerini gösteren çizelgede; birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda müzik dersinin haftada 2 saat olarak belirlendiği ve toplam 6 saat olduğu (Orta Öğretim Programlarındaki Yönelmeler, 1972: 133) saptanmış, “beden eğitim ve müzik derslerinin amaç ve ilkeleri de daha kapsamlı bir biçimde açıklanmaya çalışılmış, ayrıca bu derslerin haftalık ders saat sayıları arttırılmıştır” (<http://www.egitim.aku.edu.tr/oguzkan.htm>). Şûra kararı olarak alınan; birinci ve ikinci sınıflarda müzik dersinin 2 saat olması gerekliliğinin programa yansıdığı ve son sınıflar için düşünülen 1 saat müzik dersinin 2 saat olarak programa yansıdığı olumlu bir gelişme olarak görülmektedir.

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Ortaokul Programı Projesini İnceleyecek Komisyon tarafından hazırlanan raporun, 3. maddesinin şu şekilde ifade edildiği görülmektedir: “Haftalık yirmi dokuz saat dersten arta kalan çalışma zamanının yakın yurt incelemelerine, atelye ve lâboratuvar çalışmalarına, kitap okumağa, tartışmalara, yabancı dil alıştırmalarına, müzik, spor, temsil kooperatif ve bahçe işleri gibi faaliyetlere ayrılması uygun görülmüştür” (Dördüncü Milli Eğitim Şûrası, 1991: 329).

Alınan kararın 1949 Orta Okul Programı'na etkisi:

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası tarafından alınan bu kararın, “1949 Orta Okul Programı”nın “Orta Okulun Eğitim Ve Öğretim İlkeleri” kısmının 12. maddesinde: “Okul, öğrenciye boş zamanlarını iyi bir şekilde kullanma alışkanlığını kazandırmalıdır” başlığının “b” şıkkında: “Müzik dinlemek, bir müzik aleti çalmak, şarkı söylemek, koro çalışmalarına katılmak” (Orta Okul Programı, 1949: 23) olarak yer aldığı görülmektedir. Dördüncü Millî Eğitim Şûrası’nın almış olduğu bu kararın, öğrencinin ders dışında da müziksel etkinliklerini devam ettirmesi konusundaki önemi özellikle vurguladığı görülmektedir.

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Ortaokul Programı Projesini İnceleyecek Komisyon tarafından hazırlanan raporun “Dilekler” kısmının üçüncü maddesinin: “Teknik Öğretim radyosundaki söz ve müzik deneme yayınlarının, yetkili komisyonlar kurularak, öğretici ve eğitici bir özellikte hazırlanmasının sağlanması” (Dördüncü Milli Eğitim Şûrası, 1991: 331) şeklinde düzenlendiği ve Genel Kurul görüşmelerinde kabul edildiği görülmektedir.

Alınan kararın 1949 Orta Okul Programı’na etkisi:

Ortaokul Programı Projesini İnceleyecek Komisyon tarafından hazırlanan raporun, “Dilekler” kısmının üçüncü maddesi, “1949 Orta Okul Programı”nın Müzik dersine ait “Açıklamalar” kısmının 3. maddesinin “e” şıkkında şöyle ifade bulmaktadır: “Mümkün oldukça çocuklara radyoda verilen konserlerden anlıyabilecekleri eserleri dinletmeli, hazırladıkları programları radyoda neşretmelidir” (Orta Okul Programı, 1949: 277).

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Ortaokul Programı Projesini İnceleyecek Komisyon tarafından hazırlanan raporun “Dilekler” kısmının dördüncü maddesi: “Müzik eğitiminde esaslı bir unsur olan plâk yolu ile müzik öğretimini kuvvetlendirmek için, Bakanlıkça kurulacak bir heyetin münasip göreceği okul şarkıları ile marşları, seçkin koro ve sanatkârlar

tarafından plaklara aldırılarak okullara gönderilmesi” (Dördüncü Milli Eğitim Şûrası, 1991: 331) olarak düzenlendiği ve Genel Kurul görüşmelerinde kabul edildiği görülmektedir.

Alınan kararın 1949 Orta Okul Programı’na etkisi:

Ortaokul Programı Projesini İnceleyecek Komisyon tarafından hazırlanan raporun “Dilekler” kısmının dördüncü maddesi ise “1949 Orta Okul Programı”nın Müzik dersine ait “Açıklamalar” kısmının 3. maddesinin “ç” şıkkında şöyle ifade bulmaktadır: “Zevk eğitiminde kullanılacak çok faydalı bir araç da gramofon ve plâktır. Müzik öğretmeni, okulunda çocukların seviyelerine uygun plâklardan mürekkep bir diskotek kurmakla da ödevlidir. Gramofon sağlam, bilhassa sürati bakımından muntazam olmalıdır ki eserler gerçek tempo ve tonlarından dinlenebilsin. Gramofon pratikliği bakımından daima radyoya üstün bir durumda kalacaktır. (Bakanlık 279 sayılı Tebliğler Dergisinde okullarımız için münasip görülen bir plâk listesini neşretmiş, hattâ 1948 de bir de “Diskotek Kılavuzu” yayımlamıştır. Müzik öğretmenleri bu tebliğde adı geçen eserler arasından seçme yaparak plâk alır ve kılavuzdan faydalanabilirler.)” (Orta Okul Programı, 1949: 276, 277).

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Ortaokul Programı Projesini İnceleyecek Komisyon tarafından hazırlanan raporun, Müzik dersi bölümünde; “Önemli çıkarma, ekleme ve değişiklikler aşağıdadır.

1- Çıkarmalar:

a) 259. sayfada 2. maddenin (a) fıkrasının sonundaki “ritim eğitiminde ...” diye başlayan cümle ile ritim el işaretleri tablosunun, ilkokulda beş yıl müzik öğretimi ile ritim duygusu az çok uyanmış ve gelişmiş olan orta okul öğrencileri için lüzumsuz görüldüğünden çıkarılması;

b) 260. sayfadaki (b) fıkrasının “sesleri öğretimde...” diye başlayan cümle ile birlikte fonomimi tablosunun, nota devresine geçilmeden önce kullanılacak bir metod olduğu düşüncesiyle, nota yazma öğretimi devresine girmiş bulunan orta okul öğrencileri için lüzumsuz olacağından çıkarılması;

2- Eklemeler:

a) 265. sayfada açıklamalar bölümünün 9. maddesinden sonra “öğretmen fırsat buldukça müzik eğitim ve öğretimi bakımından değerli bulduğu filimleri öğrencilerin görmeleri için gerekli tedbirleri almayı ihmâl etmemelidir.” Cümlesinin 10. madde olarak eklenmesi;

3-Değişmeler: Hiçbir değiştirme yapılmamıştır” olarak yeniden düzenlendiği görülmektedir (Dördüncü Milli Eğitim Şûrası, 1991; 354).

Ortaokul Programı Projesini İnceleyecek Komisyon tarafından hazırlanan raporun, Genel Kurul görüşmeleri sırasında Müzik dersi üzerine yapılan düzenleme ile ilgili olarak söz alan Halil Bedi YÖNETKEN; halkın müzik beğenisinin yalnızca Türk Müziği eserleri üzerine bulunduğunu ancak medeni bir insanın “Avrupa müziği” olarak adlandırdığı Batı müziğini dinlemesi ve tanınması gerektiğini, iyi bir müzik eğitimi vermenin en iyi yolunun okul müziği olduğunu dile getirdiği, bununla ilgili olarak “Müzik öğretim ve eğitimin mutlaka ve mutlaka ilkokuldan başlamak icabeder. Bunun için, halk itiyatlarının ilk kazanıldığı, kulak zevkinin ve kültürünün ilk verildiği ilkokulda müzik öğretim ve eğitimi dâvasını mutlak surette halletmek lâzımdır. Müzik öğretim ve eğitimine ortaokulda başlamak geçtir. Ortaokulda “mü”, ses değişim devri başlar ve hemen büyük fizyolojik arızalarla haleldar olan, bilhassa erkek çocuklarına tam bir ses ve kulak terbiyesi vermek ekseriya mümkün olmaz. Onun için bu öğretim ve eğitim de daha ilkokulda ileri bir yol alınmış olmak gerektir. Fakat bu öğretim ve eğitimin mutlaka ve mutlaka lise sınıflarında da devam etmesi lâzımdır. Bakanlığımızın Şûraya getirdiği en güzel şey lise sınıflarına müzik, resim ve sanat tarihi gibi dersleri koymuş olmasıdır. Bundan dolayı bakanlığımız tebrike şayandır. İleri bir adım atılmış ve bu bizi çok sevindirmiştir. Biz ancak ilk, orta ve

lise sınıflarında vereceğimiz müzik terbiyesi sayesinde ki yarının Türk insanının formasyonunu tamamlayacağız. Gerçi bir müzik eğitimi gençliğe neler sağlar? Bu hususa pedagoji tarihi kâfi deliller vermiştir. Memleketimizde müzik sanatının tekâmülü (gelişme) bile okul müzik öğretim ve eğitimine bağlı bulunmaktadır...Şimdi bir temenni ve bir tenkidimi arz edeceğim: Temennimin ortaokullarda müzik dersinin iki saate çıkarılmasıdır. Tenkidim de şudur: Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan projede ortaokul müzik derslerinde ritim ve irtifa (yükseklik) öğretimi bahsinde dünyanın her tarafında İngiltere’de Amerika’da, Fransa’da ve Almanya’da kullanılan bir takım müşahhas (somut) usuller teklif edilmiştir. Maalesef bu müşahhas usuller yeni teklif edilen projede kaldırılmak istenmiştir. Bunu kaldırmak doğru değildir. Bunlar abstre (soyut) birtakım mefhumları (kavram) müşahhaslarından usullerdir ki tekrar ilk projede olduğu şekilde ipkasını (önceki durumunda bırakma) rica ederim” şeklinde görüşlerini bildirerek Şûra Başkanlığı’na verdiği dilekçede; “259 ve 260 ıncı sayfalardaki iki çıkarmanın doru olmadığı sebepleri: 1- İlkokulda müzik öğretimi bizde sembolik mahiyettedir. Ortaokul ilkin devamı olamıyor ki ilkokulda ritim duygusu az çok uyanmış ve gelişmiş olsun. Bizde biraz gerçek mahiyette müzik öğretimi, ancak ortaokulda başladığından ritim el işaretlerinin projedeki gibi aynen ipkası. 2- Fonomimi nota devresine geçilmeden önce kullanılacak bir metot değildir. Avrupa’da ilk defa kulak eğitimine başlayan her cins okulda hattâ Almanya’da gördüğümüz gibi konservatuvarlarda bile başlangıçta kullanılmaktadır. Fonomiminin çıkarılması doğru değildir. Projedeki gibi aynen ipkası lâzımdır” şeklinde dile getirerek Genel Kurul oylama sonucu Şûra’nın konuyu Talim ve Terbiye Dairesine gönderme kararı aldığı görülmektedir (Dördüncü Milli Eğitim Şûrası, 1991: 380, 381, 398).

Alınan kararın 1949 Orta Okul Programı’na etkisi:

1949 yılına ait Orta Okul Programı’nın müzik dersi “Açıklamalar” bölümünün 2. maddesinin (a) fıkrasının sonundaki “ritim eğitimi” ile başlayan cümlelerin Genel Kurul görüşmeleri sırasında Müzik dersi üzerine yapılan düzenleme ile ilgili olarak söz alan Halil Bedi YÖNETKEN tarafından yapılan gerekçeli itirazla,

Şûra'nın konuyu Talim ve Terbiye Dairesine gönderme kararı aldığı ve Dördüncü Millî Eğitim Şûra toplanmasından sonra çıkan “1949 Orta Okul Programı”nda bu çıkarmanın değiştirilmediği (Orta Okul Programı, 1949: 275) olumlu bir gelişme olarak görülmektedir.

1949 yılına ait Orta Okul Programı'nın müzik dersi “Açıklamalar” bölümünün 2. maddesinin (b) fıkrasının “sesleri öğretimde...” diye başlayan cümle ile birlikte fonomimi tablosunun Program'dan çıkarıldığı (Orta Okul Programı, 1949: 275) görülmektedir.

“Eklemeler” bölümünde alınan kararın, 1949 Orta Okul Programının “Müzik” dersine ait açıklamalar bölümünün 9. maddesinden sonra konulması istenen 10. maddenin Şûra tarafından ısrarla önemsendiği görülmektedir. 1949 Orta Okul Programı'nda yer alan 10. maddenin; “Öğretmenin fırsat buldukça, müzik eğitimi ve öğretimi bakımından değerli ve faydalı bulduğu filimleri öğrencilerin görmeleri için gerekli tedbirleri almayı ihmal etmemelidir” (Orta Okul Programı, 1949: 281) şeklinde ifade edilerek müzik eğitiminin önemli bir parçası olan “zevk eğitimi” içerisinde yer aldığı görülmektedir.

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Lise Ders Konularının Dört Yıllık Teşkilâta Göre Tespiti Komisyonu, liselerin dört yıl eğitim vermesi gerekliliğini öne sürdüğü, buna göre liselerde müzik müfredatının dört yıla dağıtılmasını teklif ettiği görülmektedir. Koordinasyon Komitesinin raporuna göre; Dört senelik proje aynı yıl uygulandığı takdirde mevcut kitaplardan yararlanılıp yararlanamayacağı görüşülmüş, müzik kitabının yeterli görülmediği ve yeniden yazdırılması gerektiği kararının alındığı görülmektedir ((Dördüncü Milli Eğitim Şûrası, 1991: 410, 411).

Tablo 4.5.4.1. Lise Ders Dağıtım Cetveli

	Sınıf 1	Sınıf 2	Sınıf 3	Sınıf 4		Toplam
Müzik	1	1	1	Fen	Ed.	4
				1	1	

Lise Ders Konularının Dört Yıllık Teşkilâta Göre Tespiti Komisyonunun, hazırladığı raporda, Müzik ders saatinin yukarıda bulunan şekliyle düzenlediği (Dördüncü Milli Eğitim Şûrası, 1991; 412) görülmektedir.

Alınan kararın 1952 Lise Programı'na etkisi:

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası'nın toplanma yılı olan 1949 yılında, Lise için uygulamada olan program 1949 Lise Programı'dır (Orta Öğretim Programlarındaki Yönelmeler, 1972: 123) Şûra çalışmalarından sonra uygulamaya konulan “1952 Lise Müfredat Programı” ile “Müzik” dersinin ilk kez öğretim programında yer aldığı (Orta Öğretim Programlarındaki Yönelmeler, 1972: 124) görülmektedir. Uçan (2005: 75); “Lise müzik öğretim programını hazırlama çalışmalarından ilki 1952, ikincisi 1957 yılında yapılmıştır” diyerek “1952 Lise Müfredat Programı” içerisinde bulunan “müzik” dersi programının konuların listelenmesinden oluştuğunu araştırmasında tespit etmiştir. 1952 yılında hazırlanan Lise Müfredat Programı'nın “Müzik” dersine ait bölümünün program öğeleri açısından ele alındığında sadece “içerik (konular)”den oluştuğu görülmektedir. Ders dağılım çizelgesinde “Müzik” dersine ayrılan sürenin Şûra'da alınan karardan farklı olarak 1., 2., 3. ve 4. sınıflarda haftada 2 saat olarak belirlendiği (Orta Öğretim Programlarındaki Yönelmeler, 1972: 124) görülmektedir.

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Lise Ders Konularının Dört Yıllık Teşkilâta Göre Tespiti Komisyonunun, “Liselerin Islahı ve Veriminin Arttırılması Hakkında Düşünceler ve Dilekler

Komitesi Raporu’nun “A) Liselerde Metot ve Zihniyet” kısmında mevcut lise öğretimindeki metodun, gençleri düşünme, muhakeme, araştırma, yaratma gibi yeteneklerini gerilettiğini, bunun yerine öğrencilerin yeteneklerini geliştiren bir öğretim sisteminin olması gerekliliğini savunduğu ve teklif ettiği, Genel Kurul oylamaları sırasında Liselerin dört yıl eğitim vermesi gerekliliğinin kabul edildiği görülmektedir (Dördüncü Milli Eğitim Şûrası, 1991; 413).

Alınan kararın 1952 Lise Programı’na etkisi:

Dördüncü Millî Eğitim Şûrası’nda alınan bu kararla, 1952-1956 yıllarında liselerin öğretim süresinin 3 yıldan 4 yıla çıkarıldığı, Ders Dağılım Çizelgesi’nde “Müzik” dersine ayrılan sürenin Şûra’da alınan karardan farklı olarak 1., 2., 3. ve 4. sınıflarda haftada 2 saat olarak belirlendiği (Orta Öğretim Programlarındaki Yönelmeler, 1972: 124) görülmektedir.

4.5.5. Beşinci Millî Eğitim Şûrası

Beşinci Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Millî Eğitim Bakanı Tevfik İLERİ’nin yapmış olduğu şûra açılış konuşmasında “öğretmen yetiştirme” ile ilgili yeni bir kanun tasarısından bahsederken; “Yeni Program ve Öğretimi’nin”: “a) Genel bilgi dersleri, b) İş dersleri, c) Meslek dersleri bölümleriyle üç esas etrafında toplanmaktadır. Öğretmen Okulları; köy-kız, köy-erkek, şehir-kız, şehir-erkek, müzik ve resim-iş tiplerine ayrılmıştır” şeklinde tasarı konusunda şûra üyelerini bilgilendirdiği görülmektedir (Beşinci Millî Eğitim Şûrası, 1991; 14).

Alınan kararın 1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı’na etkisi:

Beşinci Millî Eğitim Şûrası’nın taslağını hazırlamış olduğu, “Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı”nın 1953 yılında uygulamaya konulduğu

görülmektedir. 1953 yılında yapılan düzenlemelerle ilköğretmen okulları ve köy enstitüleri programlarının birleştirildiği, 1953 Programına göre, 6 tip ders dağıtım çizelgesi bulunduğu tespit edilmiştir (Orta Öğretim Programlarındaki Yönelmeler, 1972: 49) Bu saptamayla Beşinci Millî Eğitim Şûrası'nda Millî Eğitim Bakanı Tevfik İLERİ'nin yapmış olduğu şûra açılış konuşmasında “öğretmen yetiştirme” ile ilgili yeni bir kanun tasarısı hazırlığından bahsetmiştir. Şûra Komisyonları tarafından incelenen bu kanun tasarısının, Genel Kurul tarafından karara bağlandığı (Beşinci Millî Eğitim Şûrası, 1991; 687) ve “1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı”na yansdığı görülmektedir.

Beşinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

İlkokullara öğretmen yetiştirilmesi, öğretmen okulları ile köy enstitüleri yeni öğretim programı ve meslekte olgunlaşma konularının incelenmesi Komisyonunun hazırladığı raporun “müzik” dersine ilişkin hazırladığı bölümün şu şekilde olduğu görülmektedir: “ Öğretmen okulları ve taslak programı üzerindeki çalışmaları arasında, müzik dersinin amaç, açıklama, ve müfredatını inceliyen komisyonumuz, gerek namzetlerin müzik kültürünü kazanmaları, gerek yarınki meslek hayatında kullanacakları bilgi ve meharetləri elde etmeleri bakımından bu programın yeterli ve verimli olduğunu görmüş, çizilen amaçlara ve bu hususu sağlayacak açıklamalara uygun bir durum gösterdiği kanaatine da varmıştır.

Bununla beraber komisyonumuzda vazife alan mütebassısı arkadaşların teklifleri ve umumi heyetimizin benimsediği mucip sebepler dolayısıyla aşağıdaki tadil ve temennilerin Şûraya arzı hususu uygun görmüştür:

I. Tâdiller :

a) Taslak programının 262 inci sahifesindeki I. devre I. sınıf bölümünün ikinci paragrafının:

“Do majör gamı ve tonu; do majör tonunun ikinci, üçüncü ve altıncı (tabii = eolik) minör derece tonları (eski mod'lar), lâ-do-re-mi-sol pentatonik (beş dereceli, yarım ses ihtiva etmiyen) dizi,

(öğretmen yukarıdaki ton sırasını seçmekte serbesttir. Yani ister minör diziden majör diziye, ister majör diziden minör diziye varmada, öğrenci ve çevreyi tercih yapabilir) şeklinde değiştirilmesi;

b) Öğretmen okulundan mezun olacak gençler bir taraftan Türk halk müziği ve garp müzik tekniği ile yoğrulurken, diğer taraftan Türk klâsik musikisi ile de temasa gelmeleri bakımından hiç olmazsa öğretmen okullarının bir sınıfına, sadece plaklar üzerinden dinlemek kaydı ile, ilâvesini düşünen komisyonumuz taslak programın 264 üncü sahifesinin II. Devre II. sınıf müfredatının sonuna “Klâsik Türk müziği hakkında genel bilgi ve klâsik Türk bestecilerinin eserlerinden plâklarla örnekler dinletilmesi kaydını eklemeyi teklif etmektedir” (Beşinci Millî Eğitim Şûrası, 1991: 585, 586) .

Alınan kararın 1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı’na etkisi:

Beşinci Millî Eğitim Şûrası’nın yapmış olduğu bu iki düzenlemenin, 1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı’nın “Ders Konuları” bölümünün “I. devre I. sınıf” kısmının ikinci paragrafına: “Do majör gamı ve tonu, bu gamın iki tetrakordu; do majör tonunun ikinci, üçüncü ve altıncı (tabii:eolik) minör derece tonları (eski modlar); sene sonuna doğru lâ-do-re-mi-sol pentatonik (beş dereceli, yarım ses ihtiva etmiyen) dizi” (1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı, 1953: 270) olarak yansıdığı , “2. devre II. Sınıf” kısmına eklenmesi istenen paragrafın ise “Büyük müzisyenler hakkında bilgi vermeye devam. Batı müziği tekniği ile eser veren belli başlı Türk bestecilerinin kısa biyografileri ve eserleri. Bu konulara ait örneklerin plâktan dinletilmesi” (1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı, 1953: 272) şeklinde programda yer aldığı görülmektedir.

Beşinci Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

“II. Temenniler :

Bu müfredat programının amaçlarının ve bununla ilgili açıklamaların tahakkuku için :

- a) Okula uygun bir Türk halk türküleri rehberinin hazırlanması,
- b) Okullarda çalınacak Türk halk türküleri diskoteskinin tesbit olunması,
- c) Türk halk türküleri ile birlikte okula uygun Türk halk oyunlarının da bu arada dikkate alınması,
- d) Öğretmen okulu müzik öğretmenlerine rehber olabilecek eserlerin yayımlanması,
- e) Enstrüman kurslariyle yakından ilgili olan bu ders öğretmenin yardımıcısı olarak enstrüman öğretmenleriyle takviyesi.
- f) Kahramanlık ruh ve enerjisini takviye eden karakterdeki türkü ve marşların bir repertuvarının öğretmen eline verilmesi,
- g) Okulların boş zamanlarını faydalı geçirmek bakımından bilhassa okulların boş zamanlarına ayarlanabilecek şekilde İstanbul Teknik Üniversite ve Ankara Teknik Öğretmen Okulu verici radyo istasyonlarının enerji bakımından takviyesi ile gençliğin yetişmesi hizmetine göre programlarının düzeltilmesi,
- h) Müzik öğretmeni yetiştiren müesseselerde, adayların ayrıca müzik alet ve vasıtalarının onarım, akort ve bakımı hususunda bilgi ve meharetlerle techizi,
- i) Öğretmen adaylarının behemehal ilk okul müzik derslerini de verebilecek yetenekte yetiştirilmesi ve mutlaka bir müzik aletini de çalabilecek hale getirilmesi” şeklinde hazırlandığı ve Genel Kurul’da kabul edildiği görülmektedir” (Beşinci Millî Eğitim Şûrası, 1991; 585, 586, 587).

Alınan kararın 1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı’na etkisi:

“1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı”nın Müzik dersine ait “Açıklamalar” kısmının 12. maddesinin; “Her öğretmenin, yukarda sayılan vasıflarda yerli ve adapte şarkı, marş, kanon, halk türküleri ve koro parçalarından mürekkep bir repertuvarı bulunmalı ve öğrencilere bu gibi parçaları toplama alışkanlığı kazandırmalıdır” (1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı; 1953: 268) şeklinde hazırlandığı ve Şûra Komisyonunca hazırlanan “Temenniler” kısmının “a” ve “b” maddelerini içerdiği görülmektedir.

“Temenniler” kısmının “d” şıkkının ise; Müzik dersine ait “Açıklamalar” kısmının 9. maddesinde; “Öğretilecek okul şarkılarının sözleri çocuk zevk ve psikolojisine uygun olmalı, sanat değeri taşımali, eğitsel, sevimli, çekici ve prozodiye uygun olmalıdır” (1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı; 1953: 268) şeklinde 1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı’na yansıdığı görülmektedir.

“Temenniler” kısmının “e” şıkkının ise; Müzik dersine ait “Açıklamalar” kısmının 17. maddesinde; “Ses ve kulak eğitime yer verilmekle beraber, öğretmen adayına, ilerde derslerinde yardımına ihtiyaç duyacağı bir müzik aleti (esas olarak ve mümkün olan sayıda keman ve imkan nispetinde piyano) öğretilmelidir. Bundan başka büyük miktarda “Blokflüt”lerin temin edilip öğretilmesi, “Guide-chant” adlı körüklü ve klavyeli sazın da kullanılması göz önünde tutulmalıdır. Keman çalmaya istidatsız görülen öğrencilerin okullarda bugün mevcut olan mandolinlerle çalışmalarına da müsaade olunur” şeklinde 1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı’na yansıdığı (1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı; 1953: 269) görülmektedir.

4.5.6. Altıncı Millî Eğitim Şûrası

Altıncı Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Altıncı Millî Eğitim Şûrası’nda, Ticaret Eğitimi Komisyonu tarafından hazırlanan raporda, müzik dersinin Ticaret Liseleri müfredat programına konulması teklif edilerek, Genel Kurul’da kabul edildiği ve karara bağlandığı görülmektedir (Altıncı Millî Eğitim Şûrası, 1991; 189).

Alınan Kararın 1959 Ticaret Liseleri Programı’na etkisi:

Şûra’nın yapıldığı 1957 yılında Ticaret Liseleri’nde uygulamada olan Program; “1956 Ticaret Liseleri Programı”dır. Talim Terbiye Kurulu’nun 30/6/1959 tarih ve 202 sayılı kararı ile “Orta Ticaret Okulları”, “Ticaret Orta Okulları” haline

getirilmiş ve 1959 -1960 öğretim yılında “Müzik” dersinin haftada 1 saat olmak üzere I, II ve III. sınıflarında Ders Dağıtım Çizelgesi’nde yer aldığı, ancak Lise I, II, III. sınıflarda “Müzik” dersinin bulunmadığı (Orta Öğretim Programlarındaki Yönelmeler; 1972: 146) görülmektedir.

Altıncı Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Erkek Teknik Öğretim Komisyonunun hazırladığı raporun, 9. maddesinde: “Teknik Öğretim Okullarının müfredat programları yeniden tanzim edilirken çocukların sağlık ve ruh yapılarını takviye etmek üzere beden eğitimi ve müzik derslerine de yer verilmesi ve mesleki dersler ile genel bilgi dersleri arasındaki irtibatın en verimli şekilde tanzim ve yabancı dil derslerinin programa ithali düşünülmelidir” olarak düzenlendiği görülmektedir (Altıncı Millî Eğitim Şûrası, 1991; 204).

Erkek Teknik Öğretim Komisyonunun hazırladığı raporun Genel Kurul görüşmeleri sırasında söz alan Nihat SAYDAM: “Sanat enstitülerinde fikir ve ruh terbiyesi bakımından düşündüğümüz hususlara ilâvesi gereken müzik ve beden terbiyesi mevzuu vardır. Hakikaten bu öğrencileri, bilhassa ikinci devre öğrencilerini kastediyorum. Bunların beden eğitimi ve müzik dersleri görmemeleri ve müzik eğitimi almamaları bir noksanlık doğurmaktadır” (Altıncı Millî Eğitim Şûrası, 1991; 244) ifadesiyle raporda teklif edilen kararın önemini vurgulamaktadır.

Erkek Teknik Öğretim Komisyonunun hazırladığı raporun Genel Kurul görüşmeleri sırasında söz alan Cemal TÜZÜN ise; “Çarşamba günü öğleden sonra ders konulmamasının sebebi atelye derslerinin bulunması değil, içtimai faaliyetlerle spor faaliyetlerine meydan vermek içindir. Hatta ayrı bir madde ile sanat enstitülerine müzik derslerinin konulmasını istemekliğimiz de bundan dolayı ileri gelmiştir” (Altıncı Millî Eğitim Şûrası, 1991; 272) diyerek “müzik” dersinin program içine yerleştirilmesi üzerine açıklamada bulunduğu görülmektedir.

Osman ÜLKÜMEN'in Erkek Teknik Öğretim Komisyonunun hazırladığı raporla ilgili olarak verdiği önerenin 2. maddesi: “ Raporun sekizinci sahifesindeki 12. maddenin sonunda kerre içinde zikredilen “çarşamba günleri öğleden sonra ders konulmayacaktır” cümlesinin başlı başına ve şu şekilde bir madde haline getirilmesi: “Orta yapı ve sanat okullarıyla sanat liselerinde Çarşamba günleri öğleden sonra ders yapılmaz.” Bu zamanda öğrencilerin ders dışı “müzik, spor, güzel sanatların diğer kolları, kitaplık, çeşitli eğitsel faaliyetler... v.s. gibi eğitim çalışmalarına hasredilir” şeklinde düzenlenerek Genel Kurul'da kabul edildiği görülmektedir (Altıncı Millî Eğitim Şûrası, 1991; 284) .

Alınan Kararın 1959 Erkek Sanat Orta Okulları İle Yapı Ortaokulları Programı'na etkisi:

1959 Erkek Sanat Orta Okulları İle Yapı Ortaokullarının öğretim metodu ve ders konuları “Ders Dağıtım Cetveli”nde yazılı bulunan derslere ait konuların, ortaokul programındaki her ders ile ilgili amaçlar ve açıklamalar kısmında yazılı esaslar gözetilerek aynı şekilde uygulanacağını söylediği görülmektedir (Erkek Sanat Orta Okulları İle Yapı Orta Okulları Öğretim Programı; 1959: 5). 1949 Orta Okul Programı'nın “Ders Dağıtım Cetveli”nde okulda Çarşamba günleri öğleden sonraları ders yapılmayacağı, öğrencilerin bu zamanı ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda gruplara ayrılarak inceleme gezileri, müzik, resim, spor, izcilik, müsamere gibi çalışmaları ve öğrenci kollarının türlü faaliyetleri için yararlanabileceğinin açıklandığı görülmektedir (Orta Okul Programı; 1949: 39).

Altıncı Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Kız Teknik Öğretim Komisyonu'nun hazırladığı raporun, “Umumi Eğitim Mesuliyeti” bölümünün 8. maddesi: “Boş zamanların şahsi, ekonomik, estetik veya cemiyet gelişmesi için kullanılmasında gereken bilgi, anlayış ve mahareti geliştirmek” olarak düzenlendiği (Altıncı Millî Eğitim Şûrası, 1991; 297) görülmektedir.

Alınan Kararın 1963 Kız Enstitüsü Programı'na etkisi:

Altıncı Millî Eğitim Şûrası'nın aldığı bu kararın, 1963 Kız Enstitüsü Programı'nın, “müzik” dersi “Genel Amaçlar” bölümünün 8.maddesine “Serbest zamanlarını kendine ve topluma faydalı olacak şekilde değerlendirme alışkanlığını kazandırmak (koro ve enstrüman çalışmalarına katılmak)” (Kız Enstitüleri Müzik Eğitim Programı; 1963: 8) şeklinde yansıdığı görülmektedir.

Altıncı Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Altıncı Millî Eğitim Şûrası'nın Kız Teknik Öğretim Komisyonu'nun hazırladığı raporun, “Kız Enstitüleri Programlarının Esasları” değerlendirmesi yapılırken, haftalık ders saatlerinin yeniden düzenlenmesi gerektiği teklif edilmektedir. Bu teklifte; uygulamada olan Ders Dağılım Cetveli'nin oldukça yorucu, yoğun bir şekilde hazırlandığı, haftada 44 saat olan toplam ders saatinin indirilerek 36 saat olması, Çarşamba ve Cumartesi günleri 4'er, diğer günler 7 saat olması gerektiği ve Çarşamba günü öğleden sonrasının eğitsel faaliyetlere ayrılması gerekliliği “Yeni Program Tasarısı”nda uygun görülerek Genel Kurul'da kabul edilmiştir (Altıncı Millî Eğitim Şûrası, 1991; 300).

Alınan Kararın 1963 Kız Enstitüsü Programı'na etkisi:

1947-1959 yılları arasında uygulanmakta olan Kız Enstitüleri Programı'nda haftalık Ders Dağıtım Çizelgesinde haftada 44 saat ders ile uygulamaya devam edildiği, 1963 yılında uygulanan Kız Enstitüsü Programı'nda Altıncı Millî Eğitim Şûrası Kararı olarak alınan, haftada 36 saat dersin uygulamaya konulduğu, Ders Dağıtım Çizelgesi'nde “Müzik” dersine ait herhangi bir değişimin olmadığı görülmektedir (Orta Öğretim Programlarındaki Yönelmeler; 1972: 168).

4.5.7. Yedinci Millî Eğitim Şûrası

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası ortaokulu, “Orta öğretimin ilk kademesi olarak, ilkokulu bitirmiş olan öğrencilerin genel eğitimlerinin yaş ve fikir seviyelerine uygun surette sağlanması; çevrenin ekonomik özellikleri de gözönünde bulundurularak öğrencilerin ilgi, istidat (yetenek) ve kabiliyetlerinin meydana çıkarılıp geliştirilmesi; öğrencilerin daha sonraki eğitim ve öğretim kademelerini takip için gerekli olan bilgi ve becerilerle ehliyetli hale getirilmeleri ve hayata atılmak isteyenlere tutacakları işlerde başarı şartlarının kavratılması ile görevli kurum” (Özalp, Ataüinal, 1977: 378) olarak açıklamıştır. Bu açıklamanın ortaokulların ve tüm orta dereceli eğitim kurumlarının ortaokul dengi olan birinci devreleri için de kabul edildiği görülmektedir.

Alınan kararın 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nın toplandığı 1962 yılında 1949 Orta Okul Programının uygulamada olduğu görülmektedir. Bu tanımın 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'nın ilk paragrafına: “Okul müzik eğitiminin amacı; kişilikleri oluşmuş, toplumsal yaşayışın hazzını duymuş, milli ve evrensel müzik sanatına yönelerek bilim, teknik ve güzel sanatların diğer dallarıyla birlikte müzikte de çağdaş uygarlığın yaşayıcı, uygulayıcı ve yaratıcı bir ortağı durumuna gelmiş genç kuşakların yetişmesini sağlamak”, Müzik dersine ait “Amaçlar” kısmının 3. maddesine ise şu şekilde yansıdığı görülmektedir: “Öğrencileri bir çalgı çalmaya isteklendirmek; istekli üstün yetenekli öğrencilerin ileride müzik mesleğine yönelmeleri için gerekli görgü ve beceri kazanmalarını sağlamak” (Tebliğler Dergisi, 1971: 279)

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Millî Eğitimin Temel İlkeleri Komisyonu'nun hazırladığı raporun, “kişisel bakımdan” bölümünün “j” şikkında “millî ve insanî ruhu aksettiren güzel sanat eserlerini sever; bunların ruh gelişimindeki önemini kavrar, güzel sanatlar hareketleriyle yakından ilgilenir ve bunların yurt içinde ve dışında yayılmasına ve sevilmesine çalışır,” (Yedinci Millî Eğitim Şûrası, 1962: 116) şeklinde ifade edildiği ve Genel Kurul'da kabul edildiği görülmektedir.

Alınan kararın 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nın aldığı bu kararın, 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'nın Müzik dersine ait “Amaçlar” kısmının 1. maddesinde şu şekilde yansıdığı görülmektedir: “Öğrencilerde müzik dinleyip yapmayı bir ihtiyaç haline getirmek ve müzik yoluyla onların anlatım güçlerini belleme ve yaratma yeteneklerini geliştirmek; onlarda güzele ve iyiye karşı bir ilgi uyandırmak” (Tebliğler Dergisi, 1971: 279)

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Genel ve Mesleki Teknik Öğretim Komisyonu'nun hazırladığı raporun, “Orta Öğretim” bölümünde “ortaokul” ile ilgili yapılan tekliflerin birincisi; Ortaokulda derslerin genel ve seçmeli olarak iki gruba ayrıldığını, ortak derslerin zorunlu olarak her öğrenci tarafından alınması gerektiği, seçmeli derslerin öğrencinin ihtiyaçları ve çevrenin özellikleri dikkate alınarak seçim hakkı tanınan dersler olduğu ifade edilmiş, ikinci maddede ise; ortaokul programının Lise, Ticaret Liseleri, Kız ve Erkek Sanat Enstitüleri, Öğretmen Okulları, İmam-Hatip Okulları'nın ortaokula denk olan birinci kademelerinde de uygulanması ancak seçmeli derslerin okulun özelliklerine göre belirlenmesi gerektiğinin dikkate alınarak düzenlenmesinin ifade edildiği ve Genel Kurul'da kabul edildiği görülmektedir (Yedinci Millî Eğitim Şûrası, 1962: 123).

Alınan kararın 1971 Orta Dereceli Okullar Programı'na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nın seçmeli derslere ilişkin alınan bu kararının Orta Dereceli Okullar 1971 Müzik Öğretim Programı'nda "müzik" dersinin "Ders Dağıtma Cetveli"nde I, II ve III. Sınıflarda haftada 2 saat mecburi, 3 saat seçmeli ders olarak yer aldığı görülmektedir. "Böylece seçmeli müzik çalışmaları dersleri asıl ders saatlarında işlenen konuları çeşitlendirmek, şarkı ve çalgı dağarcığını zenginleştirmek, çalgı öğretimini, şarkı öğretimi ile el ele yürütmek, çalgı grupları düzenleyip yetiştirmek, toplu çalgı çalışmaları yapmak, müzik dinletmek, kısacası bu öğrencileri müziğe yaklaştırmak için kullanabilecektir. Seçmeli müzik derslerinde mutlaka geleceğin müzikçileri de yetişecektir. Fakat bu derslerin asıl amacı, geleceğin müzikseverlerini yetiştirmek olmalıdır" (Tebliğler Dergisi, 1971: 280).

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Öğretmen Yetiştirme ve Mesleğin Cazip Hale Getirilmesi Komisyonu tarafından hazırlanan raporun, "İlköğretmen Okulları" bölümünün birinci maddesinde, ilköğretmen okullarının öğrenim süresinin 1 yıl arttırıldığı ve Genel Kurul'da kabul edildiği görülmektedir (Yedinci Millî Eğitim Şûrası, 1962: 228).

Alınan kararın 1970 İlköğretmen Okulu Programı'na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nın yapıldığı 1962 yılında İlköğretmen okulları için geçerli olan program "1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı"dır. 1970 Programı ile İlköğretmen Okulları'nın Şûra kararının alındığı tarihten 8 yıl sonra öğretim süresinin 7 yıla çıkarıldığı görülmektedir. 1970 İlköğretmen Okulu Programı'na göre "Müzik" dersinin süresinin I. sınıfta 1 saat, II. sınıfta 2 saat, III. sınıfta 2 saat, IV. sınıfta 1 saat olarak Ders Dağıtma Cetveli'nde (Orta Öğretim Programlarındaki Yönelmeler, 1972: 134) yer aldığı görülmektedir

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Kültür İşleri ve Güzel Sanatlar Komisyonu tarafından hazırlanan raporun, "Genel Öğretim Kurumlarında Müzik Öğretim ve Eğitimi" bölümünün, "B- Ortaokul

ve Liselerde Müzik Öğretim ve Eğitimi” kısmında Ortaokullarda Müzik müfredat programlarının yeniden düzenlenerek öğrenciyi müzik yapabilecek duruma getirmenin hedeflendiği, bu programların hazırlanması için ortaokul müzik öğretmenlerinin fikirlerini bir anket sonucu öğrenmenin programa katkı sağlayacağı görülmektedir (M.E.B, 1961: 53) .

Alınan kararın 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı’na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası’nın aldığı bu kararın, 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı’nın “Müzik” dersi “Amaçlar” kısmının 1. maddesine: “Öğrencilerde müzik dinleyip yapmayı bir ihtiyaç haline getirmek ve müzik yoluyla onların anlatım güçlerini belleme ve yaratma yeteneklerini geliştirmek; onlarda güzele ve iyiye karşı bir ilgi uyandırmak” (Tebliğler Dergisi, 1971: 279) şeklinde yansıdığı görülmektedir.

Yedinci Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Ortaokullarda müzik dersinin haftada iki saat olarak ders dağıtım cetvelinde yer ayrılması (M.E.B, 1961: 53) gerekliliği kararının alındığı görülmektedir.

Alınan kararın 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı’na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası’na ait bu kararın, Orta Dereceli Okullar 1971 Müzik Öğretim Programı’nda “müzik” dersine “Ders Dağıtma Cetveli”nde I, II, III. Sınıflarda haftada 2 saat mecburi, 3 saat seçmeli ders (Tebliğler Dergisi, 1971: 281) olarak yer verildiği görülmektedir.

Yedinci Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Her ortaokulun bir diskotek veya keman sahibi olması gerektiği, 279 sayılı Tebliğler Dergisi’nde okullar için tavsiye edilen plâkların Longplay plâklarda

oluşturulduğu, bu diskotekler içerisinde yer alan eserler hakkında bilgi sahibi olabilmek için bir broşür hazırlanması (M.E.B, 1961: 53) gerekliliği kabul edilmiştir.

Alınan kararın 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nın aldığı bu kararın, 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'nın, "Müzik" dersine ait "Çalgı Çalışmaları ve Çalgı Toplulukları" bölümünde: "istekli ve üstün yetenekli öğrencileri keman, piyano v.b artistik çalgılara yönleltmek ve bu çalgıların öğretimi için de imkan ölçüsünde çalışmalar yapmak gerekir" (Tebliğler Dergisi, 1971: 280) şeklinde ifade edildiği, "Diğer Araç ve Gereçler" kısmında ise "Orta öğretim okullarında, yukarıda adı geçen çalgılardan mümkün olduğu kadar çok çeşitlisinin ve yeter sayıda bulunması gerekir. Bununla birlikte çalgı çalmaya istekli her öğrenci, çaldığı çalgıyı kendi malı olarak edinmeye de teşvik edilmelidir. Okulda müzik derslerinin ve müzik çalışmalarının yapılabileceği bir müzik dersliği düzenlenmelidir. Bu derslik akustik malzeme ile tecrit edilmeli ve yeter derecede büyük olmalıdır. Bir piyano, radyo-pikap, teyp, bandlar ve plâklar, gerekli nota ve kitapların konacağı bir kitaplık, dizekli bir yazı tahtası, okul çalgılarının korunduğu dolaplar bu dersliğin demirbaşları olmalıdır" (Tebliğler Dergisi, 1971: 281) şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Ortaokullarda çocukları müzik yapmaya sevk edecek çalışmalar yapmak, vokal ve çalgı müziği yapan gruplar oluşturmak gerekliliği kabul edilmiştir (M.E.B, 1961: 53) .

Alınan kararın 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nın aldığı bu kararın, 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'nın, "Müzik" dersine ait "Müzik Çalışmaları Çizelgesi"nde "Çok sesli okul korosu, Halk türküleri korosu, Dilliflüt topluluğu, Mandolin takımı, Boru-trampet takımı" (Tebliğler Dergisi; 1971: 281) olarak yer aldığı görülmektedir.

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Liselerde müzik dersinin seçmeli ders olarak değil zorunlu ders olarak görülmesi gerektiği kabul edilmiştir (M.E.B, 1961: 53) .

Alınan kararın 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nın aldığı bu kararın, 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'nda "2.Devre" Birinci Sınıf'larda haftada 2 saat , "seçmeli ders" olarak (Tebliğler Dergisi; 1971: 281) yer aldığı ve programda yer almadığı görülmektedir.

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Liselerde dinleti eğitimine daha çok önem verilmesi gerektiği, öğrencilere batı müziği eserleri dinletilmesi ve bestecilerinin tanıtılması için müzik diskoteği sağlanmalı olarak karar alındığı görülmektedir (M.E.B, 1961: 53) .

Alınan kararın 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nın aldığı bu kararın, 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'nda "2. Devre" Birinci Sınıf'larda, "Bu sınıfta, değişik ortaokullardan gelen öğrencileri aynı seviyeye getirecek ve onlara ortak bir dağarcık kazandıracak tarzda bir eğitim yapılmalıdır. Ortaokulun nota okuma ve yazma bilgileri ile becerileri tekrarlanmalı, pekiştirilmeli, örnekler çoğaltılarak müzik dinleme alışkanlığı kazandırılmalı, öğrencilerin müzik ile içten bir bağ kurmaları sağlanmalıdır" (Tarkum, 1989: E-12) şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Liselere enstrüman öğretmenleri tayin edilmesi ve enstrüman eğitimi üzerinde durulması, her lisede mutlaka bir piyano bulunması gerektiği konusunda karar alındığı görülmektedir (M.E.B, 1961: 53) .

Alınan kararın 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'na etkisi:

Yedinci Millî eğitim Şûrası'nın aldığı bu kararın, 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'nın, "Müzik" dersine ait "Çalgı Çalışmaları ve Çalgı Toplulukları" bölümünde: "istekli ve üstün yetenekli öğrencileri keman, piyano v.b artistik çalgılara yönleltmek ve bu çalgıların öğretimi için de imkan ölçüsünde çalışmalar yapmak gerekir" (Tebliğler Dergisi, 1971: 280) şeklinde ifade edildiği, "Diğer Araç ve Gereçler" kısmında ise "Orta öğretim okullarında, yukarıda adı geçen çalgılardan mümkün olduğu kadar çok çeşitlisinin ve yeter sayıda bulunması gerekir. Bununla birlikte çalgı çalmaya istekli her öğrenci, çaldığı çalgıyı kendi malı olarak edinmeye de teşvik edilmelidir. Okulda müzik derslerinin ve müzik çalışmalarının yapılabileceği bir müzik dersliği düzenlenmelidir. Bu derslik akustik malzeme ile tecrit edilmeli ve yeter derecede büyük olmalıdır. Bir piyano, radyo-pikap, teyp, bandlar ve plâklar, gerekli nota ve kitapların konacağı bir kitaplık, dizekli bir yazı tahtası, okul çalgılarının korunduğu dolaplar bu dersliğin demirbaşları olmalıdır" (Tebliğler Dergisi, 1971: 281) şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Lise müfredat programları ve kitaplarının yeniden düzenlenmesi gerektiği ve bu konuda müzik öğretmenlerinin fikirlerinin alınması gerektiği şeklinde karar alındığı görülmektedir (M.E.B, 1961: 53).

Alınan kararın 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'na etkisi:

Talim ve Terbiye Dairesi'nin almış olduğu 177 nolu karar: "Orta Dereceli Okulların birinci devre sınıfları ve 2. devre 1. sınıf Müzik dersi taslak programı ve kitabı" hakkındadır. Bu kararla; 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'na uygun olarak "Müzik Kitabı" (Tebliğler Dergisi, 1971: 279) yazılması kararının alındığı görülmektedir.

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Kültür İşleri ve Güzel Sanatlar Komisyonu tarafından hazırlanan raporun, “Genel Öğretim Kurumlarında Müzik Öğretim ve Eğitimi” bölümünün, “C-İlköğretmen Okullarında” isimli kısmında: İlkokullarda müzik dersini okutacak olan sınıf öğretmenlerinin, blokflüt eğitimi konusuna önem verilmesi gerektiği, İlköğretmen okullarında sanat çalışmalarına zaman ayrılması gerektiği (M.E.B, 1961: 54) Genel Kurul’da kabul edilmiştir.

Alınan kararın 1970 İlköğretmen Okulu Programı’na etkisi:

Uçan (2005: 74) yaptığı araştırmasında, 1970 İlköğretmen Okulu Programı’nın ““amaçlar”, “açıklamalar”, “sınıf ve okul koroları”, “çalgılar ve çalgı toplulukları”, “dilli flüt (blokflüt)”, “diğer araç ve gereçler” ve “ders konuları” başlıkları altında” hazırlandığını söylemiştir.

Yedinci Millî Eğitim Şûrası’nın Kültür İşleri ve Güzel Sanatlar Komisyonu raporu ile ilgili olarak Genel Kurul Başkanlığı’na verilen ve Genel Kurul oylamalarında kabul edilen “Orta Öğretim Müzik Eğitimi” üzerine verilen önergeler şunlardır:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası’nda kabul edilen önerge:

“Güzel sanatların cemiyetin geliştirilmesindeki çok hayatî ve önemli fonksiyonu dikkate alınarak, ilkokul, ortaokul, lise, mesleki, teknik öğretim okulları ve her dereceli meslek okullarının öğretim programları ile yönetmelikleri güzel sanatlar eğitimi ve öğretimi bakımından yeniden gözden geçirilmeli; Türk millî eğitiminin amaçları arasında yer alan “Güzel sanatları sever” vatandaşları yetiştirecek her türlü tedbir alınmalı ve bilhassa öğretmen yetiştiren okul ve müesseselerde bu işe bugünkünden çok daha önem verilmelidir” (Yedinci Millî Eğitim Şûrası, 1962: 361) şeklinde oluşturulan 85 No’lu önerge, Osman Ülkümen tarafından verilmiştir.

Kabul edilen önerenin 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda kabul edilen bu önerge, 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'nda; “Okul müzik eğitiminin amacı; kişilikleri oluşmuş, toplumsal yaşayışın hazzını duymuş, milli ve evrensel müzik sanatına yönelerek bilim, teknik ve güzel sanatların diğer dallarıyla birlikte müzikte de çağdaş uygarlığın yaşayıcı, uygulayıcı ve yaratıcı bir ortağı durumuna gelmiş genç kuşakların yetişmesini sağlamaktır” (Tebliğler Dergisi; 1971: 279)

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda kabul edilen önerge:

“Okulların ders içi ve ders dışı çalışmalarında; okul temsil ve gösterilerinde, öğretim programlarına karşıt olan alaturka müziğe hiçbir surette yer verilmemelidir. Halk müziğinin de çok sesli olanları tercih edilmelidir” (Yedinci Millî Eğitim Şûrası, 1962: 362) şeklinde oluşturulan 88 No'lu önerge Dursun Kut tarafından verilmiştir.

Kabul edilen önerenin 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda kabul edilen bu önerge, 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'nın “Çalgı Çalışmaları ve Çalgı Toplulukları” bölümünde şu şekilde yer aldığı görülmektedir: “Piyasada yaygın olan geçici bunalım müziklerinin ve hafif müzik topluluklarının okullarda da aynı biçimde etkinlikte bulunmalarına izin verilmemelidir. Bunların okullarımıza getirdiği dağarcık, müzik zevki ve anlayışı, müzik yapma tarzı ve giderek hayat görüşü eğitsel olmaktan uzaktır”(Tebliğler Dergisi; 1971: 280)

Yedinci Millî Eğitim Şûrası'nda kabul edilen önerge:

“Okullarda müzik eğitime yardımcı olmak üzere seviyelerine göre sınıflar için ayrı ayrı marş, şarkı ve müzik parçalarını öğretecek plâklardan müteşekkil bir diskotek hazırlanmalı ve bu parçalar belli zamanlarda radyo ile yayınlanmalıdır” (Yedinci Millî Eğitim Şûrası, 1962: 362) şeklinde oluşturulan 89 No’lu önerge M. Rauf İnan tarafından verilmiştir.

Kabul edilen önergenin 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı’na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası’nda kabul edilen bu önerge, 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı’nın “Açıklamalar” kısmının 2. maddesinde (Öğrencilere kazandırılacak dağarcık) (Tebliğler dergisi; 1971: 279) yer aldığı görülmektedir.

Yedinci Millî Eğitim Şûrası’nda kabul edilen önerge:

“Türk kompozitörlerinin eserleri, batı müziğinin yaratıcı zevkini kazandırmaya yararlı olması bakımından, plâğa alınarak okullara ve halk eğitim merkezlerine gönderilmelidir. Türk kompozitörlerinin eserleri radyoda sık sık izahlı müzik saatinde yayınlanmalıdır” (Yedinci Millî Eğitim Şûrası, 1962: 363) şeklinde oluşturulan 90 No’lu önerge Dursun Kut tarafından verilmiştir.

Kabul edilen önergenin 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı’na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası’nda kabul edilen bu önerge, 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı’nın, “Birinci Devre 3. Sınıf Ders Konuları” içerisinde ve “Diğer Araç ve Gereçler” (Tebliğler Dergisi; 1971: 281) kısmında yer aldığı görülmektedir.

Yedinci Millî Eğitim Şûrası’nda kabul edilen önerge:

“Okullarımıza Bakanlıkça titiz bir araştırma ile hazırlanmış tiyatro eserleri, klâsik ve modern müzik plâkları, ünlü resim röprodüksiyonları, alçıdan heykel kopyaları, yerli ve yabancı edebî değeri olan kitap, okul şarkı ve marşlarının notaları v.s. gibi güzel sanatlar kültürünün aşılایıcı dökümanı gönderilmelidir” (Yedinci Millî Eğitim Şûrası, 1962: 368) şeklinde oluşturulan 109 No’lu önerge Talip Apaydın tarafından verilmiştir.

Kabul edilen önergenin 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı’na etkisi:

Yedinci Millî Eğitim Şûrası’nda kabul edilen bu önerge, 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı’nın, “Diğer Araç ve Gereçler” (Tebliğler Dergisi; 1971: 281) kısmında yer aldığı görölmektedir.

4.5.8. Sekizinci Millî Eğitim Şûrası

Sekizinci Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

“Orta Öğretim Sistemimizin Kuruluşu İle Yüksek Öğretime Geçişin Yeniden Düzenlenmesi” konusunda Talim ve Terbiye Kurulunca hazırlanan ve Sekizinci Millî Eğitim Şûrası’nca incelenip kabul edilen “Orta Öğretim” ile ilgili esaslardan “Ortaokul” bölümünde, Ortaokulda derslerin a) Mecburi Dersler, b) Seçmeli Dersler olarak iki grupta toplandığı görölmektedir. Şûra tarafından hazırlanan “Yeni Ortaokul Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi Taslağı” üzerinde Ortaokulda alınması gereken “mecburi dersler” in içerisinde “Müzik” dersinin I., II. ve III. sınıflarda haftada 1 saat olarak yer aldığı görölmektedir (Sekizinci Millî Eğitim Şûrası, 1971:141). Hazırlanan Ortaokul programının ikinci kademe genel, mesleki ve teknik okullarının birinci kademelerinde aynen uygulanması gerektiğinin, seçmeli dersler konusunun ilgili okulların amaç ve özellikleri dikkate alınarak hazırlanabileceğı konularının karar altına alındığı ve Bakanlık Makamınca uygun görölüp yürürlüğe konulduğu görölmektedir (Sekizinci Millî Eğitim Şûrası, 1971: 132).

Alınan kararın 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'na etkisi:

Sekizinci Millî Eğitim Şûrası'nın aldığı bu kararın, 1971 Orta Dereceli Okullar Müzik Programı'na şu şekilde yansıdığı görülmektedir: “1. Devrede (ortaokul) haftada 2 Saat Mecburi, 3 Saat Seçmeli”(Tebliğler Dergisi; 1971: 281) olarak yer aldığı, Şûra'nın “müzik” dersi planlamasının haftada 1 saat mecburi olmasının yeterli görülmesine karşın olumlu bir gelişme olarak görülmektedir.

Tablo 4.5.8.1. Ortaokul Müzik Dersi Haftalık Ders Saatleri

Müzik	I. Sınıf	II. Sınıf	III. Sınıf
Mecburi	2 Saat	2 Saat	2 Saat
Seçmeli	3 Saat	3 Saat	3 Saat

Sekizinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Sekizinci Millî Eğitim Şûrası'nın “Orta Öğretim” ikinci kademenin “Yüksek Öğretime Hazırlayan Çeşitli Programlarda Derslerin Çeşitleri ve Ağırlıkları” adlı bölümde okul tiplerinin belirlenmesine yönelik bir çalışma yapıldığı, 32. maddede: “Az Masraflı Tesis, Araç ve Gereç İsteyen Programlar” içerisinde “güzel sanatlar (resim, müzik, sahne sanatları)” ın da yer aldığı, 33.maddede ise; bu programların, imkân ve şartları uygun olan ikinci kademedede her Orta öğretim kurumunda düzenlenebileceğinin karar olarak alındığı görülmektedir (Sekizinci Millî Eğitim Şûrası, 1971:136).

Alınan kararın Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Programı'na etkisi:

1970 yılında toplanan Sekizinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan bu kararın 1989 yılına kadar Türk Eğitim Sistemi'ne herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi için hazırlanan 1990 öğretim programı (I. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu, 1996: 30) ise alınan kararda adı geçen düzenlemenin yapıldığının göstergesidir. Anadolu Güzel

Sanatlar Liseleri Yönetmeliği'nin 13. maddesinde ise: “Okulda resim ve müzik alanları bulunur. Bakanlığın uygun görmesi durumunda güzel sanatlara yönelik programlar uygulayan başka alanlar da açılabilir” (http://ogm.meb.gov.tr/gos_yonetmelik.asp?alno=16) ifadesiyle de öğretim alanlarının belirlendiği görülmektedir.

4.5.9. Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nda Programların ve öğrenci akışını düzenleyen kuralların yeniden incelenmesini ve düzenlenmesini gerekli kılan başlıca sebeplerden, “Hayata ve Mesleğe Hazırlama Görevi” içerisinde “eğitim sistemimizde, amaçlar ve kuruluş bakımından, Türk milletinin bütün fertlerini, Türk millî eğitiminin genel amaçları uyarınca, hayata hazırlamak ve onları meslek sahibi yapmak amacıyla yenilikler getirilmiştir. Başarısız sayılan öğrenciyi ayıran ve okul dışına atan “eleyici” sistem yerine, öğrencilerin, her eğitim kademesinde, toplum ihtiyaçlarına göre düzenlenmiş çeşitli programlar içinde, kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yetişmelerini sağlayan “yöneltici” bir sistem kurulacaktır. Ortaokulda ve genel orta öğretimde “seçmeli dersler” düzeni bu amaçla geliştirilmiştir” şeklinde gerekçelendirildiği görülmektedir (Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası, 1991:46).

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nın “Ortaokul Programının Genel Nitelikleri” üzerine almış olduğu 3 numaralı kararda, Ortaokul Programının “ortak dersler” ile “seçmeli dersler” ve “eğitsel çalışmalar” dan oluştuğu görülmektedir (Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası, 1991:280).

Alınan kararın 1987 Orta Okul Programı'na etkisi:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nda alınan bu kararın, 1987 Orta Okul Programı'nın, “Ortaokul ve Liseler İçin Kabul Edilen Yeni Haftalık Ders Çizelgelerinin Uygulanması İle İlgili Açıklamalar ve Esaslar” kısmının “c” şıkkında

şu şekilde yer aldığı görülmektedir: “Seçmeli dersler arasına, Resim, Müzik, ihtisaslaşmış Spor ve Bilgisayar dersleri de ilâve edilmiştir”(Orta Okul Programı, 1988: 402).

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası’nın 4 numaralı aldığı kararda “Ortaokul Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi Taslağı”nda “Ortak Dersler” içerisinde “Müzik” dersinin, VI, VII, VIII. Sınıflarda haftada 1 saat yer aldığı (Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası, 1991:286) görülmektedir.

Alınan kararın 1987 Orta Okul Programı’na etkisi:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası’nın aldığı bu kararın, 1987 Orta Okul Programı’nın “Ortaokul Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi’nde “müzik” dersinin VI, VII ve VIII. Sınıflarda haftada 1 saat yer aldığı (Orta Okul Programı, 1988: 387) görülmektedir.

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası’nın 6 numaralı aldığı kararda “Seçmeli Dersler” in içerisinde “Güzel Sanatlar Eğitimi” başlığı altında “Koro, Çalgı ve Çalgı Toplulukları” isimli derslerin bulunduğu, sürelerinin haftada 1-2 saat olarak belirlendiği görülmektedir (Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası, 1991: 285).

Alınan kararın 1987 Orta Okul Programı’na etkisi:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası’nın aldığı bu kararın, 1987 Orta Okul Programı’nın, “Ortaokul Seçmeli Dersler” bölümünün içerisine alınan müzik dersinin “Koro, Çalgı ve Çalgı Toplulukları” olarak haftada 1-2 saat yer aldığı (Orta Okul Programı, 1988: 404) görülmektedir.

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nın 24 numaralı aldığı kararda, Orta öğretimin ikinci kademesindeki programlar: “Ortak Dersler” ve “Özel Dersler”, “Seçmeli veya Mesleki Dersler” den oluştuğu görülmektedir (Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası, 1991: 288).

Alınan kararın 1987 Lise Müfredat Programı'na etkisi:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nın aldığı bu kararın, 1987 Orta Okul Müfredat Programı'nın “Ortaokul ve Liseler İçin Kabul Edilen Yeni Haftalık Ders Çizelgelerinin Uygulanması İle İlgili Açıklamalar ve Esaslar” bölümünün “Gerek Ortaokullarda, Gerek Liselerde” kısmının “a” şıkkında yer aldığı (Orta Okul Programı; 1988: 401), 1987 Lise Müfredat Programı'nın “Lise Seçmeli Dersler” tablosunda müzik dersinin haftada 2 saat Lise 1, 2 ve 3. sınıflarda yer aldığı (Lise Müfredat Programı, 1987: 383) görülmektedir.

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nın 26 numaralı aldığı kararda, Her öğrencinin ortak dersleri almakla birlikte, IX. Sınıfta seçmeli dersler arasından beceri kazandıran en az bir dersi almasının zorunlu tutulduğu görülmektedir (Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası, 1991: 289).

Alınan kararın 1987 Lise Müfredat Programı'na etkisi:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nın aldığı bu kararın, 1987 Orta Okul Müfredat Programı'nın “Ortaokul ve Liseler İçin Kabul Edilen Yeni Haftalık Ders Çizelgelerinin Uygulanması İle İlgili Açıklamalar ve Esaslar” bölümünün “Gerek Ortaokullarda, Gerek Liselerde” kısmının “h” şıkkında yer aldığı (Orta Okul Programı; 1988: 402), “Seçmeli Dersler” içerisinde “Koro, Çalgı ve Çalgı

Toplulukları” (Ortaokul Programı; 1988: 403) derslerinin de yer aldığı görülmektedir.

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası’nın 36 numaralı aldığı kararda, “Seçmeli Dersler” içerisinde “Çalgı ve Çalgı Toplulukları ile Koro” isimli derslerin yer aldığı, derslerin süresinin 1- 3 yıl olarak belirlendiği, “Seçmeli Dersler” in “müzik, güzel sanatlar eğitimi, beden eğitimi, takviyeli yabancı dil eğitimi gibi derslerin öğretimine ağırlık veren yüksek öğretime veya hayata ve iş alanlarına yönelik ortaöğretim programları halinde düzenlenebileceği gibi, bazı okullar seçmeli dersler yerine doğrudan doğruya bu dallardan birine veya birkaçına ağırlık veren liseler halinde de kurulabilir” şeklinde liselere okul türü olarak öneri getirdiği görülmektedir (Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası, 1991: 294).

Alınan kararın Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Yönetmeliği’ne etkisi:

1974 yılında toplanan Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası’nda tekrar alınan bu kararın, 1989 yılına kadar Türk Eğitim Sistemi’ne herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir. İlk kez 1989-1990 öğretim yılında İstanbul’da açılmış olan Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri için hazırlanan yönetmeliğin 6. maddesinde okulun amacının şu şekilde ifadelendirildiği görülmektedir: “Güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmeleri, özel yetenek gerektiren yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını, yabancı dil öğrenmelerini, alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini, millî ve milletlerarası, tarihi ve yeni sanat eserlerini tanımaları ve yorumlamalarını sağlamaktır”. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Yönetmeliği’nin 13. maddesinde ise: “Okulda resim ve müzik alanları bulunur. Bakanlığın uygun görmesi durumunda güzel sanatlara yönelik programlar uygulayan başka alanlarda açılabilir” (http://ogm.meb.gov.tr/gos_yonetmelik.asp?alno=16) ifadesiyle, öğretim alanlarının yer aldığı görülmektedir.

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nın 50 numaralı aldığı kararda, “Bütün Liselerde (Modern Fen ve Matematik Programı Uygulayanlar Hariç) Uygulanacak Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi Taslağı”nda “Müzik” dersinin “Seçmeli Ders” olarak IX, X. Sınıflarda haftada 2 saat, XI. Sınıflarda haftada 1 saat olarak belirlendiği görülmektedir (Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası, 1991: 300).

Alınan kararın 1987 Lise Müfredat Programı'na etkisi:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nda alınan bu karar, 1987 Lise Müfredat Programı'nın “Lise Seçmeli Dersler” tablosunda müzik dersinin haftada 2 saat Lise 1, 2 ve 3. sınıflarda yer aldığı (Lise Müfredat Programı, 1987: 383) görülmektedir.

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nın 107 numaralı aldığı kararda, “Okul radyo ve televizyonundan yararlanarak okul içine ve sınıf içine ders programlarına uygun yayınlar yapmak, uzun dönemde gerçekleştirilecek bir hedeftir. Bu hedefe kısa zamanda ulaşabilmek için mevcut olanakları geniş ölçüde kullanarak deneme niteliğinde yayınlar yapmağa devam olunacaktır. Bu programlar objektif olarak değerlendirilip gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra genelleştirilecektir” şeklinde okul radyo ve televizyonundan yararlanma olanaklarının genişletilmesi görüşünün benimsendiği görülmektedir (Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası, 1991: 315).

Alınan kararın 1987 Orta Okul Programı'na etkisi:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nın aldığı bu kararın, 1987 Orta Okul Programı'nın “3. Sınıf” Ders Konuları içerisinde yer alan “Çalgı Bilgisi III” konusunun içerisinde, “Müzik yayım cihazları (radyo, TV, Video)” (Orta Okul Programı, 1988: 267) olarak yer aldığı görülmektedir.

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nın 123 numaralı aldığı kararda, “Okullarımız, sistemin gereklerine ve uygulanacak çeşitli programların ihtiyaçlarına uygun eğitim araçları ile donatılacaktır. Seçmeli derslerle müzik, beden eğitimi ve sağlık bilgisi, kitaplık, eğitsel kol çalışmaları ve rehberlik hizmetleri için gerekli tesislerle araç ve gereçler tamamlanacaktır” şeklinde “müzik” odalarının araç, gereç donanımının sağlanması gerektiği görülmektedir (Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası, 1991: 324).

Alınan kararın 1987 Orta Okul Programı'na etkisi:

Dokuzuncu Millî Eğitim Şûrası'nda alınan bu kararın, 1987 Orta Okul Programı'nın, “Ortaokulun Eğitim ve Öğretim İlkeleri” kısmının IV. Maddesinde: “Okulda Pratik bilgilere ve becerilere önem verilmelidir: Şartları elverişli olan okullarda dersliklerden başka bazı dersler (Resim, Müzik, Milli Tarih, Milli Coğrafya, Yabancı Dil, Fen Bilgisi vb) için gerekli ders araç ve gereçleriyle donatılmış özel derslikler meydana getirilmesi yararlı olur” (Orta Okul Programı, 1988: 31) şeklinde yer aldığı görülmektedir.

4.5.10. Onuncu Millî Eğitim Şûrası

Onuncu Millî Eğitim Şûrası'nda; Millî Eğitim Sistemi ve bu sistemin bütünlüğü içinde eğitim programları ve öğrenci akışını düzenleyen kurallar konusunda önemli kararlar alınmıştır. Herkese imkân eşitliği sağlanması, zenginleştirilmiş programların oluşturulması, örgün ve yaygın eğitim ile genel ve meslekî teknik eğitim arasında süregelen yapay ayrımın giderilmesi konularında çalışmalar yapılmıştır (Özalp, 1999:14).

Onuncu Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Onuncu Millî Eğitim Şûrası'nın "Öneri Model" olarak hazırladığı raporun ikinci bölümünde "Sistemin Bütünleştirilmesine Dönük Program Modelinin Esasları" içerisinde yer alan "Orta Eğitim Programları'nın "b" şıkkında "öğrencilerin istidat ve yeteneklerini en son sınıra kadar geliştirmek" Lise'nin işlevleri içine alındığı görülmektedir (Onuncu Milli Eğitim Şûrası; 1991: 81) .

Alınan kararın 1987 Lise Müfredat Programı'na etkisi:

Bu kararın, 1987 Lise Müfredat Programı'nın "Ortaokul ve Lise Müzik Dersi Öğretim Programı" bölümü'nün "Amaçlar" kısmının, 4. maddesinde: "Her öğrenciyi ilgi ve kabiliyetine göre değerlendirerek, müzik faaliyetlerine katılmaya isteklendirmek ve istidatlarına göre yönlendirmek (şarkı söyleme, çalgı çalma, yaratıcı faaliyetler, araştırma vb.)" (Lise Müfredat Programı, 1987: 351) şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Onuncu Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Aynı raporun, "Orta Eğitimin Amaçları'nın "m" şıkkında "boş zamanlarını kendisine ve topluma yararlı olacak şekilde okuma, güzel sanatlar, oyun, spor vb. yollarla değerlendirir", "n" şıkkında ise "doğal güzelliklere ve sanat eserlerine karşı ilgi ve hayranlık duyar" (Onuncu Milli Eğitim Şûrası, 1991: 82) şeklinde düzenlendiği görülmektedir.

Alınan kararın 1987 Lise Müfredat Programı'na etkisi:

Bu kararın, 1987 Lise Müfredat Programı'nın "Ortaokul ve Lise Müzik Dersi Öğretim Programı" bölümünün "Amaçlar" kısmının, 1. maddesinde: "Öğrencide, yakın çevresinden başlayarak, müzik dinlemenin, müzik faaliyetlerine katılmanın ve boş zamanlarını müzikle de değerlendirmenin alışkanlık haline gelmesini sağlamak" , 2. maddesinde ise "Öğrencinin müzik yoluyla iyiye ve güzele yönelmesini, yaşama sevinci ile güçlenmesini ve iyi alışkanlıklar edinmesini

sağlamak” (Lise Müfredat Programı, 1987: 351) şeklinde ifade edildiği görülmektedir.

Onuncu Millî Eğitim Şûrası’nda kabul edilen önerge:

Onuncu Millî Eğitim Şûrası’na verilen önergenin; “İlk ve Orta Okullarda 40 dakikalık haftada 1 ders saati olan müzik derslerinde, amacına ulaşamadığından, sürenin haftada en az 2 saate çıkarılmasını” (Onuncu Milli Eğitim Şûrası, 1991: 309) kapsadığı, Süleyman KIVRAK ve Toroslu BELEN tarafından hazırlandığı, Genel Kurul’da kabul edildiği görülmektedir.

Kabul edilen önergenin 1987 Orta Okul Programı’na etkisi:

1987 Orta Okul Programı’nın “Ortaokul Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi”nde “müzik” dersinin 6, 7 ve 8. sınıflarda 1’er saat olduğu (Orta Okul Programı; 1988: 397) görülmektedir. Bu bağlamda Onuncu Millî Eğitim Şûrası’nda alınan bu kararın 1987 Orta Okul Programı’nda yer almadığı görülmektedir.

4.5.11. Onbirinci Millî Eğitim Şûrası

Onbirinci Millî Eğitim Şûrası’nda herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

4.5.12. Onikinci Millî Eğitim Şûrası

Onikinci Millî Eğitim Şûrası’nda sunulan, “Türk Eğitim Sistemine İlişkin Komisyon Raporu” nun, “B. Müfredat Programları” kısmında yer alan “ Mevcut ortaokul ders programları ile mevcut İlköğretim Okulu programlar kaldırılmalı; son yılı değerlendirmeye ve yönlendirmeye dayalı 8 yıllık ve temel dersler dışında program çeşitliliği sağlayan ortak bir müfredat programı hazırlanmalıdır.” (Onikinci Milli Eğitim Şûrası, 1989: 85) ifadesinin; raporun Genel Kurulca oylanıp kabul edilen kararlar içerisinde 11. karar olarak, şu şekilde yer aldığı görülmektedir: “ Sekiz yıllık ilköğretimin ortak ve aynı bir öğretim programına kavuşturulması;

mevcut ilkokul, ortaokul farklılığının ortadan kaldırılması.” (Onikinci Milli Eğitim Şûrası, 1989: 194).

Beş senelik ilkokulları, ortaokulların 1., 2. ve 3. sınıflarını da kapsayacak şekilde sekiz senelik ilköğretim okullarına dönüştüren; 22.04.1994 tarih ve 298 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı kararı ile 1995-1996 öğretim yılından itibaren yürürlüğe konan İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı ile; 01.07.1968 tarih ve 171 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile kabul edilen İlkokul Programı’nın Müzik Dersi kısmı ve 10.03.1986 tarih ve 67 sayılı karar ile kabul edilen Ortaokul ve Lise Müzik Dersi Öğretim Programı’nın Ortaokul 1., 2. ve 3. sınıflarına ait kısımları yürürlükten kaldırılmıştır.

Onikinci Millî Eğitim Şûrası’nın “Türk Eğitim Sistemi Raporları” üzerinde yapılan görüşmeler sırasında söz alan İnci SAN: “Kısaca bilim ve teknikteki gelişmelerin yanı sıra, kültür hayatımız açısından son derece önemli olan sanat alanındaki yetiştirmeyi geliştirmek, başta güzel sanatlar fakülteleri olmak üzere çeşitli sosyal bilimler alanlarına daha kaliteli öğrenci kaynağı oluşturmak, gençlerin estetik ve sanat ilgisi yeteneklerini geliştirmek, temel eğitime kaliteli sanat eğitimcisi yetiştirmek, iş alanlarında ve endüstri alanında daha iyi tasarımcılar yetiştirmek, Atatürk ilkelerine bağlı, ülkeyi ileri götürecek sanat ve kültür adamlarını yetiştirmek amacıyla ve 28 Şubat 1988 tarih ve 19739 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 3 üncü maddenin bu bölümünün 19 uncu fıkrasında yer alan “Sosyal, beşeri ve sanat dallarında özel yetenek gösteren çocuklar için fen lisesi modeli esas alınarak bu branşlara ağırlık verilecek liseler açılacaktır” ibaresine dayanarak bir güzel sanatlar lisesinin açılmasını öneriyorum.

Bu konuda yeterli araştırma yapılmış mıdır diye sorular gelecektir biliyorum, fakat bu araştırmaların mutlaka yapılması gerektiğine de inanıyorum. Ayrıca, burada çok az temsil edildiğine inandığım bir sanat eğitimcisi kitlesine ve güzel sanatlar alanlarının temsilcilerinin de bazı fikirlerini temsil ettiğim kanısındayım. Eğer Yüksek Divanınız izin verirse bu konuda Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde yapılmış bir çalışma projesini de Yüksek Divana

izninizle sunmak istiyorum” (Onikinci Milli Eğitim Şûrası; 1989: 154) şeklinde ilk kez Güzel Sanatlar Lisesi açılması konusunda bir öneride bulunduğu görülmektedir.

Onikinci Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Onikinci Millî Eğitim Şûrası’na sunulan, “B- Öğretim Programları Komisyonu Raporu”nun “Teklifler” kısmının 15. maddesi olarak : “Resim ve Müzik gibi uygulamalı sanat derslerinin programları geliştirilmeli” (Onikinci Milli Eğitim Şûrası; 1989: 510) teklif edildiği, bu teklifin “D- Eğitim Raporları İle İlgili Kararlar”ın içerisinde 19. karar olarak şu şekilde yer aldığı :”Sanat tarihi, resim ve müzik dersleri programlarının; Türk ve İslâm sanatları bilgisini de içine alacak ve sanat kültürü kazandıracak şekilde yeniden geliştirilmesi” (Onikinci Milli Eğitim Şûrası; 1989: 537) görülmektedir.

Alınan kararın 16.9.1991 karar tarihli, 191 sayılı Lise ve Dengi Okullara Ait Seçmeli Müzik Programı’na etkisi:

Onikinci Millî Eğitim Şûrası’nda alınan bu kararın; 1991 Ortaöğretim Kurumlarında Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliğini Uygulayacak Olan Lise ve Dengi Okullara Ait Seçmeli Müzik Programı’nın “Amaçlar”ı içerisinde yer alan 5. maddede “Türk müziği bilgisi” ile 9. maddede yer alan “Batı müziğinin ve milli müziğimizin (Klasik ve folklorik türleri ile) tarihi bilgisi” (Lise Ders Programları; 1998: 1103) olarak yansıdığı görülmektedir.

4.5.13. Onüçüncü Millî Eğitim Şûrası

Onüçüncü Millî Eğitim Şûrası’nda herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

4.5.14. Ondördüncü Millî Eğitim Şûrası

Ondördüncü Millî Eğitim Şûrası’nda herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

4.5.15. Onbeşinci Millî Eğitim Şûrası

Onbeşinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan karar:

Onbeşinci Millî Eğitim Şûrası'na sunulan “Ortaöğretimde Yeniden Yapılanma Komisyon Raporu”nun “1. Ortaöğretimde Yapılanma” kısmının “A-Eğitim-Öğretim” bölümünün 1. kararının: “Millî Eğitim Temel Kanunu amaç ve ilkelerine göre, genel öğretim ile meslekî ve teknik öğretimin amaçları ve yetiştireceği öğrenci tipi yeniden tanımlanmalı; 2000’li yılların gerçekleri, değişimleri ve geleceğin ihtiyaçları çok iyi araştırılarak, beyin ve genler üzerindeki yeni buluşların eğitime etkileri takip edilerek , “Sorularla Programlı Öğrenim”, “Keşif Yolu” vb. öğrenim teknikleri de kullanılarak, ileri dünyanın eğitimdeki düzeyine ulaşmak amacıyla, bunlara göre müfredat ve dersler yeniden düzenlenmeli; çok hızlı okuma, iyi anlama ve gözlem alanlarını iyi kullanarak, bilgi birikim kaynaklarına yazı yazma standartlarına ulaşarak sanata yönelmiş, hareketli, atılımcı insan tipi meydana getirmeli; yaratıcı düşünceyi geliştirme, öğrenmeyi öğrenme, bilgi arama ve bulma yöntemleri, geleceği hesaplama, millî kültür ve Türk dünyasıyla eğitimin ve ortak Türkçe’nin koordinasyonu hedeflenmeli; bu suretle artan nüfusun ve sınıflarda yığılmaların ilâve bir çözümü olarak yeni öğrenim teknolojileri devreye sokulmalı; bunun için de ülke şartlarının gerektirdiği insan gücünün yetiştirilmesi için, ortaöğretim kurumları; öğrencilerin % 65’ini meslekî teknik eğitime, %35’ini genel öğretime yöneltecek ve bu yönde öğretim görmelerini sağlayacak şekilde yeni bir yapıya kavuşturulmalı; insan gücü-eğitim-istihdam dengesi kurulmalıdır” (Onbeşinci Milli Eğitim Şûrası; 1989: 537) şeklinde hazırlandığı ve uygulamaya konulmak üzere Bakanlık “İcra Plânı”nda yer aldığı görülmektedir.

Alınan kararın 2006 Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Türk ve Batı Müziği Çalgıları Dersi Öğretim Programı’na etkisi:

Onbeşinci Millî Eğitim Şûrası'nda alınan bu kararın, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri’nin “Amaçlar” kısmına şu şekilde yansıdığı görülmektedir: “Güzel

sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmelerini, alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetiştirmelerini sağlamaktır” (http://ogm.meb.gov.tr/belgeler/muzik_giris.pdf)

Onbeşinci Millî Eğitim Şûrası’nda alınan karar:

Onbeşinci Millî Eğitim Şûrası’na sunulan “Ortaöğretimde Yeniden Yapılanma Komisyon Raporu”nun “1. Ortaöğretimde Yapılanma” kısmının “A-Eğitim-Öğretim” bölümünün 2. maddesi: “Avrupa Birliği ülkeleri ortalaması ile eğitimde aynı düzeye ulaşabilmek için mevcut öğrenim programları geliştirilmelidir” (Onbeşinci Millî Eğitim Şûrası; 1989: 537) şeklinde hazırlandığı ve uygulamaya konulmak üzere Bakanlık “İcra Plânı”nda yer aldığı görülmektedir.

Alınan kararın 2006 Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Ders Programları’na etkisi:

Bakanlık İcra Plânı’nda yer alan bu şûra kararının uygulamadaki etkisi olarak, 2006 yılında geliştirilen Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü’ne ait tüm alanlardaki Ders Programları görülmektedir (http://ogm.meb.gov.tr/belgeler/muzik_giris.pdf).

4.5.16. Onaltıncı Millî Eğitim Şûrası

Onaltıncı Millî Eğitim Şûrası’nda herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, IV. Bölümde sergilenmiş olan bulgular ve yorumlara bağlı olarak ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Bu araştırmada, Millî Eğitim Şûraları'nın; ortaöğretim müzik programlarına yönelik kararlar alıp almadığı, bu kararların ortaöğretim müzik programlarına etkisi ve etki oranları ile bu kararlar alınırken sanat öğretimine yönelik katılımcı sayılarının ve komisyonlarda görüşülme oranları ile ilgili durum tespiti yapılmıştır. Ayrıca araştırmanın önemi vurgulanmış ve daha önce yapılan çalışmalarla bu çalışma karşılaştırılmıştır.

Bu bağlamda;

5.1.1. 1939 yılından 1999 yılına kadar yapılan 16 Millî Eğitim Şûrası'nın gündem maddelerine göre hazırlanan komisyon sayısının 74 olduğu; bu komisyonlar içinde ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik alınan kararların görüşüldüğü toplam komisyon sayısının ise 25 olduğu göze çarpmaktadır. Yapılan 16 Millî Eğitim Şûrası'nda, oluşturulan komisyonlar bakımından ortaöğretim müzik öğretim programına yönelik alınan kararların görüşülme oranının %33,7 olduğu görülmektedir.

Millî Eğitim Şûra'larının yapıldığı yıllar içerisinde doğrudan ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik bir gündem maddesinin ve komisyonun bulunmadığı tespit edilmiştir.

5.1.2. 1939-1999 yılları arasında yapılan Millî Eğitim Şûraları'nda gerek toplam üye sayısının, gerekse toplam üye içerisindeki müzik ve sanat eğitimcisi sayılarının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Millî Eğitim Şûraları'na katılan müzik ve sanat eğitimcisi üyeler ve bu üyelerin genel üye sayısına oranına bakıldığında, müzik ve sanat eğitimcisi üyelerin oldukça az sayıda yer aldığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda, müzik eğitimi temsil eden üye sayısının yeterli olmadığı anlaşılmıştır.

5.1.3. 1939-1999 yılları arasında yapılan Millî Eğitim Şûraları'nda gerek toplam üye sayısının, gerekse toplam üye içerisindeki müzik ve sanat eğitimcisi sayılarının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Millî Eğitim Şûraları'na katılan müzik ve sanat eğitimcisi üyeler ve bu üyelerin genel üye sayısına oranına bakıldığında, müzik ve sanat eğitimcisi üyelerin %1,1 olan 63 kişi ile temsil edildiği yer aldığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda, müzik eğitimi temsil eden üye sayısının yeterli olmadığı anlaşılmıştır.

Müzik ve sanat eğitimcisi üyelerin Şûralar'a katılım oranları ile ilgili olarak yapılan inceleme sonucu; 1939 yılından 1962 yılına kadar olan 6 Millî Eğitim Şûrası'nda azalan bir oran, 1957 yılından 1988 yılına kadar olan 6 Millî Eğitim Şûrası'nda ise artan bir oran gözlemlenmiştir. 1988 yılından 2000 yılına kadar olan süreç içindeki 5 Millî Eğitim Şûrası'nda ise düşük oranlarla karşılaşmakla birlikte müzik ve sanat eğitimcisi adına hemen hemen hiç üye bulunmadığı görülmüştür. Bu bağlamda; müzik eğitiminin, Millî Eğitim Bakanlığı'nın en yüksek danışma organı olan Millî Eğitim Şûraları'nda temsil edilme oranının düşük olması sonucunun oldukça düşündürücü olduğu görülmüştür.

5.1.4. 1939-1999 yılları arasında yapılan Millî Eğitim Şûraları'nda ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik alınan karar sayılarının ve bu kararlar içinde programa yansıyan karar sayılarının yıllara göre farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Genel olarak bakıldığında ise yapılmış olan 16 Millî Eğitim Şûrası'nda, Ortaöğretim müzik müfredatına yönelik alınan karar sayısının oldukça az sayıda olduğu dikkat çekmiştir. Yapılan Şûralarda alınan kararların, ortaöğretim

müzik öğretim programlarına etki oranının tamamına yakın olduğu, ancak bu etkinin oldukça uzun bir süre sonra gerçekleştiği tespit edilmiştir.

1982 yılına kadar yapılmış olan 10 Millî Eğitim Şûrası'nın, Ortaöğretim müzik müfredatına yönelik alınan karar sayısı bakımından yüksek bir süreç olduğu belirlenmiş, 1982 yılından 2000 yılına kadar olan süreç içindeki 6 Millî Eğitim Şûrası'nda; 1988 ve 1996 yıllarındaki düşük sayılabilecek oranlar dışında ortaöğretim müzik müfredatına yönelik hiçbir karar alınmadığı saptanmıştır.

5.1.5. 1939-1999 yılları arası yapılan Millî Eğitim Şûra'larının ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik almış olduğu kararlar komisyon raporları incelenerek tespit edilmiştir.

- 1939 yılında yapılmış olan 1. Millî Eğitim Şûrası'nın almış olduğu kararların 10 yıl sonra uygulamaya başlanan 1949 Orta Okul Programı'na yansıdığı tespit edilmiştir.
- 1943 yılında yapılmış olan 2. Millî Eğitim Şûrası'nın almış olduğu kararların yine 10 yıl sonra uygulamaya başlanan 1949 Orta Okul Programı'na yansıdığı tespit edilmiştir.
- 1946 yılında yapılan 3. Millî Eğitim Şûrası'nın almış olduğu kararlardan birincisinin 13 yıl sonra uygulanan 1959 Erkek Sanat Orta Okulları İle Yapı Orta Okulları Öğretim Programı'na yansıdığı, ikincisinin 1 yıl sonra uygulamaya başlanan 1947 Kız Enstitüleri Müzik Program Ve Ders Dağıtma Cetveli Yönetmeliği'ne yansıdığı tespit edilmiştir.
- 1949 yılında yapılan 4. Millî Eğitim Şûrası'nın almış olduğu kararlardan birinci, ikinci, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci kararın, 1948 yılında Şûra Komisyonları tarafından taslak olarak hazırlanan 1949 Orta Okul Programı'na yansıdığı, üçüncü ve dördüncü kararın 4 yıl sonra uygulanan 1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri

Programı'na yansıdığı, dokuzuncu ve onuncu kararın ise 3 yıl sonra uygulamaya konulan 1952 Lise Programı'na yansıdığı tespit edilmiştir.

- 1953 yılında yapılan 5. Millî Eğitim Şûrası'nın almış olduğu kararlardan birinci, ikinci ve üçüncü kararın, 1952 yılında taslak olarak hazırlanan ve bir yıl sonra uygulamaya konulan 1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı'na yansıdığı tespit edilmiştir.
- 1957 yılında yapılan 6. Millî Eğitim Şûrası'nın almış olduğu kararlardan birincisinin, 2 yıl sonra uygulamaya başlanan 1959 Ticaret Liseleri Programı'na yansıdığı, ikincisinin iki yıl sonra uygulamaya başlanan 1959 Erkek Sanat Orta Okulları İle Yapı Ortaokulları Programı'na yansıdığı, üçüncü ve dördüncüsünün 6 yıl sonra uygulamaya başlanan 1963 Kız Enstitüsü Programı'na yansıdığı tespit edilmiştir.
- 1962 yılında yapılan 7. Millî Eğitim Şûrası'nın almış olduğu kararlardan birinci, ikinci, üçüncü, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, onbirinci, onikinci kararın, 9 yıl sonra uygulamaya başlanan 1971 Orta Dereceli Okullar Programı'na yansıdığı, dördüncü ve onüçüncü kararın ise 8 yıl sonra uygulamaya başlanan 1970 İlköğretmen okulları Programı'na yansıdığı tespit edilmiştir.
- 1970 yılında yapılan 8. Millî Eğitim Şûrası'nın almış olduğu kararlardan birincisinin, 1 yıl sonra uygulamaya konulan 1971 Orta Dereceli Okullar Programı'na yansıdığı, ikincisinin ise 20 yıl sonra uygulamaya konan 1990 Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Programı'na yansıdığı tespit edilmiştir.
- 1974 yılında yapılan 9. Millî Eğitim Şûrası'nın almış olduğu kararlardan birinci, ikinci, üçüncü, sekizinci ve dokuzuncu kararın, 13 yıl sonra uygulamaya başlanan 1987 Orta Okul Programı'na yansıdığı, dördüncü, beşinci ve yedinci kararın, 13 yıl sonra uygulamaya başlanan 1987 Lise Müfredat Programı'na yansıdığı, altıncı kararın ise 19 yıl sonra yürürlüğe konan Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Yönetmeliği'ne yansıdığı tespit edilmiştir.

- 1981 yılında yapılan 10. Millî Eğitim Şûrası'nın almış olduğu kararlardan birinci ve ikinci kararın 6 yıl sonra uygulamaya başlanan 1987 Lise Müfredat Programı'na yansıdığı tespit edilmiştir.
- 1982 yılında yapılan 11. Millî Eğitim Şûrası incelendiğinde Ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik bir bulguya rastlanmadığı tespit edilmiştir.
- 1988 yılında yapılan 12. Millî Eğitim Şûrası'nın almış olduğu birinci kararın 3 yıl sonra uygulamaya başlatılan 16.9.1991 karar tarihli, 191 sayılı Lise ve Dengi Okullara Ait Seçmeli Müzik Programı'na yansıdığı tespit edilmiştir.
- 1990 yılında yapılan 13. Millî Eğitim Şûrası incelendiğinde Ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik bir bulguya rastlanmadığı tespit edilmiştir.
- 1993 yılında yapılan 14. Millî Eğitim Şûrası incelendiğinde Ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik bir bulguya rastlanmadığı tespit edilmiştir.
- 1996 yılında yapılan 15. Millî Eğitim Şûrası'nın almış olduğu kararlardan birinci ve ikinci kararın 10 yıl sonra uygulamaya başlanan 2006 Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Ders Programları'na yansıdığı tespit edilmiştir.

1999 yılında yapılan 16. Millî Eğitim Şûrası incelendiğinde Ortaöğretim müzik öğretim programlarına yönelik bir bulguya rastlanmadığı tespit edilmiştir.

5.2 Tartışma

Yapılan bu araştırmada, 1939-1999 yılları arasında yapılmış olan Millî Eğitim Şûraları'nın ortaöğretim müzik öğretim programlarına etkisi incelenirken bunu etkileyebilecek faktörlerden, müzik öğretim programlarının komisyonlarda görüşülme oranı ve katılan üyelerin içerisinde yer alan sanat ve müzik eğitimcisi üyelerinin oranı saptanmıştır.

5.2.1. Doğan (1986), Gazi Üniversitesi'nde yapmış olduğu “Cumhuriyet Döneminde Yapılan Millî Eğitim Şûralarının Müzik Eğitimi ile İlgili Aldığı Kararlar” isimli çalışmada, Millî Eğitim Şûraları'nı; müzik eğitimi açısından tüm eğitim kademelerini (okulöncesi, temel eğitim, ortaöğretim ve yükseköğretim) kapsayacak şekilde incelediği söylenebilir. Araştırmada; şûralarda sunulan öneriler, yapılan görüşmeler, alınan kararların genel bir değerlendirmesinin yapıldığı söylenebilir.

Yapılan bu çalışmada ise elde edilen veriler, Doğan'ın yaptığı çalışmada elde ettiği veriler ile aynı doğrultuda olsa bile farklılıklar gösterdiği söylenebilir. Bu farklılıklar aşağıda maddeler halinde verilmektedir:

Doğan'ın yaptığı çalışma, tüm eğitim kademelerini kapsarken bu araştırma ortaöğretim alanını kapsamaktadır.

Doğan'ın yaptığı çalışmada Millî Eğitim Şûraları'nda oluşturulan komisyonların ve bu komisyonlarda ortaöğretim müzik öğretim programının görüşüldüğü komisyon sayıları konusunda herhangi bir bulguya rastlanmamaktadır, bu çalışmada ise Millî Eğitim Şûraları'nda oluşturulan toplam komisyon sayısının 74 olduğu; bu komisyonlar içinde ortaöğretim müzik öğretim programının görüşüldüğü toplam komisyon sayısının ise 25 olduğu belirlenmiştir.

Doğan'ın yaptığı çalışmada, Millî Eğitim Şûraları'nın müzik ve sanat eğitimi ile ilgili katılımcı üyeleri üzerine bir inceleme yapılmadığı, bu araştırmada ise müzik ve sanat eğitimi ile ilgili katılımcıların kimlerden oluştuğu, katılımcı üye sayılarının yıllara göre nasıl bir değişim gösterdiği ve katılımcı üye sayıları açısından müzik eğitiminin temsil edilme oranı belirlenmiştir.

Doğan'ın yaptığı çalışmada, Millî Eğitim Şûraları'nda müzik öğretimine ilişkin alınan kararlar belirlenmiş ancak bu kararların sayısal olarak verileri ve yıllara göre dağılımları verilmemiş olup müzik öğretim programlarına etkileri incelenmemiştir. Bu çalışmada ise ortaöğretim müzik öğretimine ilişkin alınan

kararlar belirlenmiş, bu kararların sayısal olarak verileri ve yıllara göre dağılımları verilmiş ve müzik öğretim programlarına etkileri incelenmiştir.

5.2.2. Gündoğdu (2006), Gazi Üniversitesi'nde yapmış olduğu “Cumhuriyetten Günümüze Millî Eğitim Şûraları ve Müzik Eğitime Yansımaları” isimli araştırmasında, Millî Eğitim Şûraları'nın gündem ve komisyonları, Millî Eğitim Şûraları'nda yer alan müzik ve sanat eğitimcisi üye katılımcıları belirlenmiş, Şûraların ilköğretim müzik eğitimi üzerine aldığı kararlar, yapılan görüşmeler ve öneriler, ilköğretim müzik öğretim program ve yönetmelikleri incelenerek, elde edilen verilerin uygulamaya konulup konulmadığı bulgulanmıştır.

Yapılan bu çalışmada ise elde edilen verilerin, Gündoğdu'nun yaptığı çalışmada elde ettiği veriler ile farklılıklar gösterdiği söylenebilir. Bu farklılıklar aşağıda maddeler halinde verilmektedir:

Gündoğdu'nun yaptığı çalışma, ilköğretim alanını kapsarken bu araştırma ortaöğretim alanını kapsamaktadır.

Gündoğdu'nun yaptığı çalışmada Millî Eğitim Şûraları'nda oluşturulan komisyonların ve bu komisyonlarda ilköğretim müzik öğretim programının görüşüldüğü komisyonlar belirlenmiş olup sayıları konusunda herhangi bir bulguya rastlanmamaktadır, bu çalışmada ise Millî Eğitim Şûraları'nda oluşturulan toplam komisyon sayısının 74 olduğu; bu komisyonlar içinde ortaöğretim müzik öğretim programının görüşüldüğü toplam komisyon sayısının ise 25 olduğu belirlenmiştir.

Gündoğdu'nun yaptığı çalışmada, Millî Eğitim Şûraları'nın müzik ve sanat eğitimi ile ilgili katılımcı üyelerinin belirlendiği ancak üye sayılarının yıllara göre nasıl bir değişim gösterdiği ve katılımcı üye sayıları açısından müzik eğitiminin temsil edilme oranı üzerine bir saptama yapılmadığı, bu araştırmada ise müzik ve sanat eğitimi ile ilgili katılımcıların kimlerden oluştuğu, katılımcı üye sayılarının yıllara göre nasıl bir değişim gösterdiği ve katılımcı üye sayıları açısından müzik eğitiminin temsil edilme oranı belirlenmiştir.

Gündoğdu'nun yaptığı çalışmada, Millî Eğitim Şûraları'nda ilköğretim müzik öğretimine ilişkin alınan kararlar belirlenmiş ancak bu kararların sayısal olarak verileri ve yıllara göre dağılımları verilmemiş olup müzik öğretim programlarına ve yönetmeliklere yansımaları incelenmiştir. Bu çalışmada ise ortaöğretim müzik öğretimine ilişkin alınan kararlar belirlenmiş, bu kararların sayısal olarak verileri ve yıllara göre dağılımları verilmiş ve müzik öğretim programlarına etkileri incelenmiştir.

BÖLÜM VI

ÖNERİLER

Millî Eğitim Bakanlığı'na yönelik olarak,

6.1. Müzik eğitimi ve öğretimi konulu bir Şûra yapılması önerilmektedir.

6.2. Millî Eğitim Şûraları'nda müzik eğitimini temsil eden üye sayısı artırılarak, daha iyi temsil edilmesi önerilmektedir.

6.3. Alınan kararların; yapılan her Şûrada tekrar alınmaması için, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından icra planlarına konulması önerilmektedir.

6.4. Öğretim programlarına yansıtılması gereken ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından icra planlarına konan kararların, hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

6.5. Millî Eğitim Şûraları'nın yönetmelikle belirlenen tarihlerde yapılması önerilmektedir.

Araştırmacılara yönelik olarak:

6.6. Araştırmacılara tüm branşlarda Millî Eğitim Şûraları'na katılan üye sayılarının branş bazındaki dağılımının tespiti konusunda araştırmalar yapmaları önerilmektedir.

6.7. Araştırmacılar Millî Eğitim şûraları'nın Yüksek Öğretim Müzik eğitimi üzerine aldığı kararları, yapılan görüşmeleri içeren araştırmalar yapmaları önerilmektedir.

6.8. Araştırmacılar Millî Eğitim şûraları'nın Okulöncesi Müzik eğitimi üzerine aldığı kararları, yapılan görüşmeleri içeren araştırmalar yapmaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- DENİZ, Muzaffer**, *Millî Eğitim Şûraları'nın Tarihçesi ve Eğitim Politikalarına Etkileri*, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001
- DOĞAN, Sibel**, *Cumhuriyet Döneminde Millî Eğitim Şûraları'nın Müzik Eğitimi İle İlgili Aldığı Kararlar*, Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 1986.
- EKİNCİ, Aysel**, *XVI. Millî Eğitim Şûrası'nda Program Geliştirmeye Yönelik Alınan Kararların Yürürlüğe Konma Oranı*, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2000.
- GÖZÜTOK, F. Dilek**, *Türkiye'de Program Geliştirme Çalışmaları*, **Millî Eğitim Dergisi**, Sayı 160, 2003.
(<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/gozutok.htm>)
- GÜNDOĞDU, Önder**, *Cumhuriyetten Günümüze Millî Eğitim Şûraları'nın Müzik Eğitimine Yansımaları*, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2006.
- KARASAR, Niyazi**, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2005.
- M.E.B**, *Lise Ders Programları*, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1998.

M.E.B, *Kız Enstitüleri Müzik Program Ve Ders Dağıtma Cetveli Yönetmeliği*, Ankara: Millî Eğitim Basımevi, 1947.

M.E.B, *Milli Eğitim Temel Kanunu*,
<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88./html>, 2007.

M.E.B, *Millî Eğitim Şûrası Yönetmeliği*,
http://mevzuat.meb.gov.tr/html/22398_0.html, 2007.

M.E.B, *I. Maarif Şûrası*, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, *II. Maarif Şûrası*, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, *III. Millî Eğitim Şûrası*, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, *IV. Millî Eğitim Şûrası*, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, *V. Millî Eğitim Şûrası*, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, *VI. Millî Eğitim Şûrası*, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, *VII. Millî Eğitim Şûrası*, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, *VIII. Millî Eğitim Şûrası*, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, *IX. Millî Eğitim Şûrası*, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, *X. Millî Eğitim Şûrası*, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, *XI. Millî Eğitim Şûrası*, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, *XII. Millî Eğitim Şûrası*, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, XIII. Millî Eğitim Şûrası, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, XIV. Millî Eğitim Şûrası, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, XV. Millî Eğitim Şûrası, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, XVI. Millî Eğitim Şûrası, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1991.

M.E.B, Orta Öğretim Programlarındaki Yönelmeler (1924-1970), İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1972.

M.E.B, Ortaokul Programı, İstanbul: Devlet Basımevi, 1938.

M.E.B, Orta Okul Programı, Ankara: Millî Eğitim Basımevi, 1949.

M.E.B, Erkek Sanat Orta Okulları İle Yapı Orta Okulları Öğretim Programı, Ankara: Işık Matbaacılık, Gazetecilik ve Kâğıtçılık Limited Şkt. Matbaası, 1959.

M.E.B, Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı (Taslak), Ankara: Millî Eğitim Basımevi, 1952.

M.E.B, Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı, Ankara: Millî Eğitim Basımevi, 1953.

M.E.B, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müziğe Giriş Dersi Öğretim Programı (9. Sınıf), http://ogm.meb.gov.tr/belgeler/muzik_giris.pdf, 2007.

M.E.G.S.B, Orta Okul Programı, Ankara: Millî Eğitim Basımevi, 1988.

M.E.G.S.B, *Lise Müfredat Programı*, Ankara: Millî Eğitim Basımevi, 1987.

M.E.V, *Lise Müfredat Programı*, Ankara: Millî Eğitim Basımevi, 1952.

M.V, *Kız Enstitüleri Programı*, Ankara: Maarif Matbaası, 1942.

NALÇACI, Ahmet, *Cumhuriyetten Günümüze İlköğretim Sosyal Bilgiler Programındaki Değişmelerin Değerlendirilmesi*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2001).

OĞUZKAN, A. Ferhan, *Köy Enstitüleri Öğretim Programları*, <http://www.egitim.aku.edu.tr/oguzkan.htm>, 2007.

TARKUM, Erol, *Orta Dereceli Okullar 1971 Müzik Öğretim Programının Amaç ve İlkeleri Açısından Ortaokul Müzik Ders Kitapları*, Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 1989.

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEBLİĞLER DERGİSİ, *Orta Dereceli Okulların Birinci Devre Sınıfları ve 2. Devre 1. Sınıf Müzik Programı*, Ankara: Yayınlar ve Basılı Materyaller Genel Müdürlüğü, 1971.

T.D.K, *Türkçe Sözlük*, Ankara: 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası, 2005.

T.T.K, *Kız Enstitüleri Müzik Eğitim Programı*, Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu'nun 24/9/1963 tarih ve 169 No'lu kararı ile 2/10/1964 tarih ve 230 No'lu kararı.

ÖZALP, Reşat, ATAÜNAL, Aydoğan, *Türk Millî Eğitim Sisteminde
Düzenleme Teşkilatı*, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1977.

UÇAN, Ali, *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve
Türkiyede'ki Durum*, Ankara: Evrensel Müzikevi, 2005.

**ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ MÜZİK EĞİTİMİ
BÖLÜMÜ,** *I. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri
Sempozyumu*, Bursa, 1996.

ÖZGEÇMİŞ

- Adı Soyadı** : Ebru GÜNDOĞDU
- Sürekli Adresi** : Gerede sok. 8/12 A.Ayrancı/ANKARA
- Doğum Yeri ve Yılı** : Adana/ Seyhan, 1975
- Yabancı Dili** : İngilizce
- İlkokul** : Turhan Cemal Beriker İlkokulu, 1986
- Ortaokul** : İstiklâl Ortaokulu, 1989
- Lise** : Adana Erkek Lisesi, 1992
- Lisans** : Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü, 1997
- Yüksek Lisans** : Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Aşaması
- Anabilim Dalı** : Müzik Eğitimi
- Bilim Dalı** : Müzik Öğretmenliği
- Yayımları** : -
- Çalışma Hayatı** : Araştırmacı, 1999 yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Eğitimi Bölümünü kazandı. Aynı yıl, Milli Eğitim

Bakanlığı tarafından, Isparta merkezde bulunmakta olan Binbirevler İlköğretim Okuluna Müzik öğretmeni olarak atandı. 2000 yılında eş durumu özründen Ankara'nın Bala ilçesinde bulunmakta olan Tınaztepe İlköğretim Okuluna ataması gerçekleşti. 2002 yılında M.E.B Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün açmış olduğu sınavı kazanarak, bu kurumda göreve başladı. 2006 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın açmış olduğu Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'ne Öğretmen Alımı sınavını kazanarak, Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde halen Kontrbas öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Araştırmacı, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bölümünde, Yüksek Lisans eğitimine devam etmektedir.